

MATTHEW

Iesuare hijo miono'o jiobe rovade jöhoje.

¹ Aveho Iesu Keriso-are hijo miono'o jiobe rovade jöhoje. Iesu hu David-are uje jiadeje. David hu Abraham-are uje jiadeje.

² Abraham hu Isaac-are vavue jiadeje. Isaac hu Jacob-are vavue jiadeje. Jacob hu Judah-are o Judah-are ö ömo'ömo jabesi vavue jiadeje.

³ Judah hu Perez o Zerah-mesi vavue jiadeje. Jabesi vëmoho Tamar jiadeje. Röhu Perez hu Hezron-are vavue jiadeje. Hezron hu Ram-are vavue jiadeje.

⁴ Ram hu Amminadab-are vavue jiadeje. Amminadab hu Nahshon-are vavue jiadeje. Nahshon hu Salmon-are vavue jiadeje.

⁵ Salmon hu Boaz-are vavue jiadeje. Boaz-are vëmoho Rahab jiadeje. Röhu Boaz hu Obed-are vavue jiadeje. Obed-are vëmoho Ruth jiadeje.

Röhu Obed hu Jesse-are vavue jiadeje. ⁶ Jesse hu a böröme David-are vavue jiadeje.

David hu Solomon-are vavue jiadeje. Solomon-are vëmoho Uriah-are dorue jiadeje. ⁷ Röhu

Solomon hu Rehoboam-are vavue jiadeje. Rehoboam hu Abijah-are vavue jiadeje. Abijah hu Asa-are vavue jiadeje. ⁸ Asa hu Jehoshaphat-are vavue jiadeje.

Jehoshaphat hu Joram-are vavue jiadeje. Joram hu Uzziah-are vavue jiadeje.

⁹ Uzziah hu Jotham-are vavue jiadeje. Jotham

hu Ahaz-are vavue jiadeje. Ahaz hu Hezekiah-are vavue jiadeje. ¹⁰ Hezekiah hu Manasseh-are vavue jiadeje. Manasseh hu Amon-are vavue jiadeje. Amon hu Josiah-are vavue jiadeje. ¹¹ Josiah hu Jechoniah-are o hesi ö ömo'ömo jabesi vavue jiadeje. Evare majare Babylon rajohuro muorovo'li rueromo Israel rajoho tövëvoromo ujuoho va'oromo Babylon rëmareje.

¹² Tövëvo ujuoho va'oromo Babylon rëmare maja hesi ijore evare Jechoniah hu Shealtiel-are vavue jiadeje. Shealtiel hu Zerubbabel-are vavue jiadeje. ¹³ Zerubbabel hu Abiud-are vavue jiadeje. Abiud hu Eliakim-are vavue jiadeje. Eliakim hu Azor-are vavue jiadeje. ¹⁴ Azor hu Zadok-are vavue jiadeje. Zadok hu Achim-are vavue jiadeje. Achim hu Eliud-are vavue jiadeje. ¹⁵ Eliud hu Eleazar-are vavue jiadeje. Eleazar hu Matthan-are vavue jiadeje. Matthan hu Jacob-are vavue jiadeje. ¹⁶ Jacob hu Joseph-are vavue jiadeje. Joseph hu Mary-are barue jiadeje. Mary hu Iesuale vëme jiadeje. Iesuale jöho uvarueje: Böröme namiromo ajamuaje aho höjo.

¹⁷ Iesuale hijo miono'oho ëhi jiobe rovadeje. Abraham bëhoho jioromo hesi ujo ömo'ömo jiobe rovadoho ro David-arire ë vituoho jioromo bëhohu'o ujohu'o aho'obëhe 14 jiadeje. O David bëhoho jioromo hesi ujo ömo'ömo jiobe rovadoho ro Israel rajo tövëvoromo Babylon ujuoho va'are majare ë vituoho jioromo bëhohu'o ujohu'o aho'obëhe 14 jiadeje. O Israel rajo tövëvoromo ujuoho va'are majare jioromo ujo ömo'ömo jiobe ruejuvo böröme namiromo ajamuaje a rahade

majare ë vituoho jioromo ujoho aho'obëhe 14 jiadeje.

Iesu rahade jöhoje.

¹⁸ Röhu Iesu Keriso rahadoho aviëhije. Hesi vëme Mary'o Joseph'o masurovo'iröhëro uarovoromo arijareje. Bogo masurovoromo gemuoroho arijë'e Mary-ro gavadeje God-are Aru'ahohuro uje bojämijë'ëro hu dë'e jiamu. ¹⁹ Hesi aemo'aeme Joseph-ro gavade hu dë'e jiamu gagorovo jögoru ejaje aëro jië'ëro Mary nugö'ö'i uehorovadeje. Röhu Mary a nunire javoji bojäm'i'röhoho bijönimamu uvadeje: Iae na saginiëri ëhi ë'ejöjo. ²⁰ Ëhi uehorovojuvo nia'ovoro gavadeje Badare aneraëro rueromo uavavamu: David-are hije Joseph jaehu Mary masu'iranoho nadi juhuonivonëjo. Ëhesi bëhoho bogo aho ujoho bojäm'i hesi God-are Aru'ahëro bojämamu dë'iraejë'e höjo. ²¹ Harihoho rahego hesi ihoho Iesu jumuvonëjo rabëni huro hesi aribövi jabesi sisëho mu'uvëhoromo maro rëmo'ië'e jiaje.

²² Röhu ë mue aho'o rovade hesi bëhoho ëhuro Badahu hesi jö majëhijaje a uavamu jajivadëhi ëhi jioröhëgo. ²³ Jajivoromo ëhi uvadeje: Aboridohuro dë'iraeromo harihe raho'a'ajëjo. Raho'iramu aëro hesi ihoho Emmanuel jumuvo'aruëjo. Emmanuel ë iho hesi bëhoho God-hu no'o jiaje jöhoje.

²⁴ Amo Joseph-ro niavë'ëro ri'öromomo Badare anera hesi jöho ejahoromo hesi magonahoho masuvadeje. ²⁵ Masuromomo röhu bogo hu'oho gemuoroho niavadeje u'emu harihoho rahego

niavo'iröhëro. Amo harihoho rahamu Iesu jumu-
vadeje.

2

*Sa'a gö rajo ariböviehu Iesu rajahi'i rovere
jöhoje.*

¹ Iae Iesu Bethlehem amore Judea sa'are ë rahadeje Herod sa'a a böröme jiadevare. Rahamu iae jiji adaho'amarue a masijohuro aruhe sa'a göre jioromo rovaroho ro Jerusalem amore suorovareje. ² Suorovoromo uëvareje: Jew rajo jemesi sa'a a böröme jioröhego rahade aharihoho dinö'e höjo. No aruhe sa'a göre raromoromo gavare hesi jijoho rojomamu garomo hu rajahi'i rovere höjo. ³ Ëjöho heromo Herod sa'a a börömohuro dë sisërëromo uehore gö gö baejadeje Jerusalem amo rajo a ioro'iorohu'o. ⁴ Uehore gö gö baeromo huro Jew rajo priest masijohu'o jabesi jögoru öri röjehijarue ariböviohu'o uëvamu gemuoro gagovoruomadeje. Gagovamu uëvadeje: Böröme namiromo ajëmi'iröhe aho hu dinö'e raho'a'ajëjo. ⁵ Uavareje: Bethlehem amore Judea sa'are ë raho'a'ajëjo. Mami'e jö God-aro baeromo majëhinövade ahuro ëhi jajivoromo uvë'e höjo:

⁶ Bethlehem ja Judea sa'are javajoho Judea sa'are a masijo jabesi nuniroho jasi ihoho bogo bise'o ho jio'a'ajëjo.
Jasirire jioromo a böröme rue'a'ajëjo.
Rueromo nasi aribövie Israel rajoho muebejëvo'ajëjo.

7 Ĕhi majahijamu hegoroovo Herod-ro ě sa'a gō rajo a masijohuro ruejōro saginiĕri jōe nugō'ōromo uĕvadeje: Ĕjijoho maja raburo aevoromo rojomamu gavarije hōjo. Nadi ruĕroho numĕroho ue'li majaho ma-gemu uevego na hejōjo. 8 Majaho uavamu henugoromo uĕvadeje: Rue Bethlehem amoro va'irarijoho aharihoho avoho nahobe jijihorĕjo. Birohogoro rueromo din'oe jiajoho uerego na he'irōjo na'oe va'oromo hu rajahi'irode. 9 Ĕhi uĕvamu hegoro va'areje. Ōrire va'ihō gavareje mami'e ruhe sa'a gōre gavare jije gemuoho jabesi nuninō urimo va'amu. Jijohuro urimo va'adoho va'oe aharihehu hijajire ě hesi simano bure namijadeje. 10 Namijamu ganugoromo bogo bise'oe vadu'oho nimorohareje. 11 Nimorohoromo ě osare rumo va'oromo gavareje aharihoho hesi vĕme Mary'oe ě hijamu. Garomo sa'are ague aho raromoromo hu rajahijareje. Rajahiromo inōmo inōmoho jiovoromo suvuore bamahareje. Gold o ridi'e inōme niō'i gōho frankincense gōho myrrh ěhi i'imamareje.

12 I'imamĕ'ĕro nia'ovonō'oe hejare God-ro uĕvamu: Bogave Herod-are ōriroho vuonorō'ō va'irarijĕ uĕvamu hegoroovo vuonorō'ōromo ōri gōnō jabesi sa'are va'areje.

Joseph-hu Mary'oe Iesu'oe hu'iraejĕvoromo ju'ebiromo Egypt sa'are va'are jōhoje.

13 Va'amu Joseph-ro nia'ovoro gavadeje Badare aneraĕro rovamu. Aneraĕro rueromo uavavamu: Ri'ō aharihohu'oe hesi vĕmohu'oe hu'iraejĕvoromo ju'ebiromo Egypt sa'aro va'ĕjo. Va'oe ĕhuro

jionëjo hujeji naro uavego ruel'irane ë hesi bëhoho Herod-ro aharihoho ano'i naho'ië'e jiaje. ¹⁴ Èhi uavamu hegoroovo Joseph-ro ri'öromo jabumë hu'iraejëvoromo vahi'e ë amoho vuonugo'i Egypt va'adeje. ¹⁵ Egypt va'oromo ë hijuvo hejade uavavamu: Herod guomë'e hö uavamu hegoro rovadeje. Èmue aho'o rovade hesi bëhoho urimë'i Badahu uavamu hesi jö majëhinövade aehu jaji-vadëhi ëhi jioröhego. Badahu uavade jöho hesi surire jajivoromo ëhi uvë'eje: Nasi Harihoho uvamu Egypt jioromo rovë'e höjo.

Asisö'o inino bijuëmare jöhoje.

¹⁶ Èhi ë'areje röhu ë hesi urimoho Herod-ro gavade sa'a gö rajo masijoho bogo vejö'oho rueruomamu gagorovo uvadeje: Sareremijare höromo dë vörönimo avohadeje. Dë vörönimamu hesi aribövioho jöe bojëmiromo uëvadeje: Bethlehem-nö va'oromo asisö'o ininoho aho'o bijuëmorëjo. Magonahoho nadi vadune niö'i iosiramë'oho nadi a'i asisö'o ioro'ioroho aho'o bijuëmo barërëjo. Mami'e sa'a gö rajohuro jije rojomamu gavare majaho uavamu hejë'ëro ëhuni vadune niö'i bogo iosiramijë'e asisö'oho bijuëmoröhego uëvadeje. Uëvamu iae va'oromo bijuëmoruomadeje. ¹⁷ Bijuëmamu ëhuro mami'e jö God-aro baeromo majëhinövade ae Jeremiah-hu uëvadëhi ëhi jiadeje. ¹⁸ Jeremiah-ro ëhi uëvadeje: No hejaruëjo Ramah amore uvavo'ego. Hara'uoromo nivavo'ego. Rachel-ro hesi ujo ömo'ömohuni nivavajëjo. Hesi ujoho barëjahë'ëro aehu sanuamaruoho bogo ejajëjo.

Iesumëhu Egypt jioromo vuonorö'ö rovere jöhoje.

¹⁹ Herod guomamu Joseph-ro Egypt hiromo nia'ovo'iraeromo gavadeje Badare aneraëro rueromo ²⁰ uavamu: Ri'öromo aharihohu'o hesi vëmohu'o hu'irae ömëvoromo Israel sa'aro vuonorö'ö val'ëjo aharihu ano'i uehorovare aribövioho mami'e vuovë'e jiaje. ²¹ Ëhi majahijamu hegoroovo Joseph-ro ri'öromo aharihohu'o vëmohu'o hu'irae ömëvoromo Israel sa'are vuonorö'ö rovadeje.

²² Rueromo hejade uvavamu: Archelaus-ro hesi vavue Herod-are sionoho baeromo bövie namiromo Judea sa'aho muebejaje hö uvamu hegoroovo juhuonivoromo ë sa'aroho bogo hijadeje. A'i nia'ovo'iraeromo hejade God-arire jöe rueromo majahijamu hegoroovo Galilee sa'are val'adeje. ²³ Galilee sa'are va'oromo amo ihe Nazareth ë hijadeje. Nazareth hijade hesi bëhoho urimë'i jö God-aro baeromo majëhinövare ariböviohuro God-are surire jajivarëhi ëhi jioröhego. Jajivoromo ëhi uvareje: Aëro hesi jöho atoromo uvo'a'aruëjo: Hu Nazareth raje ae höjo.

3

Bapataeto vaejaje ae John-hu ëhi ë'ade jöhoje.

¹ Ëhi'amu John a bapataeto vaejävaje ahuro Judea sa'a a rumo'ere Jordan jovo riröre hiromo jöho majëhinövadeje. ² Majëhiromo uënövadeje: Uehoro sisëho vuonugo'i uehoro mae baehëjo. Jemë iae ga'ië'arujëjo God-ro böröme namiromo

muebejëvego. Ëhi majëhinövadeje. ³ Ëaho John hesi jöho God-ro mami'e uavamu hesi jö baeromo majëhinövade ae Isaiah-ro God-are surire jajivoromo ëhi uvë'eje:

Aëro a rumo'e sa'are hiromo ma-darugo'lo uvo'a'ajëjo:

Badahu rueröhe öroho avohorego hu maro rue'irajo.

Hesi öroho ahorirëro vajivorego hu maro juvo'irajo.

John-hu ë'iröhe jöho mami'e ëhi jajivoromo uvë'eje.

⁴ Ëhi jajivoromo uvë'ëro ë aho John-ro camel mi uehu avoho'amë'e niögu sisëho ruohoromo mi sinehu avohë'e götaho dë'ahore ba'amonövadeje. O hesi ioho hu guajuguajue vuome ëhi ibe juvonövadeje. ⁵ Ëhi'ego

Jerusalem amo rajoho Judea sa'a ioro'iorore raromarue aribövioho Jordan jovo bëhinö dinö'e dinö'e raromarue aribövioho ëho jaburo rueruomonövadeje. ⁶ Rueromo jabesi sisëho huruoho'ego John-ro Jordan jovore bapataeto vaejëvonövadeje.

⁷ Ëhi'oromo John-ro gavade Pharisee ariböviohu'lo Sadducee ariböviohu'lo aho'obëhe huro bapataeto vaejëvojöro rueruomamu gëgorovo uëvadeje: Sigobu aboji harihu'e jëvanovajëjo. Jemë raro uëvade höjo: God-are vöröehu rue'iröhire jioromo huruomoromo manö va'irarijoho eni jëvo'ajëjo. ⁸ Bogajo. Ijehu bajo mae raejajëhi ëhi mu mae vaerego no garomo uvo'irarëjo: Iae jemë uehoro sisëho

vuonugo'i uehoro mae baejē'e jēvajējo. ⁹ Röhu nadi uvorējo: Abraham nosi bēhohuro jiē'ēro ēhu'ēro no mae javuajējo. Naro jemē uēvajējo: Jemē Abraham-are ujo ömo'ömo jēvajoho ēho ma-bise'e hōjo. God-ro nimo'ibejajo ave munēho ujuohoromo avohēvego araeromo Abraham-are ujo ömo'ömoho jio'amo'ibejajo. Ēhuni nadi nimorohē'ioho ēhioho atorējo. ¹⁰ Röhu tonēro ijoho bēhi'o huo'ö'ie'ajējo. Di ijohuro bajoho bogo ma raejē'e jiego huo'öromomo vēniro huo'ie'ajējo. ¹¹ Naro jovēremu bapataeto vaejēvaje hōjo aēro garuomorōhego jemē öri sisēho vuonugo'i aevoromo öri mare jijihē'e jēvego. Röhu ae gö nasi ijonö rue'ie'ajējo. Huro na iosiremiromomo bōrōmoho hōjo. Naehu hesi mu bise'o vaejahoromo hörü sino ujuohahoromo hesi ijore va'ibejodoho o mu bise'o bise'e rabe vaejaho'ibejodoho röhu na ma-bise'e jevajējo. Ēahuro God-are Aru'ahohuro o vēnēro bapataeto vaejēvo'ajējo. ¹² Hesi ijo garanoho övore hōjo. Ijo garanoho övore jiē'ēro ioho tevoromo döro hijiohijiovoromo mevoromo i maho gagovoromo hesi iruno'e osare ē avoho bahi'i subueho sinoho ravemu ravaje vēnire huo'a'ajējo.

John-hu Iesu bapataeto vaejade jōhoje.

¹³ Ēhi'amu Iesuro Galilee sa'are jioromo abuejadoho abo Jordan jovore hörōjadeje John-ro hu bapataeto vaejōro. ¹⁴ Rovamu gagorovo John-ro nijio'iraeromo uavadeje: O-ajo. Jero na bapataeto vaejevo'ibejanējo iae mae jio'ibejajo. Röhu jero rabēni nasi öriroho rovane hōjo naro ja bapataeto vaejavojōro. ¹⁵ Ēhi uavamu hegorovo

Iesuro uavadeje: Bogajo. Avevejö'e naehu uavajëhi ëhi ë'ëjo. Ëhi ë'ë'oho ëhuro God-hu nimaje muoho vae'ejarëjo. God-hu nimaje mu noehu vae barëjë'oho iae mae höjo. Iae mae höjamu hegorovo John-ro ejahadeje.

¹⁶ Bapataeto vaejamu gagorovo Iesuro jovore jioromo rojo ionire namijadeje. Namijamu ö'idöho arorovadeje. Arorovamu Iesuro gavadeje God-are Aru'ahe guaho va'ënohuro ruvebiromo hesirire gerejamu. ¹⁷ Ëhi'amu ae aho'obëhe hejareje ö'idöre uvavamu: Ave aho nasi Harihu mabëhe höjo. Na hu garomo ëhuro nasi dë vövöbajo'oho nimorohevajëjo.

4

Iesuhu mu sisë vaejöro Satan-hu bijioho gavade jöhoje.

¹ Iae Satan-ro Iesure dëre bijioho garöhego God-are Aru'ahëro uavamu Iesuro a rumo'e sa'a göre ajiomadeje. ² Ajiomoromo ioho bogo ijë'e majae vahie ma-hibe va'amu majae aho'obëhe 40 barëjadeje. Majae aho'obëhe 40 barëjamu vadunëro hömadeje. ³ Hömamu dëre bijahuaje ahuro rueromo uavadeje: Ja God-are Harihe javë'oho ave munëho uëvego irae'amajo. ⁴ Irae'amajamu ruehuro uavadeje: Röhu God-are jöho jajivoromo ëhi uvë'e höjo: Aehu iemu uehorovë'oho bogo maho raromo'aruëjo. A'i God-hu jöe aho'o jövajohuro ëhuro mae raromo'aruëjo.

⁵ Ëhi'amu Satan-ro Iesu hu'irae baeromo God-are amo ihe Jerusalem ajiomoromo ajio ruhe

God-are osa börömo hesi döre ba'ojio ë nugamu namijadeje. ⁶ Namijamu Satan-ro uavadeje: Ja God-are Harihe javë'oho jörö'örovëjo. Ëhesi bëhoho God-are surire jöho ëhi uvë'e höjo: God-ro hesi aneraho uë'iramu ja muebejavo'aruëjo. O hesi surire jö göho ëhi uvë'e höjo: An-eraho jaburo övore ma'enagonövo'aruëjo jasi hörure munëro bibejavojoëni. Ëhuni jörö'örovëjo. ⁷ Jörö'örovëjamu uavadeje: Röhu ave God-are surire jöhu'o ëhi uvë'e höjo: Nadi ri'öromo Bada jasi God hesi dëho ëma bijiohoromo uanëjo: God jero ëhi ëhi ë'ëjo.

⁸ Ëhi uavamu Satan-ro Iesu hu'irae baeromo dahoru ëgobövire ajiomadeje. Ajiomoromo a masijehu dinö'e dinö'e raromoromo muebe'amarue öri ari'oho sa'ae inömo inöme bövie bise'e ma-mabëhe jië'ego aehu muebe'amaruoho ëho röjahi barëjadeje.

⁹ Röjahiromo uavadeje: Ëbövioho bise'oho aho'o jasi örire bojami'ejöjo. Jaehu ague ahoromo na rajehijë'oho iae na bojami'ejöjo.

¹⁰ Bojami'ejöjamu ruehuro uavadeje: Satan va'ëjo. God-are surire jöho uvë'e höjo: Bada jasi God gemu rajahiromo hesi muohemu gemu vaejahonëjo.

¹¹ Ëhi uavamu Satan-ro va'adeje. Va'amu an-eraëro rueromo Iesu ajamijareje.

Iesuhu Galilee sa'are hiromo aevoromo hesi mu vaejade jöhoje.

¹² Ëhi'amu Iesuro hejade uavavamu: John bap-ataeto vaejavuaje aho aëro guduamo bava'oromo savoji gagore ba'amë'e höjamu hegorovo Galilee

sa'are ajiomadeje. ¹³ Ajiomoromo Nazareth amore hiromo ëho vuonugo'i abueromo Capernaum amore hijadeje. Capernaum amoho jovo e'u riröreje Zebulun rajo Naphtali rajo jabesi öri ari'ere. ¹⁴ Iesuhu ë sa'are hijade hesi bëhoho God-hu uavamu hesi jö baeromo majëhinövade ae Isaiah-hu jajivadëhi ëhi jioröhego. Isaiah-ro God-are surire jajivoromo ëhi uvadeje:

¹⁵ Zebulun rajo Naphtali rajo jabesi sa'aho jovo börömore va'arue öroho Jordan ioro'ioro göre sa'aho

ë sa'are Jew rajoho bogo a'i sa'a ioro'ioro rajehu ë Galilee sa'are raromaruoho

¹⁶ ë aribövioho ramoramo'ere raromarue höjo.

U'emu aji mabëhe iae garuomo'ajëjo.

Jaruvoho ramoramo'ero vuovo öriro jijiharue höjo.

U'emu ajoho rueromo jabesi örire ajivëvo'ajëjo.

Iesuhu ëhi ë'iröhego God-are surire jö jajivadëhi Iesuro ëhi Galilee sa'are hiromo ajoho barovadeje.

¹⁷ Iesuro ajoho barueromo aevoromo jöho majëhiromo uënövadeje: Uehoro sisëho vuonugo'i uehoro mae baehëjo. Jemë iae galië'arujëjo God-ro böröme namiromo muebejëvego.

Iesuhu uëvamu visu suovarue ae 4 jabuhu aevoromo hesi ijore ijore jijihare jöhoje.

¹⁸ Ëhi'oromo iae Iesuro Galilee e'u riröre juvadeje. Juvo'i gavadeje Simon hesi iho göho Peter'o Andrew'o ö'o ö'o visue suovarue aëro jëvë'ëro viöho jovore ba'amamu. ¹⁹ Viöho jovore

ba'amamu gëgorovo uëvadeje: Nasi ijoro ijoro ruehëjo naro røjëhijego jemëro bogo visuoho gagovo'i a'i ae magonahe gagovëvego nasinö jioruomoi'iröhe höjo. ²⁰ Èhi uëvamu hejë'i jaburo viöho ëhi vuonugo'i aevoromo hesi ijore ijore jirehonövareje.

²¹ Èhi'amu Iesuro va'i gavadeje ae gö ö'lo ö'lo James'lo John'lo Zebedee-are harihe niö'i boat gagore jabesi vavuohu'lo gemuore arijamu. Ariromo jabesi viöho sigohijamu gëgorovo uvëvadeje: Ruehëjo. ²² Ruehëjamu hejë'i jaburo boat-ohu'lo jabesi vavuohu'lo ë vuonugo'i aevoromo Iesure ijore ijore jirehonövareje.

Iesuhu hesi jö majëhibe a ajëmibe juvade jöhoje.

²³ Èhi'amu Iesuro God rajahjarue osare osare God-are jö bëhoho røjëhibe God-hu böröme namiromo ae muebejëvo'iröhe jö maho majëhibe guomo guome gö gö baejë'e aribövioho avohëvobe ëhi'obe Galilee sa'ae bövioho juvo barëjadeje. ²⁴ Èhi'obe juvamu huhu ëhi ë'ade jöho hebe va'adoho Syria sa'are raromarue aribövioho jabu'lo ë jöho hebe va'oruomadeje. Hebe va'oromo aëro guomo guome gö gö vi'ehe gö gö baejë'e aribövioho Satan-are ariböviehu dëre abue'amë'e aribövioho simano sisërëjë'e aribövioho övo höru vuovëhë'e aribövioho ëhi jië'e aribövioho ujuohoromo jabesi sa'are jioromo ruenövareje. Ujuoho rue'ego Iesuro ajëmi'ego marëjëvonövadeje. ²⁵ Ae aho'obëhe ave Galilee sa'are jioromo aruhe Amo 10 Jio'amaje Sa'are jioromo arue Jerusalem amo börömore Judea sa'a ioro'iorore jioromo aruhe Jordan

jovo ioni gönö jioromo ë ro tagavoromo Iesu rihromonövareje.

5

Iesuhu dahorure hiromo a jö majëhijadohoje.

¹ Rihromamu Iesuro gavade ae aho'obëhe tagavoromo raromamu gagoro dahorure ajiomadeje. Ajiomoromo sa'are hijadeje. Hijamu hesi ijore ijore jijiharue ariböviohuro rovamu gëgorovo ² aevoromo jöho røjëhiromo uëvadeje:

Huë mae jioruomaje aribövi jabesi jöhoje.

³ Ae rahu uvë'oho: No bogo eni javuë'ëro hesi God-ro ajamuijaje hö uvë'oho huë mae jioruomaje höjo
God-ro muebejëvego hesi aharire mae raromo'ië'ëro.

⁴ Huë vavaeni baejarue aribövioho huë mae jioruomaje höjo
God-ro huë sanue bojëmi'ië'ëgo.

⁵ Ma-taemo raromarue aribövioho huë mae jioruomaje höjo
God-hu uëvade bövioho bise'oho bae'ië'lëro.

⁶ God-are mu maemu ga'i nimo avoharue aribövioho huë mae jioruomaje höjo
God-ro mu maho nugö'øjëhego jabesi dë vövöbajo'oho mae jëvo'ië'ëgo.

⁷ Ae göëni vavaenimarue aribövioho huë mae jioruomaje höjo
God-ro jabesi jöëni vavaenimo'ië'ëgo.

⁸ Dë vövöbajo'o ma-maemu jiaruoho huë mae jioruomaje höjo
God ga'ië'lëro.

9 Muorovo öri tugoho'i huë baerovarue öri jiovarue aribövioho huë mae jioruomaje höjo God-ro uvo'ië'lego: Jabumë nasi aboji harihu'e höuvo'ië'lego.

10 Mu mae vaejego aehu ma-jabu gemu i'u bojëmego baejaruoho huë mae jioruomaje höjo

God-ro muebejëvego hesi aharire mae raromo'ië'ëro.

11 Jemëhu na uehorovevamu aehu sivëgoromo mu sisë vaejëvoromo ae sarerëmiromo jemesi jö sisë gö gö ëma atë'oho huë mae jëvaje höjo. 12 Dë sasohoromo nimoro avohorëjo ë hesi bëhoho God-hu suvuro jemëni ö'idöre bamëhajoho böröme jië'e jiaje. Urimo jö God-aro baeromo majëhinövare aribövi jabesi örire jabu'o aëro ëhi gemuoho sisë vaejëvonövare höjo.

Sö'o iro'o jabesi uhu jöhoje.

13 Söehu rumorovego i marëjajëhi jemëro sa'are aribövioho ëhi ajëmego mae jioruomaje höjo. Jemëhu ëhi sönö'e ajëmijarujoho sö hesi rihu barëjë'oho diehi'oromo röhu maho avohojöëni sisëgo ruruhö'öjarue höjo. Ruruhö'öromo ë döre jijiharue höjo.

14 O irehu ajivego gavaruëhi jemë sa'are aribövioho ëhi ajivëvo'irarijoho jëvajëjo. Ame hojire jië'oho bogo gurihiroho jëvo'i ma-va'orahoro jëvo'ajëjo. 15 O iro buno'irajëj'iroho hevö gagoroho bogo gurihi'i ma-va'orahoro bamo'anuëjo ae aho'obëhe ë osare raromaruoho ajivëvo'iröhego. 16 Ehesi bëhoho jemëro jemesi

aji muoho ma-va'orahoro vaejego aëro ë garomo jemesi Vavue ö'idöre hijajoho rajahiruomo'irajo.

Moses o jö God-aro baeromo majëhinövare a ioro'ioro ë aribövi jabesi jögoru Iesuhu ejego marë barë'iröhohuni ëhuni rovade jöhoje.

¹⁷ Röhu jö göho nadi uvorëjo: Naehu rovode hesi bëhoho Moses-hu bojamuade jögorohu'o jö God-aro baeromo majahuinövare a ioro'ioro jabesi jöhu'o Iesu naehu mu'u'irodoho höjo. Na bogo ëhunioho rovode höjo. A'i ë ariböviehu jajivare jöe aho'o naehu ejego marë barë'iröhohuni ëhuni rovode höjo. ¹⁸ Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Ö'idö'o sa'a'o biririvoromo jiobe va'iröhoho Moses-are jögoroho bogo iaroho bisemu vadu'oho sisërë'i jöe aho'obëhe ë hesi muoho marë barë'ajëjo. ¹⁹ Èhuni ae rahu Moses-are jögoru masijohu'o inino mahu'o ahë'oho o ae göehu ahoröhego röjëhijë'oho ëhi jië'e a hesi ihoho God-are öri ari'eroho bogojio'ajëjo. A'i ae rahu Moses-are jögoru ejë'oho o ae göehu eröhego röjëhijë'oho ëhi jië'e a hesi ihoho God-are öri ari'ere böröme jio'a'ajëjo. ²⁰ Èhuni naro jemë uëvajëjo: God-are jögoru öri röjëhijarue ariböviohu'o Pharisee ariböviohu'o jaburo Moses-are jöho ma'enarue höjo. Röhu jemëhu ë aribövi bogo iosirëmiromo God-hu nimaje mu bogo uhohu'o vaejë'oho God-are öri ari'eroho bogo mae bogo va'a'arujëjo.

Bogo dë vörönimo'iröhe jöhoje.

²¹ Jemë hejarije höjo uvavamu: Aëro a mamioho ëhi uëvare höjo: Nadi aho anonëjo.

Jaehu a anë'oho aëro ja guduamavoromo court-ro baejavo va'a'aruëjo. Ëhi uvamu hejarije höjo. ²² Röhu naro uëvájëjo: Ae rahu jaehu ae gö hesi örire dë vörönimë'oho aëro guduamavoromo court-ro baejavo va'o hesi höjo. O ae rahu jaehu jasi aemo'aemo sivoromo uavë'oho: Ja uehore bogojië'e ae javajë uavë'oho aëro guduamavoromo council masijo jabesi nunire baejavo va'o hesi höjo. O ae rahu jaehu ae gö agoromo uavë'oho: Ja simano bogojië'e ae javajë uavë'oho ëhuro ja vëni örire va'o hesi javajëjo. ²³ Ëhuni jasi suvuro God-are maratuore bamaho'i ë namiromo uehorovoromo uvë'oho: O nasi aemo'aemohuro nasi jö sisëho uehorovaje hö uvë'oho ²⁴ suvuroho maratu nuninö ëhuro bamo nugo'irögoro urimo va'oromo jasi aemo'aemohu'o sanuamirovoromo evare ijönö vuonorö'ö rueromo God-are öroro suvuroho bamahonëjo.

²⁵ Aehu jasi jö sisë hesirire jië'ëro ja baejavoromo court-re va'ië'iroho jemë niö'iro örire va'arujevaro jero ma-burëro sanu'e jöho majahinëjo. Sanu'e jö bogo majahijë'oho huro court gavaje a hesi övore bojami'ajëjo. Bojami'iramu court gavaje ahuro police bojami'iramu savoji gagore ba'amavo'iramu ë hi'a'anuëjo. ²⁶ Ëhi mahiemu hijuvo bojami'irane monioho aho'obëhe bojami barë'anuëjo. Iae na mae uëvájëjo.

Bogo goho'amo'iröhe jöhoje.

²⁷ Jemë hejarije höjo uvavamu: Urimo ëhi uëvare höjo: Nadi goho'amonëjo. ²⁸ Ëhi uvamu hejarije höjo. Röhu naro uëvájëjo: Ae rahu

magonaho garomo goho'amo'ië'ohuro ëhuro hesi simanore goho'amë'e höjo. ²⁹ Èhuni jasi övo manörire nunehu mu sisë garomo ëhuro God uehorovanue mu vuonugo'ië'iroho nunoho jahoromo bul'önëjo. Inöme gemu boremi'öjë'oho ma-jianovo'i jasi sine aho'o vënire va'ë'oho ëho sisë höjo. ³⁰ Jasi övo manöhuro mu sisë vaeromo God uehorovanue mu vuonugo'ië'iroho tarioromo bul'önëjo. Inöme gemu boremi'öjë'oho ma-jianovo'i jasi sine aho'o vënire va'ë'oho ëho sisë höjo.

Bogo vaboro nugö'ö'iröhe jöhoje.

³¹ Röhu ave jöhu'o uövuë'e höjo: Vaboro nugö'ö'ië'iroho suroro jajivoromo vaboroho bojamiromo evaro nugö'önëjo. Èhi uövuë'e höjo. ³² Röhu naro uëvajëjo: Vaboroho bogo ma-juvë'e baruehu ëma nugö'öjë'oho ëho huro magonaho hesi örire mu sisë vaejaje höjo. Èhu'ëro ë magonahohuro ae gö masuvë'oho bogo maho masu'i ëho goho'amarue muoho vae'a'ajëjo. O ae göehu nugö'öjade magonaho masuvë'oho goho'amarue muoho vae'a'ajëjo.

God-are öri ari'o iho o inömo iho bogo uvoromo darugo'e jö jövo'iröhe jöhoje.

³³ Jemë hejarije höjo uvavamu: Aëro a mamioho ëhi uëvare höjo: Darugo'e jö jövoromo mu vae'i mae uavë'oho nadi ahonëjo. A'i diehi vae'i uavanëhi ëhi Badare nunoro vaenëjo. Èhi uvamu hejarije höjo. ³⁴ Röhu naro uëvajëjo: Mu vae'i mae uavë'oho nadi darugo'e jöho jövo'i ma-ahorirëro uanëjo. Nadi ö'idö ihoho

uvoromo darugo'oho jövonëjo God hu böröme jioromo ë hijaje jiaje. ³⁵ Nadi ave sa'a ihoho uvoromo darugo'oho jövonëjo God-ro hesi höroho ë bamoromo hijaje jiaje. Jerusalem amo ihoho nadi uvoromo darugo'oho jövonëjo böröme namijaje a hesi ame jiaje. ³⁶ Jasi simano ihoho nadi uvoromo darugo'oho jövonëjo. Simano si'öre gemu namijöro uvë'oho o simano ue rövë'e gemu namijöro uvë'oho ja bogo mae bogo eni javo'ajëjo. ³⁷ Èhuni nadi simano ihoho uvo'irögoro ae ma-uërëjo: Iae na ë'ejöjo. O bogo ë'ejöjo. Jöe ruëre numëre ëma jövë'oho ëho hesi Satan-are jöho höjo.

I'u bogo mana bojami'iröhe jöhoje.

³⁸ Jemë hejarije höjo uvavamu: Urimo ëhi uëvare höjo: Ae göehu gö hesi nune gemu bijioho hisivë'oho mana nune gemu bijioho hisivahonëjo. Ae göehu gö hesi ane gemu bu'uvë'oho mana ane gemu bu'uvahonëjo. ³⁹ Röhu naro uëvajëjo: Aehu sisë vaejavë'oho nadi nijio'iraerovonëjo. A'iro aehu a'isabi övo manörire anagë'iroho huotorovego a'isabi gönöhu'o anago'irajo. ⁴⁰ Aehu jasi niögu bae'i court-re baejavo va'ië'iroho jasi döre ba'amanue niögohu'o bojamego bae'irajo. ⁴¹ Rome muorovo'e aehu uavë'oho: Ma-burëro ri'öromo nasi inömoho baejago va'oromo ëhuro bamë uavë'oho jero huë baeromo ajamiromo bamojöro uavade röhoio iosiramiro mo va'o numori'o bamahonëjo. ⁴² Aehu jasi örire böviëni bise'ëni ëninamë'oho bojaminëjo. Ma-jahuri bae'i nimë'oho nadi nijio'iraenëjo.

Nu huodaguarue aribövi huë baejêvo'iröhe jöhoje.

⁴³ Jemë hejarije höjo uvavamu: Urimo ëhi uëvare höjo: Jasi ae gemuoho huë baenëjo. Ja'o muorovaje aho nue huodivonëjo. ⁴⁴ Röhu naro uëvajëjo: Jemë'o muorovarue aribövioho huë baejêvorëjo. Jemë mu sisë vaejêvarue ariböviohuni God-are öroro ëninamirëjo. ⁴⁵ Jemëhu ëhi ë'ë'oho Vavue ö'idöre hijaje hesi aboji harihu'o mae jêvo'ajëjo. Ëhesi bëhoho Vavuehu maja ëni nugö'öjajoho bogo a mahuni gemu nugö'ö'i a mahu'o a sisëhu'o aho'o jabuni röromo nugö'öjaje höjo. ⁴⁶ O jemë huë baejêvarue aganohemu huë baejêvë'oho rabëni uvorëjo: Ëhuni God-ro suorovo mabëhe bojamui'ajëjo. Jemë'o uehorovorëjo. Vajiohu'e tax baeruomaje aribövioho jabu'o ëhi jabesi aganoho huë baejêvarue höjo. ⁴⁷ O jemëhu jemesi ö mueno'emu rajëhijë'oho rabëni nimorohoromo uvorëjo: No ae aho'obëhe iosirëmiromo mu mamabëhe vaejê'e javuajëjo. Jemë'o uehorovorëjo. God-are jö bogo hejê'e aribövioho jabu'o iae ëhi gemuoho ë'oromo jabesi ö mueno'ohemu rajëhijarue höjo. ⁴⁸ Ëhi jië'e jiaje jemesi Vavue ö'idöre hijajehu mu bövi bise'o ma-mae vaejajëhi jemë'o ëhi avoho vaerëjo.

6

Bogo aehu göjoro suvuro bojëmi'iröhe jöhoje.

¹ God uehorovaruje mu vaejê'iroho gavë'iajo. Nadi a nuniroho ë muoho vaerego ëhuro aëro jemë gë'irarëjo. A nunire vaejê'oho jemesi

Vavue ö'idöre hijajohuro suvuoroho bogo mana bojëmi'ajëjo.

² Èhi jië'e jiaje mae sisë bogojië'e a huë baeromo suvuoro bojëmi'ië'iroho nadi sinemuoho nimoro-horomo hëgöe huanovoromo uvorëjo: Suvuoro'e ae jevajoho ro gehëjo. Hesi döhëmu mae jio'amaje aribövi jabesi mue höjo. Èho jaburo God rajahjarue osare raromoromo o örire jiji-horomo èhi a nunire nimorohë'i suvuoroho i'imëmarue höjo aëro jabumë rajëhijöro. Röhu aveho na jö mae uëvajëjo. Jabesi iho döre jiajoho èho jabu jabesi manaho mami'e ma-ioro'ioremu bae barëjë'e höjo. ³ A'i jemëhu huë baeromo a ajëmi-jë'iroho övo maehu ae ajëmi-jë'oho nadi adoho huruoho majahi'i ⁴ jasi ma-saginiëri aho ajëminëjo. Ma-saginiëri ajëmi-jë'oho Vavue jaehu saginiëri vaejego gavajohuro jasi manaho iae bojami'ajëjo.

Diehi pari vae'iröhe jöhoje.

⁵ O jemëhu God-are örire jö atë'iroho ma-döhëmu mae jioruomaje ariböviehu vaejaruëhioho nadi ëhioho vaerëjo. Jabumëro God rajahjarue osare o öri duvahore riravoromo parie vae'i nimoruomaje höjo aëro gëjöro. Röhu aveho na jö mae uëvajëjo. Jabesi iho döre jiajoho èho jabu jabesi manaho mami'e ma-ioro'ioremu bae barëjë'e höjo. ⁶ A'i jemëhu God-are örire jö atë'iroho jero jasi sivue osaro va'oromo ojoho tugohoromo parie vaejego jasi Vavue gurihiro hijajohuro he'irajo. Èhi'oromo pari vaejë'oho jasi Vavue jaehu saginiëri vaejego gavajohuro jasi manaho iae bojami'ajëjo.

⁷ O pari vaejè'oho nadi ruëroho numëroho matobe va'orëjo. Hesi God-are jö bogo hejè'le ariböviohuro uvoruomaje höjo: Nani noehu jö ëgobövi jaguromo majëhijè'oho ëhuro aru'aho masijohuro avoho he'a'aruëjo. ⁸ Jabuhu pari vaejaruëhioho nadi ëhioho ë'orëjo. Bogo pari vaejaruje majare jemesi Vavuohuro jemesi huë vavaenoho huro urimo gavaje höjo. ⁹ Èhuni jemëro jöho nadi ëhioho jagu'irögoro a'i aviëhi jië'le jöho majahiromo parie vaerëjo. Uarëjo:

Nosi apajo. Ö'idöre hijanuoho jero ae aho'obëhe nosi dë vövöbajo'oho avo-hahuego

noro ja gemu mae uehorovavo'irarëjo.

¹⁰ Jero böröme namiromo aho'obëhe muebejavuego

no jasi aharire gemu raromo'irarëjo.

Jasi aharire gemu raromoromo jaehu nimanuoho ruhe ö'idöre mae ejaharuëhi

ave sa'arohuro ëhi ejaho'irarëjo.

¹¹ Nosi ioho jaruvo i'imamuijego no ue'ahego da'uaguajo.

¹² Nosi sisëho uehorovoromo vuonugonëjo.

Ae göehu no sisë vaejavuego noehu uehorovoromo vuonugaruëhi jero ëhi ajamuinëjo.

¹³ Nadi vörö'eroho ramuego rireromavuo'i a'i ajamuinego A Sisëho bogo ruahö'öjavuo'irajo.

¹⁴ Èhesi bëhoho jemëhu a jabesi sisë uehorovoromo vuonugë'oho ëhuro jemesi Vavue ö'idöre hijajohuro jemesi sisëhu'o uehorovoromo vuonugo'ajëjo. ¹⁵ O a jabesi

sisë bogo uehorovoromo vuonugë'oho jemesi Vavuohuro jemesi sisëhu'o bogo uehorovoromo vuonugo'ajëjo.

Bogo aehu göjoro God uehorovo'i i vuonugo'iröhe jöhoje.

¹⁶ O jemëhu God uehorovo'i i vuonugë'iroho döëremu mae jië'e ariböviehu nu ano'e sisërörovaruëhioho nadi ëhioho ë'orëjo. Ëhesi bëhoho döëremu mae jië'e ariböviehu i vuonugë'oho jabesi nu ano'oho ijumorovarue höjo aëro gëjoro jabuhu i bogo ijaruoho. Röhu aveho na jö mae uëvajëjo. Jabesi iho döre jiajoho ëho jabu jabesi manaho mami'e ma-ioro'ioremu bae barëjë'e höjo. ¹⁷ O jaehu i vuonugë'oho jasi sine bövie bise'e avohorovoromo ninugu'e jovëro simanoro otehoromo nu ano'oho u'orovonëjo. ¹⁸ Ëhi ë'ë'oho aho bogo ga'a'aruëjo ja ioho vuonugë'e javo'iramu ga'i jasi Vavue gurihiro hijajohuro huro sivue ja ga'a'ajëjo. Jasi Vavue jaehu saginiëri vaejego gavajohuro jasi manaho iae bojami'ajëjo.

Ave sa'are bogo a'i ö'idöre inömo babaenemi'iröhe jöhoje.

¹⁹ Röhu ave sa'aroho nadi inömoho aho'obëhe jemesi sinënioho avohoromo babaenemirëjo. Sa'aroho inömoho dë'irae'amaje höjo. Majo majëro tarivo'amaje höjo. Vajiohu'e ariböviëro osaho dadovoromo ujuoharue höjo. A'i ö'idöro avoho babaenemirëjo. Ö'idöroho inömoho bogo dë'irae'amaje höjo. Majo majoho bogo tarivo'amaje höjo. Vajiohu'e aribövioho bogo

osaho dadovoromo ujuoharue hōjo. ²⁰ Inōmo inōmoho nadi jemesi sinēnioho gemu bahi'i God-are öroro bojamego huro hesi öri ari'ere bahi nugēho'irajo. Ĕhi jiē'oho majo majoho bogo tarivo'amo'ajējo. Bogo dē'irae'amo'ajējo. O vajiohu'e aehu ojo dadovoromo inōmo ujuoho'iröhoho bogojio'ajējo. ²¹ Jasi mae sisē dinö'e jiajire jasi dē vövöbajo'oho ë gemu jio'a'ajējo.

Sino haho'o hesi iroho nuni jiaje uhu jöhoje.

²² Jasi sino hesi iroho nunoho hōjo. Jasi nuni mae jiē'oho ehuro aji maro hi'a'anuējo. ²³ O jasi nuni sisē jiē'oho ehuro ja ramoramoro hi'a'anuējo. Ĕhesi bēhoho naro uëromo ë'ajējo: Jasi uehoro ramoramovavë'ohuro ehuro ramoramo maro hi'a'anuējo.

Monie iruno'e niögu suhi'e ë hesi jöhoje.

²⁴ Ae niö'i börömoho gemuoho jëvajëromo jabesi mu gemuore havoromo vaejë'oho bogo eni javo'ajējo. Ja göho nue huodivo'i göho rajahi'anuējo. O göho mae uehorovo'i göho bijönimo'anuējo. Ĕhesi bēhoho God'lo moni'lo niö'i börömoho gemuoho jëvajëromo gemuore havoromo mu vaejë'oho bogo eni jëvo'ajējo.

²⁵ Ĕhuni uëvajējo: Nadi uvorējo: I jovo'lo rabe ue'ahoromo bogo vuovo'i biririvoromo raromo'ejarējo. O uho niögu'lo rabëro sino haho'oho riogivo'ejarëromo nurunurumorējo. Ĕhesi bēhoho ioho ma-bise'e jio'i jemëhu biririvoromo raromarujoho ëho börömoho hōjo. Uho niögu'oho ma-bise'e jio'i sino

haho'o jëvajo ho èho bërömo ho höjo. ²⁶ Röhu ugehu döre va'aruoho uehorovohëjo. Noehu ë'aruëhioho ugoho bogo ëhioho iruno'oho bivo'i o bogo gagovo'i o bogo ujuohoromo osaroho ro avoho bahijarue höjo. Bogo ëhioho ë'oruomaje höjo röhu jemesi Vavue ö'idöre hijajohuro ugoho mio'amaje höjo. Röhu jabumë ma-bise'e jio'amo'i jemë masijo mae jëvajëjo. Èhuni hu jemë'o avo'avoho muebejëvo'ajëjo. ²⁷ O jemëhu uvë'oho: No diehi'oromo ave sa'aroho majae ëgo'o raromo'ëjarë uvoromo nurunurumë'oho na ëhuro jemesi vuovo'irarije majaho iosiramiro mo ruëhi ma-bisemu gö'o raromobe va'orëjo. Bogajo.

²⁸ O niögënioho rabëni nurunurumaruje höjo. Bëhoho bogohöjo. Je'ore resu resuehu diehi'oromo ri'amaruoho ëhu'o uehorovohëjo. Aehu mu vaeromo niögu avoharuëhioho resu resuoho bogo ëhioho ë'arue höjo. ²⁹ Bogo ëhioho ë'arue höjo röhu ave resu resuohuro ma-mabëhe kavuego garomo nosi dëho vuëvavuaje höjo. Naro jemë uëvajëjo: A bëröme Solomon niögu ma-mabëhe io'amonövadoho èho majianovo'i ave resu resuohuro ëhi ma-mabëhe mae kavuo'amaje höjo. ³⁰ Jaruvëhi resu resuoho rijego nërëhi ëhi aëro jahoromo vëniro huo'amarue höjo. Röhu ëhi jië'e resu resuoho God-ro muebejigo marëromo kavuo'amaje höjo. Resu resuoho ma-bise'e jio'amo'i jemë masijo mae jëvajëjo. Èhuni uvorëjo: Hu no'o avo'avoho muebejavuoromo uhe niöge i'imamui'ajëjo. Nurunurumarujoho God bogo ma uehorovaruje

aribövie jëvájëjo. ³¹ Èhuni nadi uvorëjo: No i rabe jovo rabe i'ëjarëjo. O niögu rabe io'amo'ëjarëromo nurunurumorëjo. ³² God-are jö bogo hejë'e raromarue ariböviohuro ie jove bövie bise'e èhuremu uehorovoruomaje höjo. Röhu jemëro nadi èhioho è'orëjo. Jemesi Vavue ö'idöre hijajohuro iae mae garomo uvajëjo: Jemë iëro jovëro rabëro èhuro biririvoromo raromarujëjo. ³³ Èhuni nadi èhemuoho uehorovo'i a'i God-hu böröme namiromo muebejëvaje muoho noehu vaejëro huhu nimaje muoho èho nunoro bamorëjo. Èhi è'è'ocho God-ro jemesi aru'ahoho muebejëvoromo röhu ie jove niöge givae bövie bise'e èhu'o romoromoro bojëmi'ajëjo. ³⁴ Èhuni nëröhunioho nadi nurunurumorëjo. Nëri evare è maja hesi muoho uehorovo'arujëjo. Majae gemu hesi huë vavaene jaruvo majae gemu uehorovarujoho höjo. Èhuni nëri hesiroho nadi nurunurumorëjo.

7

Bogo döro bamorovoromo a jabesi sisë mevo'iröhe jöhoje.

¹ Röhu nadi döroho bamorovoromo a jabesi sisëho mevorëjo. Jabesi sisë bogo mevä'ocho God'o jemesi sisëho bogo mevo'ajëjo. ² Jemë diehi jië'e uehoro baeromo mevarujëhi God-ro èhi jië'e uehorocho baeromo meväho'ajëjo. I'u'e mae bojamë'ohuro èhuro i'u'e mae bae'a'arujëjo. O bisemu bojamë'ocho bisemu bae'a'arujëjo. ³ Ja diehi'oromo ijo ugobajo'e biseharihehu isiare nunire namijajoho ga'i ijo börömehu jasi nunire

namijavajoho bogo gavanuëjo. ⁴ Jasi nunire ijo börömehu tugohavë'oho ëhu'oho ja rabëni jasi aemo'aemoho uanëjo: Ë'ego na jasi nunire ijo ine namijavajoho jahahöjo. ⁵ Sareri ae javajëjo. Jasi nunire ijo börömehu tugohavajoho jero urimo jahonëjo. Jahonugoromo evare avoho garomo ijo ino harihoho isiare nuniroho jahaho'anuëjo.

⁶ Röhu God-are inömo maho nadi öho mëmi'i jemesi nieniaho nadi mahu nuniroho ruruhö'örëjo. Ëhi ë'ë'oho jaburo önu bijö'ëro vaenugoromo evare huotorovoromo jemë umijëvo'ajëjo.

Birivoromo God ua ga'iröhe jöhoje.

⁷ Röhu birivoromo God ua garëjo. Birivoromo ua gavë'oho ujuoho'arujëjo. Birivoromo nahorëjo. Nahë'oho biroho'arujëjo. Ojoho ano'anovorëjo. Ano'anovë'oho God-ro jiovëho'ajëjo. ⁸ Ae rahu ua gavë'oho ujuohoruomo'ajëjo. Nahë'oho birohoruomo'ajëjo. Ano'anovë'oho ojoho jiovëho'ajëjo. ⁹ Nasi jö hejarujoho ae gö vavu ömo'ömo'e jëvajëjo. Jemesi harihehu uëvë'iroho: Ie bojemego na ijö uëvamu hejë'oho na jemë sareramiro mo munë bojamirëjo. ¹⁰ O uëvë'iroho jovo mie bojemego na ijö uëvamu hejë'oho na jemë sareramiro mo sigobu sisëho bojamirëjo. Bogajo. Jemë i mae i'imami'arujëjo. ¹¹ Jemë sisë aribövie jëvajëjo röhu jemesi aboji harihu'ö avoho suvuorëmi'irarije öroho iae gavaruje höjo. Jemë sisë jëvo'i ö'idöre hijaje jemesi Vavuoho mae jiaje jemëro birivoromo uvorëjo: Hu

maëro jië'ëro ae rahu ua gavë'oho suvuoro mabêhe bojamuinövo'ajëjo.

¹² Èhi jië'e jiaje jemë ae göehu diehi vaejëvojöro nëgë'oho jemë'o èhi jië'e muoho ae gö jabesi öroro vaejëvorëjo. Èhi jië'e mu vaejë'ohuro èhuro Moses-are surire jögorohu'o jö God-aro baeromo majëhinövare surire jöhu'o ë jö hesi bëhoho ejëho'arujëjo.

Ojo harihure rumo va'iröhe hesi jöhoje.

¹³ Röhu ojo harihoro rumo va'orëjo. Vëni'ere va'arue ojoho öroho börömëro jië'ëro èhu'ëro ae aho'obêhe ë va'oruomaje höjo. ¹⁴ A'i maro raro-moröhe ojoho öroho biseharihe jië'ëro hesi ae magemuëro gemuëro birohoromo ë va'arue höjo.

Jö majahuijarue ae gö jabesi mure garomo uvo'ëjo: Sareri jöe majahuijaruëjo. Èhesi jöhoje.

¹⁵ Gavë'i raromorëjo. Aëro rueromo God-are jöho huotohuotovoromo majëhijego ejëhojöëni uëvajëjo. Jabumë ma-döhemu sheep va'ëne jio'amo'i uhoho vörö'e mioho va'ëne jio'amajëjo.

¹⁶ Jabesi mure garomo uvo'a'arujëjo: Èaribövioho God-are jö sareri'e majahuijarue aribövioho jioruomajëjo. Rihu'e grape bajo uro'ië'iroho ë ö'iremu uro'i bibë'e ijo sisëroho bogo uro'a'anuëjo. O meso böso uro'ië'iroho mesoremu uro'i bibë'e resu sisëroho bogo uro'a'anuëjo. ¹⁷ O ijo mahuro bajo mae rae'i ijo sisëhuro bajo sisë rae'amaje höjo. ¹⁸ Ijo maho bajo sisëho bogo rae'i ijo sisëho bajo maho bogo raejaje höjo. ¹⁹ Ije aho'obêhe bajo bogo ma raej'oho huolöromo vëniro ruruhö'öjarue

höjo. ²⁰ Èhu'ëro jiël'ëro jabesi mure garomo uvo'a'arujëjo: Èho jaburo bogo rae avohë'ëro God-are jöho bogo avoho majahuijarue höjo.

Bogo Bada ma-döëremu uvarue a'i Vavuehu nimaje mu vaejarue ariböviehu God-are öri ari'ere va'iröhe jöhoje.

²¹ Aehu na uevaruoho: Bada Bada uevaruoho ioro'iorohuremu God-are öri ari'eroho va'oruomo'ajëjo. Ioro'ioroho bogajo. A'i ae rahu nasi Vavue ö'idöre hijaje aehu nimajoho ë'ë'ohuro ë ariböviohuremu ëho va'oruomo'ajëjo. ²² Èmajaho ruel'iramu ae aho'obëhe ueruomo'ajëjo: Bada Badajo. Noro jasi ihore God-are jöho majëhiromo Satan-are sisë aribövioho a dëroho rarovö'öjëvoromo mu masijoho aho'obëhe vae'amare höjo. ²³ Vae'amare hö'iramu evare naro uë'ejöjo: Na jemë bogo gëvode höjo. Bogo mae bogajo. Jemë mu sisë vaejaruje aribövie jëvaje ëhuni rori'o va'ohëjo.

Simano ma'e ahu'o simano sisë'e ahu'o javu vaejare uhu jöhoje.

²⁴ Röhu naehu jövaje jö ae rahu ejehajoho ëhi jië'e a hesi jöho naro uhu'e majëhi'ië'ajëjo. Simano ma'e ae gemuëro javuoho munë'e sa'are vaejade höjo. ²⁵ Vaejël'ëro ëni börömëro jovo börömëro buru börömëro rueromo ë javuoho anade höjo. Anamu bogo buevade höjo munë'e sa'aro vaejël'ëro. Nasi jö ejehaje aho ë simano ma'e aho va'ëne höjo. ²⁶ A'i naehu jövaje jö ae rahu heromo bogo ejehajoho ëhi jië'e a hesi

jöho na majëhi'ie'ajëjo. Simano sisë'e ae gemuëro javuoho nie'ure vaejade höjo. ²⁷ Vaejè'ëro ëni börömëro jovo börömëro buru börömëro rueromo ë javuoho anamu buevade höjo. Buevoromo sa'are nemoromo garahörö'e baejade höjo. Ahia mino'ëjo.

²⁸ Ëjöho Iesuro majëhi barëjamu ë tagavare ariböviohuro heromo tiöromu uvoruomadeje: Hesi jöho darugo'e jö ma-mabëhe javavajëjo.

²⁹ Ëhi uvoruomade hesi bëhoho jabesi jögoru öri röjëhijarue ariböviehu röjëhijarëhioho hu bogo ëhioho majëhi'i a'i hesi birire baejè'ëro jöho majëhijadeje.

8

Iesuhu sino jomo'e a ajamade jöhoje.

¹ Iae Iesuro dahorure abuejadeje. Abuejamu gagorovo ae aho'obëhe hu rihimoromuomadeje.

² Rihimoromo sino jomo'e ae gemuëro hu birohoro ague aho hiromo uavadeje: Bada ja nasi sino avoheho'iranoho ja eni javajëjo. Ëhuni jasi nimoromo ajemijë'ohuro iae ajemi'anuejo.

³ Ajemi'anuejamu Iesuro övoho nugö'öromu sinoho rëhahoromo uavadeje: Iae na negajëjo ajami'iro. Marëjëjo. Marëjë uavamu gavë'i jomoho rireromoro hesi sinore sisë sisëho barëjadeje. ⁴ Sisë sisëho barëjamu gagorovo Iesuro uavadeje: Aveho hejëjo. Nadi aho uënëjo.

A'i ma-va'iranoho jasi sinoho priest röjahijego ga'irajo. Ëhi'oromo Moses-hu uövuade ëhi jië'e suvuoro God-are öroro bojamego aëro garomo

uvo'irarëjo: Jasi sinore sisëho barëjë'ëro iae mae javajëjo.

Iesuhu Rome rajo hesi mu vaejaje a avohade jöhoje.

⁵ Ëhi'onugoromo Iesuro va'lo Capernaum amore höröjajeje. Höröjamu Rome raje muorovo simano vaejaje ahuro rueromo uavadeje: ⁶ Bada nasi mu vaejahaje aho guomo guome jioromo vi'ehe sisë maro baeromo bogo vuodovë'e maröhoremu raromajëjo. Na ja ajaminëjo o bogajo. ⁷ Bogajamu uavadeje: Iae na ja'lo ö'oromo hesi sinoho ajami'ejöjo. ⁸ Ajami'ejöjamu rue simano vaejaje ahuro uavadeje: Bada iae mae höjo röhu na ae ma-bise'e jevoromo sisë jevë'e jaehu nasi osare ö'ë'oho bogo maehu höjo. Al'i ma-jö'ëro jöe jövego nasi mu vaejahaje aho marë'irajo. ⁹ Ma-jö jövego mu rovaje hesi öroho iae na gavë'e jevajëjo. Ëhesi bëhoho na nasi a masijo jabesi aharire jevë'ëro jabesi jöho ejëhoromo muoho vae'i muorovo aribövioho nasi aharire jevë'ëro nasi jöho ejëhoromo muoho vaejarue höjo. Naehu muorovo ae gö uavë'oho: Va'ë uavë'iroho iae hu va'aje höjo. O muorovo ae gö uavë'oho: Rovë uavë'iroho iae hu rovaje höjo. O nasi mu ajemaje a uavë'oho: Mue ëhi ëhi vaejë uavë'iroho iae hu ëhi vaejaje höjo. Ëhu'ëro jö jövego mu rovaje hesi bëhoho iae na gavë'e jevajëjo. Ëhuni uavajëjo: Ma-jö'ëro jöe jövego marëjajo. ¹⁰ Ëhi uavamu Iesuro heromo tiöjajeje. Tiöromo hu rihromare aribövioho uëvadeje: Hu mabëhe uehorovevade

höjo. Ëhi jië'e aho na bogo birohë'e jevajëjo. Nosi Israel rajoho jabu'o bogo ëhioho mae uehorovevaruëjo. Iae na mae jövajëjo. ¹¹ Ëhuni uëvajëjo: Sa'a ioro'ioro raje ae aho'obëhe maja rojomajire beva'ajire jioromo God-are öri ari'ere va'oromo Abraham Isaac Jacob jabu'o gemuore raromoromo ie ue'ahoruomo'ajëjo. ¹² A'i Israel raje God-are öri aril'ere va'o raromo'iröhe röho jiëh'ajoho God-ro Israel rajo a ioro'ioroho babu'öjëvo'iramu ëho bogo va'i rori'o ramoramoro va'a'aruëjo. Ëdir'ore ae aho'obëhe nierusuburu'e bamoromo ane ja'iho vuogigimoruomo'ajëjo. ¹³ Ëhi uënu'goromo Iesuro ë simano vaejaje aho uavadeje: Va'onëjo. Diehi jio'iröhego jaehu mae uehorovanëhi iae ëhi jiaho'ajëjo. Ëhi uavamu gavë'i evare hesi aho marëjadeje.

Iesuhu ae aho'obëhe jabesi sino ajëmade jöhoje.

¹⁴ Ëhi'onu'goromo Iesuro Peter-are osare va'adeje. Va'oromo gavadeje Peter-are jure magonahoho sine vörö'irae'ego röhere raromamu. ¹⁵ Raromamu gagorovo Iesuro magonaho hesi övoho rëhahamu vöröho u'uhadeje. Vöröho u'uhamu hegorovo magonahohuro ri'öromo Iesuni iruno'e avohahadeje.

¹⁶ Ëhi'amu majae beva'amu gavë'i Satan-are a sisëhu dëre abue'amë'e aribövioho aho'o aëro sö rovarëje. Sö rovamu gagoro Iesuro jöe jövoromo ajëmiromo Satan-are aribövioho rarovö'öjëvadeje. O guomo guomo'e aribövioho

aho'o jabesi sinoho avohëvamu marëjëvadeje.
 17 Èhi a ajëmade hesi bëhoho mami'e jö God-aro
 baeromo majëhinövade ae Isaiah-ro jajivoromo
 uvadeje:

Nosi guomo guomo hesi i'uoho huro nigemahuë'e
 hōjo.

Nosi vi'ehoho rori'o bava'ë'e hōjo.

*A ioro'iorehu Iesuare ijore ijore jijihō'ia'amugo
 Iesuhu jö majëhijade jōhoje.*

18 Èhi'oromo Iesuro gavade ae aho'o hesi
 bëhire ruë numë tagavamu gëgorovo hesi ijorajo
 ömo'ömoho uëvadeje: Ruerego no e'u ioní gönö
 va'irarëjo. 19 Èhi uëvamu Jew rajo jögoru öri
 röjëhijaje ae gemuëro rueromo Iesu uavadeje:
 Tisa ja dinö'e dinö'e va'ë'iroho na jasi ijore
 ijore juvonövo'ejöjo. 20 Juvonövo'ejöjamu Iesuro
 ë aho uavadeje: Jero nasi ijore ijore juvo'i
 uevanuëjo röhu je'o majehu sa'a gagore röho
 avohoromo mare raromaruoho iae jiajëjo. O
 je'o ugehu iju vaeromo mare raromaruoho
 iae jiajëjo. A'i God-are A Ma naehu ni-
 avaje hijaje osaho bogojevajëjo. Nadi uvonëjo:
 Nörö'o hibe juvë'oho mae hibe juvo'ejöromo
 nasiroho ruenëjo. 21 Èhi'amu Iesuare ijore
 ijore juvaje ae göëro ri'öromo Iesu uavadeje:
 Bada uevego na nimo vuonorö'ö va'oromo nasi
 vavuoho guavo'iröjo. Guavoromo hujeji evare
 jasi ijore ijore juvo'iröjo. 22 Juvo'iröjamu Iesuro
 uavadeje: O-ajo. Jero nasi ijoro ijoro juvëjo.
 Vuonugego vuovo örire jijiharue ariböviohuro
 jabesi aribövioho guavo'amo'irarëjo.

Iesuhu uavamu jovo börömehu ruhosöjade jöhoje.

²³ Ëhi'oromo Iesuro boat gagore ajio hijamu hesi iJORAJO ömo'ömohuro hu'o ajio gemuore raro-moromo va'areje. ²⁴ Va'ihö gavareje e'u döre buru börömoho rueromo jovoho hasa'ego boat gagoho abo rarovamu. Abo rarovali röhu Iesu niavë'e jiadeje. ²⁵ Iesu niavë'e jiamu gagorovo va'o ioromo uavareje: Bada ajamuëjo. Vuovavuo'ië'ajëjo. ²⁶ Vuovavuo'ië'ajëjamu uëvadeje: Jemë rabëni juhuonivarujëjo. Jemë God bogo ma uehorovaruje aribövie jëvajëjo. Ëhi uënugoromo ri'öromomo burohu'o jovohu'o uëvadeje: Vuonugohëjo. Vuonugohëjamu jovoho u'uhoromo majörume ruhijadeje. ²⁷ Ma-jörume ruhijamu gavë'i rueho jaburo uarovareje: Ave aho diehi jië'e ae höjo. Huhu uëvë'oho bogo aëremuoho ejaholi burohu'o jovohu'o jabu'o hesi jöho ejaharue höjo.

Aru'aho sisë ae niö'i jabesi dëroho Iesuhu rarovö'öjëvade jöhoje.

²⁸ Ëhi'onugoromo Iesumëro va'aroho va'o e'u ioni gönö Gadarene rajo jabesi sa'are va'o baboro bejareje. Baboro bejamu gavë'i ae niö'iro guavo'amarue juju gagore arijë'ëro rueromo Iesu birohareje. Röhu ë ae niö'ioho Satanare a sisëro dëre abueruomë'ëro jië'ëro vörö ma'e jëvadeje. Ëhuni ae aho'obëhe juhuonivareje ë örire jijihol'iröhoho. ²⁹ Ëhi jië'e vöröho jëvë'ëro birohoromo ma-darugo'o uvareje: Godare Harihoho ja rabëni sihusihuaguoli rovine

höjo. Noehu i'u bae'iröhe majaho bogo rovè'e na ja ëma öri'ahoro huë sisëho vi'ehoho bojamui'i rovane höjo. O diehi'avuo'i rovane höjo. ³⁰ Rovane höromo gavare aruhëre mahe aho'obëhe gemuoro ie ue'ahamu gagorovo ³¹ Iesu uavareje: Ja rarovö'öjavuogorovo uövuego no suorovo va'oromo aruhe mahu jabesi dëre va'o abuejarëjo. ³² Abuejarëjamu uëvadeje: Èhuro va'ohëjo. Va'ohë uëvamu hejë'i ë ae niö'i jabesi dëre jioromo suorovo va'oromo ruhe mahu jabesi dëre abueruomadeje. Abueruomamu ë mahohuro aho'obëhe baradore va'o rireromoromo e'ure siö ruruhö'ö va'oromo jove ue'ahoromo vuovadeje.

³³ Vuovamu gavë'i mahu muebejarue ariböviohuro huruomoromo amore va'oromo ae uëvareje: Aru'aho sisëhu dëre jëvade aho ëhi marëjëvohijajo. O mue gö gö ëhi ëhi ruehijajo. ³⁴ Èhi majëhijamu ae aho'obëhe heromo Iesu biroho'i rueruomadeje. Rueromo garomo uavareje: Ave sa'aho vuonugo'i va'ëjo.

9

Övo hörü'e vuovahë'e a Iesuhu ajamade jöhoje.

¹ Èhi'amu Iesuro boat gagore ajiomoromo jovo dëre va'adoho va'o hesi amore ravo'amadeje. ² Amore ravo'amamu gagorovo övo hörü'e vuovahë'ëro hesi maratuore raromaje aho aëro giojimo barovareje. Barovamu gagorovo Iesuro gavade jaburo hu mae uehorovamu gëgorovo övo hörü'e vuovahë'e aho uavadeje: Harihohajo. Ma-biririvëjo. Jasi sisëho

uehorovoromo vuonugoromo mu'u barëjahë'e höjo. ³ Mu'u barëjahë'e höjamu hegorovo jögoru öri röjëhijarue a ioro'iorohuro uehorovoromo uvareje: Asë'ëjo. Ave ahuro God-are ihoho ijumajëjo. ⁴ Ëhi uvamu Iesuro gëromo uvadeje: Jabumë ëhi uehorovaruëromo uëvadeje: Jemë rabëni uehoro sisëho baejarujëjo. ⁵ Jemë'o uehorovohëjo. Nani ja ae ëma ua'a'anuëjo: Jasi sisëho uehorovoromo vuonugahë'e hö ua'a'anuëjo. Ja ëhi ua'ibejanëjo aho nunoho bogo ga'ibejarëjo ja mae o sarere jövë'e javego. Röhu ja bogo ëma ua'a'anuëjo: Ri'öromo nami juvëjo hesi guomo guomoho bogo barëjego ja javojagojööni. ⁶ Röhu ë bogo ëma jövo'ibejane jöho iae na jövo'ejöjo huro ejehoromo ri'öo nami juvego jemëro ë muoho garomo ëhuro ga'irarijego God-are A Maho naro sa'are hijajire evare sisë mu'uvaje darugoho baejë'e jevego. Ëhi uënugoromo röhu övo höru'e vuovahë'e aho uavadeje: Ri'öromo raromanue maratuoho banigojiomoromo baeromo jasirëro va'ëjo. ⁷ Va'ëjamu iae ri'öromo hesirëro va'adeje. ⁸ Va'amu gavë'i ë ariböviohuro juhuonivoromo uvoruomadeje: God-ro ma-ae uavamu mu böröme ë'ade höromo God rajahiruomadeje.

Iesuhu uavamu Matthew-hu aevoromo hesi ijore ijore juvade jöhoje.

⁹ Ëhi'amu Iesuro va'adeje. Va'i gavade tax baejaje ae hesi ihoho Matthew hesi mu vaejaje osare hijamu gagorovo uavadeje: Rueromo nasi ijoro ijoro juvonövonëjo. Juvonövonëjamu hegorovo ri'öromo aevoromo hesi ijore ijore juvonövadeje.

10 Ëhi'amu Iesumëro Matthew-are osare ie ue'ahamu evare tax baejarue ae aho'o sisë aribövie aho'o ëho jaburo rueromo Iesu'o hesi ijorajo ömo'ömohu'o gemuoro ioho ue'ahareje. 11 Ie ue'ahamu gëgorovo Pharisee ariböviohuro Iesuale ijorajoho uëvareje: Asë'ëjo. Jemesi börömoho rabëni tax baejarue ariböviohu'o sisë a ioro'iorohu'o gemuoroho hiromomo ioho ijajëjo. Ëhi jië'ooho sisë höjo. 12 Ëhi jië'ooho sisë hö uvavamu Iesuro hu'o hegorovo ë Pharisee aribövioho uhu'e uëvadeje: Jemëhu nasi aribövi ëhi uëvarujoho röhu guomo guomo'e ariböviohuremu doctor gavarue höjo mae jëvë'e aribövioho bogajo. 13 Va'oromo ave jö hesi bëhoho nahoromo birohorëjo. God-ro uvajëjo: Na negajëjo a huë bae'irarije muoho vaejoro mi suvuoroho bogajo. Naro sisë aribövioho nasinö jëvojoro uë'i rovode höjo ma-döemu mae jëvë'e aribövioho bogajo.

Bëhoho rabëni Iesuale ariböviehu i bogo vuonugarue jöhoje.

14 Ëhi'amu John-are ijore ijore jijiharue ariböviohuro rueromo Iesu uavareje: No'o Pharisee ariböviohu'o God uehorovo'i ie vuonugarue höjo. Noro ëhi ë'arue höjo röhu jasi aribövioho rabëni bogo ëhioho ioho vuonugarue höjo. 15 Rabëni bogo ëhioho ioho vuonugarue höjamu hegorovo Iesuro uëvadeje: Nasi ijore ijore jijiharue ariböviehu i bogo vuonugarue hesi bëhoho naru uhu'e uë'ië'ajëjo. Na jemëro uvarujëjo: I'o masuröhe a hesi söröre rueromo aemo'aemëro huë vavaene baeruomo'ajëjo. Bogo ëhioho ë'i iae ie ue'ahoruomo'ajëjo. Röhu

majae ijonö i'lo masuröhe aho aëro guduamo bava'iramu evare ioho vuonugo'aruëjo. Avevejö'oho naro jabu'lo hijë'ego jabu ioho bogo vuonugo'aruëjo.

Jew rajehu gororovo'iröhe jögoru mamiohu'o Iesuhu barovade mu i'ohu'o bogo gemuore havo'iröhe jöhoje.

¹⁶ Ëhi uëngoromo Iesuro uhu jöe gö'o majëhiromomo uëvadeje: Niögu i'ohu'o mamiohu'o bogo havo'anuëjo. Bogo havoromo niögu mami dadovadiroho niögu i'lo hesi vituoho baeromo niögu mami hesi gagoroho bamoromo sigohi'anuëjo i'ohuro duduhirovoromo ruho barovego böröme dadorovojöëni. ¹⁷ O wine jovo mi sino gagore bigu'ië'iroho jovo i'ohu'o mi sino mamiohu'o bogo gemuoroho havoromo jovo i'oho mi sino mamiroho bigu'anuëjo. Ëhi ë'ibejanëjo jovohuro gatovoromo ögohuro bibivoromo mi sinoho mamiëro jië'ëro tögömoromo dadorovego jovoho rova'ibejajo. A'i jovo i'oho mi sino i'lo hesi gagoremu bigu'anuëjo. Bigu'iramu jovoho mi sinoho mae jio'amo'ajëjo.

Iesuhu magonahe niö'i Jairus-are abojohu'o magonahe gö'o ajëmade jöhoje.

¹⁸ Iesuro ëhi uëvamu gavë'i Jew rajo a böröme gemuëro rovadeje. Rueromo ague aho hiromomo Iesu uavadeje: Nasi aboje avevejö'e guomajëjo. Jero rueromo jasi övoho hesi sinoro bamego i'ovajo. ¹⁹ I'ovajamu hegorovo Iesuro ri'öromomo hu'lo hesi ijorajo ömo'ömo'hu'o ë a hesi ijore va'areje.

20-21 Örire va'amu gavë'i magonahe gemuëro jabu'o va'adeje. Ëmagonahoho manaero garorovade guomo guomoho bogo barë'i vadune aho'obëhe 12 baejë'ëro jië'ëro uehorovoromo uvadeje: Na Iesu ma-niögohuremu rëhë'ohuro ëhuro marëjevo'ajëromo Iesuare dejonö rueromo niögu viture rëhadeje. ²² Rëhamu hegorovo Iesuro huotorovoromo magonahoho garomo uavadeje: Abojëjo. Nadi juhuonivo'i biririvëjo. Jero na mae uehorovevamu ëhuro ja marëjavë'e höjo. Marëjavë'e hö uavamu gavë'i marëjadeje.

²³ Marëjamu gagorovo Iesuro va'oromo ë a börömo hesi osare va'oromo gavade virikö vavaeni'e huosiharue aribövioho ë raromo'i ae aho'obëhe darugo'o nierusuburu'e bamamu gëgorovo ²⁴ uëvadeje: Ae aho'o va'ohëjo. Magonaho harihoho bogo guomo'i ma-niavajëjo. Ma-niavajëjamu hegoro rueho jaburo Iesu sivoromo ijo'ijahareje. ²⁵ Ijo'ijahamu huro ae aho'obëhe rarovö'öjëvonugoromo magonaho hesi osare va'oromo övoho baejamu i'ovoromo ri'öjadeje. ²⁶ Ëhi ë'ade jöho ë sa'aho aho'obëhe rumorovobe va'adeje.

Ae niö'i nuni tugorohëvadoho Iesuhu ajëmamu marëjëvade jöhoje.

²⁷ Ëhi'amu Iesuro ë amoho vuonugo'i örire juvo va'adeje. Örire juvo va'amu gagorovo nuni sisë'e ae niö'iro rihromoromo uvobe va'areje: David-are ujoho böröme javaje jero noni vavaenimëjo. ²⁸ Ëhi uvobe va'amu Iesuro osare va'adeje. Osare va'amu rue ae niö'iohuro

rovareje. Rovamu gëgorovo Iesuro uëvadeje: Na jemë mae uehorovoromo uvarujëjo: Nörö ajamui'iröhoho eni höjo. Eni höjamu uavareje: Bada io'ajo. ²⁹ Io'ajamu Iesuro nunoho rëhëhoromo uëvadeje: Ëhi jië'oho jemëhu uehorovarujëhi iae ëhi jiëho'ajëjo. ³⁰ Ëhi uëvamu gëgorovo nunoho marëjëvamu mae uherihareje. Mae uherihamu gagorovo Iesuro darugo'o majëhiromo uëvadeje: Bogave aho uë'irarijëjo. ³¹ Ëhi uëvamu hegorovo ë ae niö'iohuro hö'öromo va'oromo Iesuale jöho bogo ejaho'i Iesuhu jabumë ajëmijade jöho majëhibe sa'ae bövioho jirehareje.

Iesuhu bitaro tövë'e a ajamade jöhoje.

³² Ëae niö'ioho jaburo ë osare jioromo hö'öjamu gavë'i aëro ae gemu hu'irae baeromo rovarereje. Ëaho aru'aho sisë dëre jië'ëro jörumo'e jiadeje. ³³ Jörumo'e jiamu Iesuro ë aru'aho sisëho rarovö'öjamu aho aevoromo jöe jövadeje. Jöe jövamu hegorovo ae aho'obëhe tiöromo uarovareje: Asë'e ëhi jië'e muoho Israel sa'aroho bogo gavë'e javuajëjo. ³⁴ Ëhi uarovamu Pharisee ariböviohuro uëvareje: Sisë a börömohuro vöröho bojamijego ëhuro a dëre aru'aho sisëho rarovö'ö'amaje höjo.

Iesuhu ae aho'obëhe jabsi jöëni vavaenimade jöhoje.

³⁵ Ëhi'amu Iesuro God rajahjarue osare osare God-are jö bëhoho röjëhibe God-hu böröme namiromo muebejëvo'iröhe jö maho majëhibe guomo guome gö gö baejë'e aribövioho avohëvobe ëhi'obe amo masijore ininore juvo

barējadeje. ³⁶ Juvoromo ganövade ae aho'obēhe tagavoromo huē vavaene baeromo sis'li raromo'ego gëgorovo uvonövadeje: Ēaribövioho vëmu vavu rumo'e ö mahu'ëro raromanovaruë uvoromo jabesi jöëni vavaenimonövadeje. ³⁷ Jabesi jöëni vavaenimamu hesi ijorajo ömo'ömoho uhu'e uëvadeje: Ae aho'obēhe nasinö sö rue'iröhoho ëho mure iruno'e gagovo'iröhoho va'ëne höjo. Mure gagovo'iröhe iruno'o ho bövi mae jio'li gagovarue aribövioho no ma-gemu gemu javuajëjo. ³⁸ Ēhuni mu Arijo'o ho ëninamiromo uarego huro ae gö'o rëmö'öjego mure rueromo ajamuiromo iruno'o ho gagovo'irarëjo.

10

Iesuale apostle 12 jabesi jöhoje.

¹ Ēhi'amu Iesuro hesi ijoraje 12-ho uëvadeje: Ruehëromomo rovamu daruge bojëmiromomo uëvadeje: Satan-are ariböviehu a jabesi dëre jio'amamu gëvë'o ho rarovö'öjëvego suorovoromo va'irarëjo. Guomo guome gö gö baejë'e o sino haho'e u'uho'amë'e jiamu gëvë'o ho avohëvego marëjëvo'irajo. ² Röhu hesi apostle aribövie 12 jabesi ihoho aviëhije. Urimo Simon hesi iho göho Peter'o hesi öho Andrew'o ëhi jëvadeje. Göho James'o John'o ö'o ö'o Zebedee-are harihoho jëvadeje. ³ Göho Philip'o Bartholomew'o jëvadeje. Göho Thomas'o tax baenövade ae Matthew'o jëvadeje. Göho James Alphaeus-are harihohu'o Thaddaeus'o jëvadeje. ⁴ Göho Simon hu Jew rajehu jabesi mueberovo'i nimade aho jiadeje.

Göho Judas Iscariot jiadeje. Judas Iscariot hu ijonö Iesuni hiruëmiromo a jabesi övore bojëmi'iröhe aho jiadeje. Iesuale apostle 12 jabesi ihoho ëhi jio'amadeje.

Apostle 12 jabuhu va'oromo mu vaeröhego Iesuhu rëmö'öjade jöhoje.

⁵ Ëaribövie 12-ho jaburo mue vaebe jijihoröhego Iesuro rëmö'öromo uëvadeje: Va'irarijoho sa'a ioro'ioro rajo jabesiroho Samaria sa'a rajo jabesi amoroho nadi va'orëjo. ⁶ A'i Israel rajo jabesiriremu va'orëjo jabumë sheep-ëro öre sidövanovoromo ëma jijiharue jiaje. ⁷ Va'oromo uëbe jijihorëjo: Iae ga'ië'arujëjo God-ro böröme namiromo muebejëvego. ⁸ Ëhi uëbe guomo guomo'e aribövioho ajëmibe vuovë'e aribövioho i'ovëvobe sino jomo'e aribövioho avohëvobe Satan-are ariböviehu a dëre jio'amë'oho rarovö'öjëvobe ëhi'obe jijihorëjo. A ajëmi'irarije darugo God-arire baejarijoho bogo manaho bojamarije höjo. Ëhuni manaho nadi bae'i aho ma-ajëmibe jijihorëjo. ⁹ Gold ijo bajoho ajivë'e ijo bajoho rövë'e ijo bajoho göta esöroho nadi aegoromo ujuoho jijihorëjo. ¹⁰ A ëninëmiromo ujuohoromo aego'irarije esöho nadi ujuohoromo jijihorëjo. Niögoho nadi göho ujuoho'i ma-gemu ruohoromo jijihorëjo. Höru guduoho nadi io'amoromo ijahoho nadi ujuohoromo jijihorëjo. Ëhi jië'e inömo inömoho nadi ujuoho jijihorëjo ë hesi bëhoho ae rahu mu vaeromo i mana baejë'oho iae mae jië'e jiaje.

11 Va'irarijoho amo masijore o ininore suorovë'oho va'oromo a ma-maho nahorëjo. Nahoromo birohogorovo ë a hesi osaro raromonövorëjo ijonö ë amore jioromo va'ië'e jëvaje. 12 Röhu osare rumo va'ë'iroho jejëmiromo uënövorëjo: Huë mae baerëjo. 13 Huë mae baerëjamu hegorovo ë osare raromarue ariböviehu uëvë'oho: Iae mae hö uëvë'oho iae huë mae baeruomo'ajëjo. O bijönimë'oho uërëjo: God-are huë ma jö uëvodoho vuonugajëjo. Èhu'ëro bogo bae'a'arujëjo. 14 O di osaehu di amehu jemesi örire nu huodëgoromo jö bogo ejëhë'oho uvorëjo: Jabesi muoho bövioho bise'oho sa'aho tohotoho sisë höromo jabesi tohotohe jemesi hörure jiajoho riremomo va'orëjo. 15 Ave jöho na jö mae uëvajëjo: God-hu i'u bojëmi'iröhe maja rovë'iroho Sodom o Gomorrah amo rajo jabuhu i'u baeröhoho ma-jianovo'i a'i jemesi jö bogo eruomaje aribövioho jaburo i'u börömo maho baeruomo'ajëjo.

Aehu Iesuarue aribövi huë sisë bojëmi'iröhe jö Iesuhu jövadohoje.

16 Aveho hehëjo. Naro rëmö'öjago jemë vaevë'e sheep harihunö'e vörö'e miehu jioruomajire va'ië'arujëjo. Èhuni va'oromo sigobehu a gagoro ma-burëro ju'ebiro mo va'ajëhi ëhi gavë'i jijihorëjo. O ugo ma-maehu hesi iemu iromo ma-taemo hijajëhi ëhi taemo raromobe va'orëjo. 17 Ae gëvë'iajo. Jaburo guduamo ujuohëvo va'oromo jögoru muebejarue aribövi jabesi övore bojëmi'aruëjo. Jabuhu God rajahjarue osa göro göro hisuebijëvo'aruëjo. 18 Gavana o

sa'are a masijo gö gö jabesi nunire rëmo'iramu nasi jöëni ë riravoromo nasi jöho jabesi örire sa'a gö rajo jabesi örire majëhi'arujëjo. ¹⁹ Röhu jabuhu guduamo ujuohëvo va'amu a masijo jabesi nunire riravë'oho nadi uvorëjo: Na diehi jöho majëhi'ejëjo. O rabu jöe majëhi'ejöromo nurunurumorëjo. Rabëni hesi bëhoho jö majëhi'irarije majaho rue'iramu evare majare God-ro ajëmiromo jöho röjëhi'iramu majëhi'arujëjo. ²⁰ Bogo jemëhu jöho majëhi'irögoro a'i jemesi Vavu hesi Aru'ahohuro jöho simanore bojëmi'iramu jemëro jöho majëhi'arujëjo.

²¹ Röhu öhuro öho ae gö jabesi örire bojëminövo'aruëjo muo'amojöro. Vavuohuro aboji harihu'oho ëhi gemuoho ë'a'aruëjo. Aboji harihu'ohuro ri'öromo ae uë'iramu vëmu vavu'oho muo'amo'aruëjo. ²² Röhu jemëhu na uehorovevarujohuni ae aho'obëhe jaburo jemesi örire nue huodëgoruomo'ajëjo. Röhu ae rahu biririvoromo mae uehorovevobe va'ojuvo maja barë'iröhe maja rovë'iroho God-ro baejëvoromo manö bamëvo'ajëjo. ²³ Jemë amo göre raromamu aehu sisë vaejëvë'oho huruomoromo amo göro va'onövorëjo. Aveho na jö mae uëvajëjo. Jemë Israel sa'are amo göre göroho bogo va'o barëjë'e God-are A Maho na ö'ejëjo.

²⁴ Jö hejaruje aribövioho jö röjëhijaje aho na bogo iosiremiromo masijoho jëvajëjo. O mu vaejeharuje aribövioho mu simano vaejaje aho na bogo iosiremiromo döroho jëvajëjo. ²⁵ Ëhuni jö röjëhijaje aho ae göehu huë vavaene bojemego

naehu baejajëhi nasi jö hejaruje ariböviehu ëhi baejë'oho iae mae höjo. O mu simano vaejaje aho ae göehu huë vavaene bojemego naehu baejajëhi nasi mu vaejeharuje ariböviehu ëhi baejë'oho iae mae höjo. Ëhesi bëhoho agano muebejëvaje aho na aehu uevaroho: Ja Beelzebul a sisë jabesi böröme javajë uevarohuni ëhuni ëhi jië'e ariböviohuro jemë nasi agane jëvë'ego jö sisë bëhi mae uëruomo'ajëjo.

²⁶ Jö sisëho ëhi uëruomo'ajëjo röhu nadi juhuonëmirëjo. Mue rabe gurihiro jiajoho aho'obëhe va'orahoro jio'a'ajëjo. Rabe rabe subivëhajoho aho'obëhe ma-samaro jio'a'ajëjo.

²⁷ Ëhi jië'e jiaje naehu jöe rabe vahi'e saginiëri majëhijajoho ijonö maja'e ë jöho ma-va'orahoro majëhirëjo. O saginiëri hia'ire majëhijego hejarujoho ëho amo riroro majëhirëjo. ²⁸ Röhu nadi uvorëjo: Ëariböviohuro anaguoa'ajëromo juhuonëmiromo jabesi jöho uehorovorëjo. Jemesi sinohemu muo'amë'oho eni jëvo'i jemesi aru'aho muo'amë'oho bogo eni jioruomë'e jiaje ëhuni jabumë nadi juhuonëmi'i God juhuonamiromo hesi jöho uehorovorëjo. Huhu jemesi aru'ahohu'o sinohu'o vëni'e öri ari'ere babu'öjëvoromo ijumëvo'iröhoho hu eni jiajëjo.

Ëaho juhuonamiromo hesi jöho uehorovorëjo. ²⁹ A'i aho bövioho bise'oho nadi juhuonëmirëjo. Ëhesi bëhoho God-ro uvajëjo: Jemë iae masije jëvajëromo avo'avoho muebejëvaje höjo. Monie ma-bisemu bu'öromo ugo inine niö'i imo'arujëjo. Röhu jemesi Vavuoho bogo uvaje höjo: Ugoho ininego bogo muebe'ejëjo. Bogo ëhioho uvo'i

ugoho muebe'amë'ego ugoho bogo gemu vadu'oho ëma vuovoromo ö'idöroho jioromo sa'aroho rireromo rovarue höjo. Vavuohuro gëvego rireromo rovarue höjo. ³⁰ A'i jemë God-ro jemesi bövie bise'e aho'o muebejëhoromo röhu jemesi simano uoho ëhu'o adahëhoromo avo'avoho muebejëhaje höjo. ³¹ Ëhuni nadi juhuonivorëjo uge aho'obëhe jio'amajoho ëho ma-jianovo'i ae gemu gemu jemë masije jëvë'e jiaje.

Noehu Iesuare jö a nunire huruoho majëhi'iröhe jö Iesuhu jövadohoje.

³² Ae rahu a nunire uvë'oho: Na Iesuare ae jevajë uvë'oho naro nasi Vavue ö'idöre hijaje hesi nunire uvo'ejöjo: Ëho nasi ae magonahe höjo. ³³ O ae rahu a nunire uvë'oho: Na bogo Iesuare aehu jevajë uvë'oho naro nasi Vavue ö'idöre hijaje hesi nunire uvo'ejöjo: Ëho bogo nasi aehu magonahehu höjo.

Iesuhu rovë'ëro ëhu'ëro ae adovoromo göehu jöe gö göehu jöe gö uehorovarue jöhoje.

³⁴ Nadi uvorëjo: Nöröhu rovade hesi bëhoho ajamuego sa'ae aho'obëhe iro muorovo'oho vuonugo'i ma-huë baerovoromo gemuoro raromo'iröhego rovade höjo. Na bogo ëhuniöho rovode höjo. A'i naehu rovode hesi bëhoho naro nasi jöho majëhijego aëro heromo jöe gö gö uehorovoromo muorovo'iröhego rovode höjo. ³⁵ Naehu rovode hesi bëhoho nasi jöhuni harihohuro vavuoho nue huodivo'i abojohuro vëmoho nue huodivo'i ajohuro ajoho nue

huodivo'iröhego ehuni rovode höjo. ³⁶ A nu huodëgarue aribövioho jabesi agane gemuoho jioruomo'ajëjo.

³⁷ Ae rahu ja vavu o vëmu nuninö bamo'i na dejonö bamevë'oho nasi a ma jio'iranoho bogo eni javo'ajëjo. O ae rahu harihu o aboji nuninö bamo'i na dejonö bamevë'oho nasi a ma jio'iranoho bogo eni javo'ajëjo. ³⁸ Ae rahu ja bogo uvë'oho: Iesuare jöëni vi'ehe huë vavaene javoje rabe baeromo guomevë'oho iae hesi hö uvoromo bogo korosi hesi i'u banigojiomanovoromo nasi ijore ijore juvë'oho nasi ae jio'iranoho ja bogo eni javo'ajëjo. ³⁹ Ja jasi sinohuni uehorovoromo biririvoromo ave sa'are hi'i ehemu uehorovë'oho ijonöho guomo öriro va'a'anuëjo. O ja nasi jöëni guomë'oho ijonöho maro hi'a'anuëjo.

Mu ma vaejarue hesi mana bae'iröhe jöhoje.

⁴⁰ Jemëhu nasi jö majëhibe va'ë'iroho ae rahu jemë rajëhiromo baejëvë'oho ehuro na'o rajëhiromo baejevorumaje höjo. O ae rahu na rajëhiromo baejëvë'oho ehuro remö'öjamu rovode ahu'o rajahiruomaje höjo. ⁴¹ Ae rahu uvë'oho: Ëaho jö God-aro baeromo majahuijaje ae höromo rajahiromo baejë'oho ehuro jö God-aro baeromo majëhiruomaje ariböviehu suvuro ujuoharue ëhi jië'e suvuroho God-are örire ujuohoruomo'ajëjo. O ae rahu uvë'oho: Ëaho ma-mae höromo rajahiromo baejë'oho ëhi jië'e a maehu suvuro ujuoharuëhi ëhi ujuohoruomo'ajëjo. ⁴² Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Ave nasi ijorajoho ae ma-bise'ehu ö'amu aehu

garomo uvë'oho: Ëaho Iesuare ijore ijore juvaje ae höromo ma-bisemu ajamiromo enatuore jovo baguso bojamijë'oho ë aribövioho jaburo iae manaho ujuohoruomo'ajëjo.

11

Bapataeto vaejaje ae John-hu ae rëmö'öjamu rueromo Iesu jö ua gavare jöhoje.

¹ Iesuro hesi aribövie 12 jabesi örire jöho majëhinugoromo va'adoho ë bëhire jio'amaje amore amore jöho majëhibe bëhoho röjëhibe juvadeje.

² Iae John bapataeto vaejaje ahuro savoji gagore hiromo hejade uavamu: Kerisoro muoho ëhi vaejaje hö uavamu hegorovo hesi ijorajoho rëmö'öromo uëvadeje: Va'oromo ëhi ëhi Iesu ua garëjo. ³ Ua garëjamu va'oromo Iesu uavareje: No uvaruëjo: God-ro a böröme nugö'ö'iramu nosi örire rue'a'ajëjo. Na ja ë aho javajëjo. O na no muebe'ejarëjo ae göero rueröhego. ⁴ Ëhi uavamu hegorovo Iesuro uëvadeje: Va'oromo diehi hejarujoho gavarujoho John majahirego he'irajo. ⁵ Uarëjo: Nöröro ae nuni sisë'oho ajëmijego mae uheriharue höjo. Höru sisë'oho ajëmijego mae jiharue höjo. Jomo'e aho ajëmijego marëjëvoromo jabesirire sisë sisëho barëjëhaje höjo. Hia'i sisë'oho ajëmijego hia'e dadovoromo jöe hejarue höjo. Vuovë'e aho ajëmijego i'ovarue höjo. Bogo eni jië'e aribövioho ajëmiromo majëhijego God-are jö maho hejarue höjo. John ëhi majahirëjo. ⁶ Röhu John o ae rahu biririvoromo nasi örire mae uehorovevë'oho ë ahuro maho hi'a'ajëjo.

7 Maho hi'a'ajëjumu hegoroovo vuonorö'ö va'areje. Va'amu gavë'i Iesuro ë hesi bëhire gagovare aribövioho John-are jöho majëhiromo uëvadeje: Urimë'ioho jemë rabe ga'irögoro John-hu a rumo'e sa'are hijajiroho ëho va'onövarije höjo. Ijo rudu burehu huosihego arue anume va'aje ëhi uehorovaje aho na John ëhi jië'e ae jiamu ga'i va'arije höjo. Bogajo. 8 O diehi jië'e aho ga'i va'arije höjo. Na John niögu mabëhe sanu'e io'amë'e ae jiamu ga'i va'arije höjo. Röhu ëhi jië'e niögu ma io'amarue aribövioho bogo a rumo'e sa'aroho raromo'i a masijehu raromarue osaremu raromarue höjo. 9 Ëhi jië'oho jemë rabëni a rumo'e sa'aroho va'arije höjo. Na John jö God-aro baeromo majëhijaje ae jiamu ga'i va'arije höjo. Io'ajo. John iae hu ëhi jië'e ae höjo. Röhu aveho hehëjo. Jö God-aro baeromo majëhinövare a ioro'ioroho iosirëmiromo John hu börömoho höjo. 10 Iae ë a hesi jöho God-are surire ëhi jajivoromo uvë'e höjo:

Ave aho God nasi jö bajuvaje aho höjo.

Ja va'ië'iroho naro hu urimo nugö'l'iramu va'oromo ae uë'a'ajëjo jaehu va'irane öroho iogorahoröhego.

11 Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Ave sa'are raromobe rovere aho ae gemu vadu'oho John bogo iosiramiromo börömoho jië'e höjo. Al'i God-hu böröme namiromo muebejëvego hesi aharire raromarue a inino mahuro John iosiramiromo döroho jioruomajëjo. 12 Urimo John bapataeto vaejavuaje aehu a jö majëhijadevare evare aëro aevoromo daruge aho'o bojamiromo biririvo-

romo öroho jiovohe rueruomë'e höjo ëhuro God-ro böröme namiromo muebejëvego hesi aharire jëvoröhego. Jaruvoho ëhi gemuoho ë'oruomaje höjo. ¹³ Aevo'ioho Moses jögoru bojëmade ahuro God-hu böröme namiromo ae muebejëvo'iröhe jöho majëhijamu jö God-aro baeromo majëhibe rovere ariböviohuro ëhi gemuoho ë'obe rovaroho röhu ijo tugoho'ioho John-ro ë jöho majëhijade höjo. ¹⁴ Röhu urimo majëhiromo uënövare höjo: God-hu böröme namiromo muebejëvego ga'irarije ë hesi urimo ae gö rue'a'ajëjo. Ëahuro Elijah-hu vaenövade mue gemuoho barue'ajëjo. Jöho ëhi majëhinövare höjo. Röhu jemë mae uehorovo'i nëgë'oho uvorëjo: Elijah-are mu barueröhego uövuare aho iae John höjo. ¹⁵ Ae rahu ja God-are jö hejanue ae javë'oho bëhoho nahoromo birohönëjo.

¹⁶ Röhu jaruvore raromaruje aribövi jemesi jöho uhu'e majëhi'ie'ajëjo. Amo ririre raromarue jö bijönimoruomaje asisö'oho jëvanovajëjo. Amo ririre raromoromo asisö'o ioro'iorohuro ioro'ioroho uvëvoruomajëjo: ¹⁷ Noehu aninivoromo jemëni virikö huosihëharoho jemëro bijönimoromo bogo ejahuoromo javavarije höjo. Noehu aninivoromo huë vavaeni'e jö iaroho jemëro bijönimoromo bogo ejahuoromo nierusuburu'e bamarije höjo. ¹⁸ Ëhesi bëhoho John-ro rueromo God uehorovoromo ma-hi'i ioho jovoho bogo inövade höjo. Ëhi'onövadoho jemëro ë jö bijönimarue asisö'oho va'ëne bijönëgamu John-are jöho bogo ejaho'i sisë'i uehorovoromo uvonövariye höjo:

Aru'aho sisë dëre jië'ëro ëhu'ëro ioho jovoho bogo ijaje höjo. ¹⁹ O God-are A Maho naro rueromo ioho jovoho ma-ijaje höjo. Ëhi ë'ajoho jemëro ëhu'o bijönimoromo uvaruje höjo: Nörö gahëjo. Ioho mahunö'e iromo vörö'e jovemu ijaje höjo. Hu vajiohu'e tax baejarue ahü'o a sisë ioro'iorohu'o ëho jabesi aemo'aeme höjo. Jemëro John-are muohu'o nasi muohu'o bijönimaruje höjo röhu no God-are uehoro maho baejè'ëro muoho vaejarue höjo. Ëmuoho aëro garomo uvoruomo'ajëjo: God-are uehoroho iae mae höjo. Ëhu'ëro muoho vaejare höjo.

Ame göehu göehu Iesu bogo ma uehorovare jö Iesuhu jövadohoje.

²⁰ Ëhi uëngoromo ame gö gö birëgadeje ë hesi bëhoho urimë'i huhu a ajëmiromo darugo'e mu masijo vaebe ë amore amore juvamu jabuhu bogo huotorovoromo hu mae uehorovarohuni. Birëgoromo uëvadeje: ²¹ Chorazin'o Bethsaida'o amo rajohumë vaevë'o'oho jemë sisëro revo hesi jëvqjëjo. Naro darugo'e muoho jemesi amore vaejego garomo röhu nasi jöho bijönimaruje höjo. Naehu darugo'e mu jemesi amore vaejodoho Tyre amore o Sidon amore vaejego ga'ibejarëjo mami gö'e jabesi sisëni huë vavaene baeromo niögu sisë io'amoromo uonëro buerovoromo uehoro sisëho vuonugo'i uehoro mae baeruomo'ibejajo. ²² God-hu i'u bojëmi'iröhe maja rovë'iroho Tyre o Sidon rajo jabuhu i'u bae'iröhoho ma-jianovo'i jemëro i'u börömo maho bae'a'arujëjo. Ëhuremu uehorovorëjo.

23 Rõhu Capernaum amo rajohumë jemëro jemesi sivue uehorovoromo uvaruje hõjo: Nosi ihoho õ'idõre ajiomo'ajëjo. Bogo ëhioho jio'i sa'aro be'a'ajëjo. Ëhesi bëhoho naro darugo'e muoho jemesi amore vaejego garomo rõhu nasi jõho bijõnimaruje hõjo. Naehu darugo'e mu jemesi amore vaejodoho Sodom amore vaejego ga'ibejarëjo mu sisëho vuonugo'ibejarëjo ëhuro jabesi amoho bogo sisërë'i jaruvoho ëhi mae jio'ibejajo. 24 God-hu i'u bojëmi'irõhe maja rovë'iroho Sodom rajo jabuhu i'u baerõhoho majianovo'i jemëro i'u bõrõmo maho bae'a'arujëjo. Ëhuremu uehorovorëjo.

Iesuro va'oromo nuho'irõhe jõhoje.

25 Iesuro ëhi uënuGOROMO evare God uavadeje: Apo ja õ'idõrohu'o sa'arohu'o muebejanue ae javajëjo. Naro jasi õrيره huë mae uavajëjo. Rabëni hesi bëhoho jero gavane nuni aji'e a masijohuro uvoruomamu: Nosi simanoho mae javuoromo bövie bise'e ga barëjë'e javuajë uvamu gëgorovo jero jasi jõho jabesi õrيره subivëhë'e javajëjo. A'i gavane bogo gavë'e ariböviohuro bogo döroho bamorovo'i jõho he'i nëgamu gëgorovo jero jasi jõ bëhoho røjëhijë'e javajëjo. 26 Apo iae mae hõjo. Jero jasi nimoromo ë'ane hõjo.

27 God ëhi uanugoromo ë aribövioho uëvadeje: Nasi Vavuohuro jõe aho'o bojemijë'e hõjo muebe'irodego. Vavuohuro gemuëro Harihoho na avoho gevaje hõjo. Harihoho naremuëremu Vavuoho avoho gavaje hõjo. O Harihu naehu di aribövi røjëhi'i negë'ohuro ëhuro

ë ariböviohuremu røjëhijego jabu'o Vavuoho gavarue höjo.

²⁸ Röhu jemë ae rahu sivohoromo i'u'e mu vaejamu u'uvëvë'o ho ruerego naro jemesi dë vövöbajo'o ho sasohëho'iröjo. ²⁹ Na sanu'e mae jevë'e jiaje ëhuni nasi muoho banigojiomoromo nasi jöho henövorëjo. Ëhi ë'ë'o ho jemesi dë vövöbajo'o ho ma-mabëhe sasohëvo'ajëjo. ³⁰ Rabëni hesi bëhoho nasi muoho i'uoho bogojio'i sase höjo.

12

Jew rajehu nuharue maja hesi jöhoje.

¹ Ëhi'oromo Jew rajo jabesi nuho majaho rovamü gagorovo Iesumëro mure jijihareje. Jijihoromo hesi ijorajo ömo'ömohuro hömëvamü ioho babovoromo ue'ahobe va'areje. ² Babovoromo ue'ahobe va'amu gagorovo Pharisee ariböviëro Iesu uavareje: Asë'e jaruvoho nuho majae höjo. Jasi ijorajo ömo'ömehü i avoharuoho ëho nuho maja hesi jögoroho aharuëjo. ³ Aharuëjamü Iesuro uëvadeje: David nosi a bëröme jionövade höjo. Röhu hü'o hesi ariböviohu'o jabumë hömëvamü hegoroovo huhu ë'ade jö God-are surire adaharijoho ëho diehi'oromo bogo avoho uehorovarujëjo. ⁴ David-ro God-are osa mare va'ade höjo. Va'oromo God-are nunire bahijare ioho hü'o hesi ariböviohu'o ue'ahare höjo. Ëioho bogo David'o hesi ariböviohu'o ue'aho'iröhoho jio'i hesi ma-priest-ëremü ue'aho'iröhe ie jiade höjo. Röhu jabuhu ue'aharohuro ëhuro jögoroho ahare höjo. Röhu ë hesi jöho bogojiade höjo.

⁵ Ave jöhu'o Moses-hu jögoru surire jajivadoho jemë diehi'oromo bogo avoho adaharije höjo. Nuho maja rovë'iroho priest ariböviohuro God-are osa börömo hesi muoho vaeromo ehuro nuho maja hesi jögoroho ahoruomaje höjo. Röhu God-are osa börömo hesi muoho vaejaruëro jië'ëro ehü'ëro jöho bogojiajëjo. ⁶ Naro jemë uëvajëjo: Mu i'ëro aviae rueromo God-are osa börömo hesi muoho iosiramijë'e höjo. Ehuni nasi ariböviehu i babovoromo ue'aharuoho jöho bogohöjo. ⁷ God-are surire jöho jajivoromo uvë'e höjo: God-ro uvajëjo: Na negajëjo a huë bae'irarije muoho vaejëro mi suvuoroho bogajo. Ejö hesi bëhoho avoho he'ibejarijëjo ave övo uno'e aribövioho bogo uë'ibejarijëjo: Mu sisë ë'ë'e jëvajëjo. ⁸ God-are A Maho naro nuho maja hesi jögoroho muebejaje höjo.

Övo guomahë'e a Iesuhu ajamade jöhoje.

⁹ Iesuro ëhi uëngoromo va'adeje. Va'oromo Jew rajehu God rajahijarue osare rumo va'adeje. ¹⁰ Amo ë osare övo hitahi guomahë'e aho ë hijë'e jiadeje. Hijamu gagorovo aëro ë raromë'ëro uehorovoromo uvareje: Eëgo noro Iesure jö sisëho nahoromo jögoru muebejarue aribövioho majëhijarëromo Iesu uavareje: Nuho majare a jabesi sino ajëmijë'oho na ehuro no nosi jögoroho aharuë höjo o bogajo. ¹¹ O bogajamu Iesuro uhu'e uëvadeje: Jemë ae gemu sheep gemu javë'oho röhu nuho majare guare beva'ë'oho na ja ajamiromo io bamonëjo o bogajo. Io'ajo. Nuho majaroho iae io bamo'anuëjo. ¹² Röhu sheep-oho ma-jianovo'i aho börömo mae höjo. Ehuni nuho

majare a ajëmijë'o ho iae mae hōjo. ¹³ Iesuro ëhi uënu goromo ë övo guomahë'e aho uavadeje: Jasi övoho nugö'öjêjo. Ëhi uavamu hegorovo övoho nugö'öjamu marëromo övo gö jiajêhi ëhi jiadeje. ¹⁴ Mae jiamu gagorovo Pharisee ariböviohuro va'oromo Iesu anoröhe jöho mevoruomadeje.

Iesu hu God-are mu vaejaje a mae jiaje jöhoje.

¹⁵ Iesu anoröhe jöho mevaruë uvamu hegorovo Iesuro ë amore jioromo va'adeje. Va'amu gagorovo ae aho'obëhe hu rihromareje. Rihromamu huro guomo guomo'e aribövioho aho'o ajëmamumu mae jëvadeje. ¹⁶ Mae jëvo'ego uënövadeje: Naehu jemë ajëmijode jöho bogave aho uë'irarijêjo. ¹⁷ Ëhi uënövade jö hesi bëhoho jö God-aro baeromo majëhinövade ae Isaiah-hu jajivadëhi ëhi jioröhego. Isaiah-ro God-are surire jajivoromo ëhi uvadeje:

¹⁸ Naehu baejël'ëro mu vaejaje aho gahêjo.
 Nasi dë vövöbajö'e aho'o uehorovego dë mae jevaje aho aviaie hōjo.
 Naro nasi Aru'ahoho hesirire bamahö'ejöjo.
 Bamahö'iramumu ae aho'obëhe dinö'e dinö'e raro-maruo ho huro nasi mu ma hesi jöho majëhi'ajêjo.

¹⁹ Hu bogo giagiavoromo darugo'oho uvo'a'ajêjo.
 Aho hesi huëho amo ririroho bogo he'a'aruêjo.

²⁰ Ijo adehu aho bu'öjanovo'ië'iroho hu bogo ahö'ö'ajêjo.
 Irehu duorohanovo'ië'iroho bogo duoho'a'ajêjo.
 Ëhi ë'obe va'ojuvo hujeji evare hesi mu mahuro ruahö'öjëvoromo dö maro jio'a'ajêjo.

21 Ëhi jio'iramu ae aho'obëhe dinö'e dinö'e raromaruohuro hu uehorovoromo uvoruomo'ajëjo: Iae huro gemuëro ajamui'ajëjo.

Iesuhu Satan-are aribövi a dëre jio'amamu rarovö'öjëvadoho hu bogo Satan-are darugoho baeromo ëhioho ë'adeje. Ëhesi jöhoje.

22 Ëhi'lamu aëro ae gemu hu'irae baeromo rovaraje. Ëaho Satan-are a sisëro dëre abo hijë'ëro ëhu'ëro nune tugohahoromo bitare tövahë'e jiadeje. Ëaho hu'irae baeromo rovamu gagorovo Iesuro a sisë dëre jiajoho rarovö'öjamu bitaroho nunoho mae jioromo jöe jövoromo uherihadeje. 23 Ëhi ajamamu gagorovo ae aho'obëhe jiodudu'iraeromo uarovareje: Ave aho na hu a böröme David-are uje no ajamui'iröhe aho höjo. O rahuo höjo. 24 Ëhi atoruumamu hegorovo Pharisee ariböviohuro uëruomadeje: O bogo ëhi jië'e a maho jioromo ë'aje höjo. A'i Beelzebul aru'aho sisë jabesi börömohuro vöröho bojamego ëhuro a dëre aru'aho sisëho rarovö'ö'amaje höjo. 25 Ëhi uëruomamu Iesuro gëromo uvadeje: Ëariböviohuro nasi jöho ëhi uehorovaruëromo uhu'e uëvadeje: Sa'ae gemuehu adovoromo jabesi arijo'arije muorovë'o'oho barërovo'ajëjo. Ame gemuehu o agane gemuehu adovoromo jabesi arijo'arije muorovë'o'oho bogo biririvo'li barërovo'ajëjo. 26 Ëhuni Satan-ro rilöromo hesi aribövi a jabesi dëre jio'amajoho rarovö'öjëvo'ibejajo ëhuro hesi ariböviohu'o

muorovo'ibejajo hesi darugoho muoho uehoroho diehi'oromo biririvoromo nami'ibejajo. ²⁷ Röhu jemëro uvarujëjo: Sisë a börömhuro nörö vöröho bojamego hesi sisë aribövioho rarovö'ö'amaje höjo. Ëhi jië'oho na jemesi ariböviohuro sisë a börömo hesi vöröho baeromo rarovö'ö'amarue höjo. O diehi'oromo ë'arue höjo. Jaburo uë'a'aruëjo: Sarerivarujëjo. Aho bogo sisë a börömo hesi vöröho baeromo ëhioho ë'arue höjo. ²⁸ A'i naro God-are Aru'aho hesi darugoho baeromo raro'v'amo'aje höjo. Ëhuni uvorëjo: God-ro aevoromo böröme namiromo nosi örire muebejavuajëro jië'ëro ëhu'ëro ë'ajëjo.

²⁹ Röhu aehu darugo'e a hesi osare rumo va'oromo hesi mae sisë ujuohaho va'ië'iroho bogo ëma ujuohaho va'irögoro urimo darugo'e aho gudumoromo tövonugoromo evare hesi inömo inömo ujuohaho va'a'ajëjo. Naro Satan ëhi ruahö'öjaje höjo.

³⁰ Ae rahu bogo nasi a jië'oho ëho huro na'o muorovaje höjo. O na bogo ajemiromo nasi aribövi gagovë'oho ëho huro arua anumiae nugö'ö'amaje höjo. ³¹ Ëhuni uëvajëjo: Aehu mu sisë vaejë'oho God-are iho ijumarue jö sisë atë'oho aho'o God-ro uehorovoromo vuonugëho'ajëjo. A'i God-are Aru'aho hesi iho ijumë'oho ëhi jië'e jö sisëho God bogo uehorovoromo vuonugo'ajëjo. ³² God-are A Ma nasi jö sisë'i atë'oho God-ro uehorovoromo vuonugo'ajëjo. A'i God-are Aru'aho hesi jö sisë'i atë'oho ëho God bogo uehorovoromo vuonugo'ajëjo jaruvo majahu'o maja ijohu'o.

Aho jö jövajire heromo uvarueje: Ēa hesi dē vövöbajo'oho mae höjo ē aho sisē höjo. Ēhesi uhu jöhoje.

³³ Ijo bajo mae uro'li nagē'oho ijo ma hesi bajoho uro'a'anuējo. O ijo sisē javē'oho bajo sisē uro'a'anuējo. Ijoho bajoro garomo uvo'a'anuējo: Ēijoho mae höjo ēho sisē höjo. ³⁴ Sigobu aboji harihu'e jēvanovajējo. Ijo sisē va'ēne jēvē'oho jemē diehi'oromo ijo bajo manō'e raeromo jö mae atorējo. Bogo eni jēvajējo. Uehoro maehu o uehoro sisēhu dē vövöbajo'ere rarovēvajoho ēhi jiē'e jöho jö'ēro atarue höjo. ³⁵ A maho uehoro maēremu jēvē'ēro jö maemu atarue höjo. A sisēho uehoro sisēremu jēvē'ēro jö sisēmu atarue höjo.

³⁶ Naro jemē uēvajējo: Jö sisē rabe rabe ēma atē'oho mevēvo gēröhe majaho ruel'iramu God-ro uē'a'ajējo: Ējöho rabēni atarije hö uē'iramu mana ua'a'arujējo. ³⁷ Ae gemu gemu jasi jöre garomo ua'a'ajējo: Ja a mae javajējo. O jasi jöre garomo ua'a'ajējo: Ja a sisē javajējo.

Ariböviehu Iesu bogo ma uehorovoromo huhu darugo'e mu vaejōro dinamare jöhoje.

³⁸ Ēhi jövamu hegorovo Jew rajo jögoru öri röjēhjarue ae gö gö o Pharisee ae gö gö ēho jaburo ri'ōromo uavareje: Tisa no naguajējo ga'li jero darugo'e muoho vaejego ēhuro uvo'iröhēro: Ja daruge God-aro baeromo muoho vaejanue höjo. ³⁹ Vaejanue höjamu uēvadeje: Sareri'e aribövi sisē jēvajējo. Magonahehu hesi baru vuonugo'li ma-juvajēhi jemēro ēhi God vuonugo'li mue gö gö uehorovaruje höjo. Jemē rabēni darugo'e

muoho ga'i nimarujëjo. Na ëhi jië'e muoho bogo vae'i a'i jö God-aro baeromo majëhinövade ae Jonah-hu God-are mu börömo röjëhijade ëhi jië'e muohuremu röjëhi'ejöjo. Mue gö gö bogajo.

⁴⁰ Jonah-are mu börömo hesi bëhoho jovo mi börömohuro Jonah nimu'öjamu abueromo hesi dëre hijade höjo. Hiromu majae niö'i gemu vahie niö'i gemu hesi uhure ëgubijiohamu höröjade höjo. Höröromo rovadëhi God-are A Maho naro sa'a gagore abo hiromu majae niö'i gemu vahie niö'i gemu hesi uhure höröromo rue'ejöjo.

⁴¹ Nineveh amo rajohuro ave jaruvore raro-maruje ariböviohu'o gemu mae ri'öromo God-are nunire riravoruomo'ajëjo. Riravo'iramu God-ro jabesi mu maho garomo jemesi mu sisëho garomo jemë uë'a'ajëjo: Nineveh amo rajehu vaejare ëhi jië'e mu maho bogo vaejë'ego ëhuni na uëvajëjo: Jemë sisë'e aribövie jëvaje sisëro va'ohëjo. Èhesi bëhoho ë Nineveh amo rajohuro mu sisë vaeruomë'ëro hejare Jonah-ro God-are jöe majëhijamu hegorovo jabesi uehoro sisëho vuonugo'i uehoro mae baejare höjo. Jonah mabise'o jioromo jö majëhijadoho Nineveh amo rajohuro hesi jöho ejahare höjo. A'i naehu hu iosiramiro mo börömo jioromo jö majëhijajoho jemë bogo ejeharuje höjo. Èhu'ëro jië'ëro mevo gëröhe majaho rue'iramu jemë sisërëjëvo'ajëjo.

⁴² O ëho majaho rue'iramu arue sa'a göre börömo vaenövade magonahohuro ave jaruvore raro-maruje ariböviohu'o gemu mae ri'öromo God-are nunire nami'a'ajëjo. Nami'iramu God-ro sa'a gö rajo magonaho hesi mu maho garomo jemesi

mu sisëho garomo jemë uë'a'ajëjo: Ëmagonahehu vaejade ëhi jië'e mu maho bogo vaejë'ego ëhuni na uëvajëjo: Jemë sisë'e aribövie jëvaje sisëro va'ohëjo. Ëhesi bëhoho ë sa'are bërömo vaenövade magonahohuro hesi sa'aho vuonugo'li öri ëgoböviro rovade höjo a bëröme Solomon-hu nuni aji'e jö jövajoho he'iro. Solomon-hu ae ma-bisemu bërömo jioromo jö majëhijajoho ë magonahohuro he'i nimade höjo. A'i naehu Solomon iosiramiro mo bërömo mae jioromo jö majëhijajoho he'irarijoho jemë bijönëgajëjo. Ëhu'ëro jië'ëro mevo gëröhe majaho ruel'iramu jemë sisërejëvo'ajëjo.

Satan-are a sisëhu a hesi dëre vuonorö'ö abueromo ijumahade uhu jö Iesuhu jövadohoje.

⁴³ Röhu Satan-are mu ajamijaje aru'aho sisëhuro ae gemu hesi dëre hi'a'ajëjo. Hiromo hörö va'a'ajëjo. Va'oromo jovo rumo'e sa'are va'oromo hi'iröhe röho nahobe juvojuvo bogo birohogorovo ⁴⁴ uvo'a'ajëjo: Na vuonorö'ö va'oromo hijode sionore röhu maho ë hi'ejëjo. Ëhi uvonugoromo vuonorö'ö va'oromo urimo hijade a hesi dëre abueromo ga'a'ajëjo dë vövöbajo'o ho gagemu jio'li bibivoromo iogorë'e ma-mabëhe osa va'ëne jio'iramu. ⁴⁵ Ëhi jio'iramu gatorovo va'oromo Satan-are aru'aho sisë aho'obëhe söromo rue'a'ajëjo. Ëurimore ro hijade aru'ahoho a sisë höjo. Ijore huhu sö rovade ariböviohuro hu iosiramiro mo jabumë sisë bëhi mae jioruomajëjo. Ëhu'ëro urimo sisë'i hijade aho ijönöho sisë bëhe hi'a'ajëjo.

Jaruvore raromaruje aribövi sisëho jemë ëhi sisërëjëvo'ajëjo.

Iesuare vëmu ömo'öme o ö ömo'öme rahumë jëvaje jöhoje.

⁴⁶ Ëhi jövamu evare hesi vëmohu'o ö ömo'ömohu'o jaburo Iesu'o jöe ato'i nëgamu rueromo amonö riravareje. ⁴⁷ [Riravamu ae gemuëro ri'öromo Iesu uavadeje: Hë-ajo. Jasi vëmohu'o ö ömo'ömohu'o ja'o jöe ato'i nimoromo amonö riravaruëjo.] ⁴⁸ Riravaruëjamu Iesuro uavadeje: Ja uehorovanuoho nasi vëmoho nasi ö ömo'ömoho di aribövioho jioruomajëjo. ⁴⁹ Ëhi uanugoromo hesi ijore ijore jijiharue aribövioho övëro røjëhijadeje ae aho'obëhe jaburo gëjoro. Hesi aribövioho røjëhiromo ae aho'obëhe uëvadeje: Aruëroho nasi vëmohu'o ö ömo'ömohu'o jëvajëjo. ⁵⁰ Ae rahu nasi Vavue ö'idöre hijaje aehu nimajëhi ëhi ë'ë'oho ëhuro ë aribövioho nasi öe ma'ine vëme jioruomajëjo.

13

Aehu i ujo sa'a mare sa'a sisëre riremade uhu jöhoje.

¹ Ëmajae gemuore Iesuro osare jioromo va'oromo nume jovo e'u riröre abuejadeje. Abueromo God-are jö bëhoho røjëhi'i sa'aro hijadeje. ² Hijamu ae aho'obëhe ro tagavamu Iesu jovore boat gagore va'o hi'i ae aho'obëhe jovo riröre riravareje. ³ Riravamu Iesuro uhu jöe majëhiromo ëhuro jöe aho'obëhe røjëhijadeje.

Røjehiromomo uëvadeje: Iae ae gemuëro i uje ujuo-
horomo mure riremoli va'ade höjo. ⁴ Riremobe
va'amu ujo ioro'ioroho örire rireromade höjo.
Rireromamu gavë'i ugëro ro i barëjare höjo. ⁵ Ujo
ioro'ioroho munë uhunö jië'e sa'are rireromade
höjo. Rireromoromo ma-burëro ri'amade höjo
sa'aho munë döro ma-bisemu jië'ëro. ⁶ Riromo
dirumoho bogo ma io'amë'ëro majaëro rojo-
moromo anamu sahoriamade höjo. ⁷ Ujo
ioro'ioroho bibë'e resu resu'e sa'are rireromade
höjo. Rireromé'ëro bibë'e resuohuro riromo ujo
maho baba'amade höjo. ⁸ Ujo ioro'ioroho sa'a
mare rireromade höjo. Rireromoromo riromo
bajoho rae'amade höjo. Uje gemu gemu röhu
ioro'ioroho baje 100 rae'amo'i ioro'ioroho 60
rae'amo'i ioro'ioroho 30 rae'amade höjo. ⁹ Ae
rahu ja God-are jö hejanue ae javë'o'oho bëhoho
nahoromo birohonëjo.

Iesuhu rabëni uhu'e majëhinövade ë hesi jöhoje.

¹⁰ Èhi'amu Iesuare ijorajo ömo'ömohuro
rueromo Iesu uavareje: Ja ae aho'obëhe jö
majëhijë'iroho ja rabëni uhu'o'oho majëhijanue
höjo. ¹¹ Rabëni uhu'o'oho majëhijanue höjamu
uëvadeje: God-ro böröme namiromo aho'obëhe
muebejaje jöho urimoho subivëhade höjo.
Èsubivëhade jöho huro hesi suvuore jemë
bojëmijë'e höjo jemëremu he'i a ioro'ioroho bogo
heruomoröhego. ¹² Èhesi bëhoho aji'e jö javë'o'oho
God-ro gö'o bojami'iramu baeromo bövi mae
javo'ajëjo. O bogojavë'o'oho bisemu baejanoho
God-ro ë uehoroho mu'uvaho'ajëjo. ¹³ Èhuni
naehu uhu jöemu ë aribövi majëhijaje hesi bëhoho

jabu gavaruoho bogo avoho gavarue höjo. Hejaruoho bogo avoho heromo simanoroho baejarue höjo. ¹⁴ Jabumë ëhi jië'e aribövie jioruomajëjo. Jabesi jöho mami'e jö God-aro baeromo majëhinövade ae Isaiah-ro jajivoromo ëhi uvë'e höjo:

Jemë hemu he'a'arujëjo
röhu bëhoho bogo avoho he'a'arujëjo.

Jemë gaemu ga'a'arujëjo
röhu bëhoho bogo avoho ga'a'arujëjo.

¹⁵ Ëaribövi jabesi dë vövöbajo'oho i'uhëgaje höjo. Hia'oho tugohëhë'e höjo.

Nunoho sigohijëhë'e höjo.

Bogo ëhioho jëvo'ibejajo nunëro ga'ibejarëjo.

Hia'ëro he'ibejarëjo.

Dë vövöbajo'oho sasohoromo jöho bae'ibejarëjo ëhuro jabumë huotorovoromo rue'ibejarëjo naro avohëvego mae jëvo'ibejajo.

¹⁶ Isaiah-hu jajivadëhi aribövi ioro'ioroho ëhi jioruomaje höjo. A'i jemë huë mae baejë'e jëvajëjo. Rabëni jemë nunëro garomo avoho gavaruje höjo. Hia'ëro heromo avoho hejaruje höjo. ¹⁷ Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Jemë gavaruje muoho o hejaruje jöho urimë'i jö God-aro baeromo majëhinövare ariböviohu'o a ma ioro'iorohu'o aho'obëhe jaburo nimoruomade höjo garomo he'iro. Röhu bogo garomo bogo heruomade höjo.

I ujo sa'are riremade uhu jö Iesuhu huruoho majëhijadohoje.

¹⁸ Röhu aehu i ujo riremade uhu jö hesi bëhoho hehëjo. ¹⁹ God-hu bëröme namiromo

muebejëvaje jöho ae rahu hia'ëremu heromo bogo avoho hejambu gavë'ooho a sisë börömhuro rovaje höjo. Rueromo gavaje God-are jöho i ujo va'ëne jabesi dëre jiego garomo baeniëhiromo rori'o bu'öjaje höjo. Ujo örire rireromamu ugehu i barëjare jö hesi bëhoho ëhi höjo. ²⁰ O i ujehu munë uhunö jië'e sa'are rireromoromo riromo sahoriamade jö hesi bëhoho aëro God-are jöho heromo ma-burëro nimorohoromo jöho ejaharue höjo. ²¹ Ejahoromo jöho ma-döëremu baejë'ëro ëhu'ëro majae ma-bunemu mae uehorovoromo garöhe God-are jö uehorovaruhuni aehu sisë vaejëvamu gavë'ooho o huë vavaene rovamu gavë'ooho ma-burëro vuonugarue höjo. ²² O ujehu bibë'e resu gemuore rireromade jö hesi bëhoho aëro God-are jöho hejarue höjo. Heromo ave sa'a hesi muohuni nurunurumoromo o sarerivoromo uvarue höjo: Inöme bövie bise'e masije höromo jabesi nuninö bamarue höjo. Bamoromo sa'arohemu uehorovaruhuro ëhuro God-are jö jabesi dëre jiajoho taemego jabumë bogo rae avoharue höjo. ²³ O ujehu sa'a mare rireromoromo baje 100 o 60 o 30 rae'amade jö hesi bëhoho aëro God-are jöho heromo avoho hejarue höjo. Avoho heromo rae avoharue höjo. Ioro'iorohuro ioro'ioroho iosirëmiromo mu mamabëhe vaejarue höjo.

Resu sisëhu iruno'o ma hesi gemuore ri'amade uhu jöhoje.

²⁴ Iae Iesuro uhu jöe gö'o majëhijadeje. Majëhiromo uëvadeje: Ae gemuehu ujo ma riremoromo ë'adëhi God-ro böröme namiromo

hesi öri ari'oho ëhi muebejaje höjo. Ae gemuëro mure va'oromo iruno'e ujo maho riremobe va'ade höjo. ²⁵ Ëhi ë'ë'ëro ae aho'obëhe momorö'öjê'e jiamu gagoro mu arijo'ohu'o muorovaje ae gemuëro mure rovade höjo. Rueromo i va'ëne resu sisëho i ujo riremadiire ë riremonugoromo va'ade höjo. ²⁶ Ëhi ë'ë'ëro iruno'oho riromo baje raejamu gavë'i resu sisëhu'o riromo rae'amade höjo. ²⁷ Resu sisëhu'o rae'amamu gagorovo mu arijo'o hesi mu vaejarue ariböviohuro rueromo uavare höjo: Asë'e ja ujo mae jasi mure riremane höjo. Diehi'oromo resu sisëhu'o rijade höjo. ²⁸ Uëvade höjo: Na'o muorovaje ahuro ë'ade höjo. Ë'ade höjamu uavare höjo: Ëhi jië'oho na ja nagajëjo no va'oromo resu sisëho ravojöro. ²⁹ Uëvade höjo: Bogajo. Jemëro resue ravo'ihöromo iruno'ohu'o ravo'amöjöëni bogo ëhioho ë'a'arujëjo. ³⁰ Ëhuni iruno'ohu'o resuohu'o nugego ëhi gemu mae ri'irajo gagovo'iröhe majaho rue'iröhe höjo. Ëmajaho rue'iramu iruno'e gagovarue aribövioho naro uë'ejöjo: Urimo resuoho ravoromo huhoho'amorëjo vëniro huo'irarije. Amo evaro iruno'oho gagovoromo ujuoho va'oromo nasi iruno'o osaro bahirëjo.

Ijo hisue mustard-hu ëgovaje uhu jöhoje.

³¹ Röhu uhu jöe gö'o majëhiromomo uëvadeje: Ijo hisu ihe mustard ujehu börömororomo ëgovajëhi God-ro böröme namiromomo ae gö'o gö'o ëhi gagovoromo muebejëvobe va'a'ajëjo. Ae gemuëro mustard ijo hisu uje gemu baeromo hesi mure öjade

höjo. ³² Röhu bajo ioro'ioroho ma-jianovo'amoli a'i ë mustard ujoho biseharihe höjo. Ëhi höjo röhu riromo ëgovoromo ijo hisu ioro'ioroho iosir-ami'amoromo ijo va'ëne jiaje höjo. Ijo va'ëne jiego ugëro rueruomoromo ë ijo hesi adore ijue vae'amarue höjo.

I dë huaje osehu ire rumorovade uhu jöhoje.

³³ Ëhi majëhinugoromo uhu jöe gö'o majëhiromomo uëvadeje: God-hu böröme namiromomo muebejëvaje öroho aviëhi höjo. I dë huaje osehu ire rumorovajëhi God-hu böröme namiromomo muebejëvaje muohuro sa'ae aho'o ëhi rumorovobe va'aje höjo. Magonahe gemuëro ie aho'obëhe gagovoromo i dë huaje osoho i gemuore bamoromo iohu'o buarohade höjo. Buarohamu ë ioho aho'obëhe rumorovo barëjade höjo.

³⁴ Ëjöho aho'obëhe Iesuro uhu'e majëhijamu rue gagovare ariböviohuro hejareje. Jöe aho'o ma-uhu'e gemu majëhinövadeje. ³⁵ Ëhi uhu'e majëhijade jö hesi bëhoho urimo jö God-aro baeromo majëhinövade ae gemuëro Iesuhu vae'iröhe mu jöho God-are surire jajivoromo uvadeje:

Naro uhu'e majëhinövo'ejöjo.

Ö'idö sa'a bamadevare evare aevoromo subivëhobe rovade jöho na jövonövo'ejöjo.

Resu sisë hesi uhu jö Iesuhu huruoho majëhijade jöhoje.

³⁶ Ëhi'onugoromo gagovarue aribövioho rëmo'i osare va'adeje. Osare va'amu gagorovo hesi

ijorajo ömo'ömohuro rueromo uavareje: I va'ëne resu sisëhu i mure ri'amade jöho huruoho majahuijego no hejarëjo. ³⁷ Hejarëjamu uëvadeje: Ujo ma riremade a hesi jö bëhoho uëromo ë'ode höjo: God-are A Maho nörö höjo. ³⁸ I mu hesi jö bëhoho uëromo ë'ode höjo: Sa'ae aho'obëhe dinö'e dinö'e jiobe va'ajëjo. I ujo hesi jö bëhoho naro uëromo ë'ode höjo: God-hu muebejëvego hesi aharire raromarue aribövie jioruomajëjo. I va'ëne resu sisë hesi jö bëhoho naro uëromo ë'ode höjo: A sisë börömo hesi aribövie jioruomajëjo. ³⁹ Mu arijo'o nu huodivoromo resu sisë hesi ujo riremade a hesi jö bëhoho naro uëromo ë'ode höjo: Satan höjo. I gagovo'iröhe maja hesi jö bëhoho naro uëromo ë'ode höjo: Ave sa'a bövi bise'o barë'iröhe majaho höjo. I gagovo'iröhe aribövi jabesi jö bëhoho naro uëromo ë'ode höjo: Anera aribövioho jioruomajëjo. ⁴⁰ Resu sisë gagovoromo vëniro huaruëhi sa'a bövi bise'o barë'iröhe majaho rue'iramu ëhi jio'a'ajëjo. ⁴¹ Ëho majaho rue'iramu evare God-are A Maho naro nasi anera aribövioho rëmö'ö'iramu jabumëro rueruomajëjo. Rueruomoromo mu sisë röjëhijarue o God-are jö aharue aribövi God-hu muebejëvajoho mevoromo ⁴² vëni börömehu ravajire ruruhö'öruomajëjo. Ëdirö'ore ae aho'obëhe nierusuburu'e bamoromo ane ja'iho vuogigimoruomajëjo. ⁴³ Ëhi ë'iramu evare mu mae vaejarue ariböviohuro jabesi Vavuehu muebejaje öri ari'ere raromoromo majaehu bamoromo ajivajëhi ëhi ajivoruomajëjo. Ae rahu ja God-are jö hejanue ae javë'oho bëhoho

nahoromo birohonëjo.

Gurijij'e inömo mabëhe o nienia mabëhe ë inömo jabesi uhu jöhoje.

⁴⁴ Röhu God-hu böröme namiromo muebejëvaje jö göho uhu'e uë'ië'ajëjo. Ae gemuehu gurihi nugë'e inömo mabëhi birohoro e huremu gemu uehorovadëhi God-hu böröme namiromo muebejëvaje jö ehuremu ëhi uehorovo'irarije jöho höjo. Ae gemuëro ae gö hesi mure juvo'li gavade höjo inömo ma-mabëhe gagovoromo gurihi nugë'e jiamu. Gurihi nugë'e jiamu gagorovo huro ujuohoromo röhu maho gurihiromo duhade höjo. Duhonugoromo ë inömohuremu uehorovoromo nimorohë'li va'oromo hesi maho sisëho aho'o imo'amo barënugoromo ijo bajo bövi mae baeromo vuonorö'ö va'oromo gurihi nugë'e inömoho bae'li ë muoho imade höjo.

⁴⁵ O aehu nienia mabëhe ehemu uehorovadëhi God-hu böröme namiromo muebejëvaje jö ehemu ëhi uehorovo'irarije jöho uhu'e uë'ië'ajëjo. Nienia imo'amaje ae gemuëro nienia mabëhe imo'amo'li nahobe juvade höjo. ⁴⁶ Nahojuvo nieniae gemu ma-mabëhoho birohade höjo. Birohonugoromo ë nieniahuremu uehorovoromo va'oromo hesi maho sisëho imo'amo barënugoromo ijo bajo bövi mae baeromo vuonorö'ö va'oromo ë nieniaho gemu imade höjo.

Viö uhu jöhoje.

⁴⁷ Röhu God-hu böröme namiromo muebejëvaje jö göho uhu'e uë'ië'ajëjo. Aëro viö böröme jovo e'ure ba'amare höjo. Ba'amamu jovo maje ihe

gö gö viöre aegade höjo. ⁴⁸ Aegoromo irijioma-mugo evare jovo riröre bava'oromo raromare höjo. Raromoromo jovo majo maho suovoromo hevöre io'amo'i sisëho ruruhö'öjare höjo. ⁴⁹ Ëjö hesi bëhoho ave sa'a hesi majaho barë'iramu ëhi jio'a'ajëjo. Aneraëro rueruomoromo a maho ëhi rëmo'i a sisëho mevoromo ujuohoromo ⁵⁰ vëni börömehu ravajire ë ruruhö'ö'aruëjo. Ëdirö'ore ae aho'obëhe nierusuburu'e bamoromo ane ja'iho vuogigimoruomo'ajëjo. Ëhi jio'a'ajëjo.

Jö mae göho mamie göho i'e ë hesi jöhoje.

⁵¹ Röhu naehu majëhijode jöho aho'o na jemë he barëjarije höjamu uavareje: Io'ajo. ⁵² Io'ajamu Iesuro uëvadeje: Ëhu'ëro God-are jögoru mami öri röjëhijaje ae rahu God-hu böröme namiromo muebejëvaje jö i'ohu'o ëhu'o hejë'oho inömo mamiohu'o i'ohu'o hesi osare jiaje aho va'ëne jianovajëjo. Ëhi jië'e aehu inömo mamiohu'o i'ohu'o bahijaje osare jio'amajoho va'orahoro ujuoho rueromo röjëhijajëhi ëhi jië'e ariböviohuro God-are jö mamiohu'o i'ohu'o ae röjëhiruomo'ajëjo.

Iesure amo rajehu Iesu bijönimoruomade jöhoje.

⁵³ Ëhi jië'e uhu jöho majëhinugoromo Iesuro va'adeje. ⁵⁴ Va'oromo hesi amëro rovadeje. Rueromo hiromo God rajahjarue osare rumo va'oromo God-are jö bëhoho röjëhijadeje. Röjëhijamu hegorovo tiöjëvadeje. Tiöromo uvoruomadeje: Diehi'oromo simano maho baeromo darugo'e mu masijoho vaejaje höjo.

⁵⁵ Hu sarerivajëjo. Ma-ijo muemu vaejaje a hesi harihe höjo. Hesi vëmoho Mary höjo. Hesi ö ömo'ömoho James Joseph Simon Judas ëhi jio'amajëjo. ⁵⁶ Hesi ma'ino ömo'ömoho aho'o no'o gemu mae raromarue höjo. Ëhi jië'oho diehi'oromo aviëhi jië'e muoho baejade höjo. ⁵⁷ Ëhi uvoromo nue huodivareje. Nue huodivamu gëgorovo Iesuro uëvadeje: Jö God-aro baeromo majëhijarue aribövioho dinö'e dinö'e va'ë'iroho aëro no mae uehorovavuarue höjo. A'i nosi sa'a raje agane gemuoho jemëremu bogo ëhioho uehorovavuaruje höjo. ⁵⁸ Ëhi uënugoromo darugo'e muoho ma-gemu gemu ë vaejadeje amo rajoho bogo ma uehorovaruego.

14

John bapataeto vaejaje a guomade jöhoje.

¹ Ëhi'amu Iesuhu mu börömo vaejaje jöho sa'a a böröme Herod-ro hejadeje. ² Herod-ro jöho heromo hesi mu vaejarue aribövioho uëvadeje: Ëaho John bapataeto vaenövade aho höjo. Hu guomoromo ri'öjë'e höjo. Guomoromo ri'öjë'ëro ëhu'ëro darugo böröme baeromo mu masijoho vaejaje höjo.

³⁻⁴ Röhu ë jö hesi bëhoho urimë'i Herod-ro hesi öe Philip-are vabore hesi ihoho Herodias gohoniahijadeje. Gohoniahijamu John-ro ri'öromo ua'i hijadeje: Ëmagonaho baejanoho ëho bogo maehu höjo. Ëhi ua'i hijamu Herod-ro ë magonaho hesi jöëni ae uëvamu John guduamoromo tövoromo savoji gagore ba'amareje. ⁵ Ëhi'amu

Herod-ro John ano'i nimoromo rōhu uvadeje: Ae aho'obēhe uvoruomaje hōjo: John hu jō God-aro baeromo majahuijaje ae hō uvarue hōjo. Ëhi uvoromo ë aribövioho juhuonëmiromo bogo anadeje.

⁶ Ëhi'ojuvo Herod rahade majaho rovadeje. Herod rahade majaho rovamu Herodias-are abojohuro ae aho'obēhe jabesi nunire rueromo javavadeje. Javavamu Herod-ro garomo vuëvadeje. ⁷ Vuëvoromo magonahoho uavadeje: Ja rabe rabe nagë'oho iae na bojami'ejōjo. God-ro ge'ego na mae uavajëjo. ⁸ Ëhi uavamu abojohuro va'o vëmehu nimade jōho heromo rueromo Herod uavadeje: Bapataeto vaejaje ae John-are sönōho tarioromo simanōho hevōro bamoromo avehuro baro bojemëjo. ⁹ Ëhi uavamu hegorovo rue a bōrōmohuro huë vavaene baejadeje. Huë vavaene baejade hōjo rōhu urimo darugo'e jōho ë aribövi jabesi nuniro ë magonahoho mae uavë'ëro ëhu'ëro jōe bojëmiromo uëvadeje: Magonahehu nimajoho baro bojamihëjo. ¹⁰ Bojamihëromo ae rëmö'ōjamu savoji gagore va'oromo John-are sönōho tarioromo ¹¹ simanōho hevōre bamonugoromo barueromo abojoho bojamijareje. Bojamamu huro bava'o vëmoho bojamadeje. ¹² Ëhi'amugo John-are ijore ijore jijiharue ariböviohuro rueromo sinoho bava'oromo guavareje. Guavonugoromo va'oromo Iesu majahijareje.

Iesuhu ae aho'obēhe 5,000 da'uojëhade jōhoje.

¹³ John bapataeto vaejävaje a guomade jöho majëhijamu hegoroovo Iesuro va'oromo boat-re ajio hiromo a rumo'e sa'are va'i va'adeje hu'o hesi ariböviohu'o sivue raromoröhëni. Èva'aje jöho hegoro ae aho'obëhe jabesi amore amore jioromo va'oromo Iesuhu va'ajire sa'a hörëro è va'oruomadeje. ¹⁴ Va'oruomamu Iesuro jovo döre boat-re va'adoho sa'are rueromo ravo'amoromo gavade ae aho'obëhe tagavë'e jiamu gëgorovo jabesi jöëni vavaenimoromo jabesi aribövie guomo guomo'oho ajëmijadeje.

¹⁵ Èhi'ojuvo majae garobo'e bamamugo hesi ijorajo ömo'ömohuro rueromo uavareje: Aveho a rumo'e sa'ae höjo. O majae mamile barëjë'e höjo. Èhuni aribövioho rëmö'øjego amo göro göro va'oromo ie imo'amol'irarëjo. ¹⁶ Ie imo'irarëjamu Iesuro uëvadeje: Jabumë rabëni va'ojörajo. Jemëro iruno'oho da'uojëhirëjo. ¹⁷ Da'uojëhirëjamu uavareje: Iae mae höjo röhu aviae no ie övo gö mine visue niö'i èhemu javuajëjo. ¹⁸ Èhemu javuajëjamu uëvadeje: Baro bojemihëjo. ¹⁹ Èhi uënugoromo huro aribövioho uëvadeje: Garasioro raromohëjo. Raromohëromo ie övo gö mine visue niö'i ujuoho rovaroho èho huro ujuohoromo ö'idöho sioroho garomo God huë mae uavadeje. Huë mae uanugoromo ioho ato'atovoromo hesi ijorajo ömo'ömoho i'imëmamu ujuohoromo ae aho'obëhe suvuorëmijareje. ²⁰ Suvuorëmijamu ae aho'obëhe è ioho visuoho ue'ahamu da'uëgadeje. Da'uëgamu gagorovo ijorajoho jaburo vitu vituoho gagovoromo aegamu esöe aho'obëhe 12

irijiomo'amadeje. ²¹ Ĕhi'areje. Ama'e aho'obēhe 5,000 rabu'e iohu'o visuohu'o ue'ahoruomadeje. Rōhu magonahe asisō'e jabu'o ue'ahareje.

Iesuhu e'tu dōre hōrehu va'ade jōhoje.

²² Ĕhi'amu Iesuro hesi ijorajo ōmo'ōmoho uēvadeje: Boat-oro ajio raromoromo e'u ioni gōnō urimo va'ohego na a ioro'ioroho rēmō'ōjōjo. ²³ Ĕhi uēromo ae aho'obēhe rēmō'ōnugoromo parie vae'i hesi sivue dahorure ajiomadeje. Ajiomoromo hesi sivue hijamu vahiomadeje. ²⁴ Vahiomamu nume ijorajoho jaburo ōri ēgobōviro jovo dōre va'oruomamu evare burēro jabesi nuninō rueromo jovoho hasaromo boat-ohu'o babu'ōjēvobe va'adeje. ²⁵ Ĕhi'ojuvo sisonuvo'ia'amu Iesuro jovo dōre hōrēro rovadeje. ²⁶ Jovo dōre rovamu gagorovo ijorajoho jaburo jiodudu'iraeromo uvareje: Aru'ahēro rovajēromo juhuonivoromo jō'e dadovareje. ²⁷ Jō'e dadovamu hejē'i Iesuro uēvadeje: Nadi juhuonivo'i biririvohējo. Na jevajējo. ²⁸ Na jevajējamu Peter-ro uavadeje: Bada ja javē'oho uevego na jovo dōre ō'ōjo. ²⁹ Ō'ōjamu Iesuro uavadeje: Rovējo. Rovējamu hegorovo Peter-ro boat-re jioromo jovo dōre abueromo Iesu biroho'i hōrēro jovo dōre va'adeje. ³⁰ Va'ihō gavade bure rovamu gagorovo juhuonivadeje. Juhuonivoromo jovo gagore abue'ia'amu gavē'i uvadeje: Bada ajemējo. ³¹ Ajemējamu hejē'i Iesuro ōvoho nugō'ōromo Peter ma'enoromo uavadeje: Mae uehorovevo avoho'ibejanējo. Ja rabēni uehoro niō'ioho

baejane höjo. ³² Ëhi uanugoromo jaburo niö'iro boat gagore ajiomamu gavë'i buroho barëjadeje. ³³ Buroho barëjamu gagorovo boat-re raromare ariböviohuro Iesu rajahiromo uavareje: Iae mae-ëjo. Ja God-are Harihe javajëjo.

³⁴ Ëhi'onugoromo e'u ioni gönö rueromo Genesaret sa'are ravo'amareje. ³⁵ Ravo'amamu gagorovo ë sa'a rajohuro Iesu garomo uvoruomadeje: Iae Iesu hö uvoromo ë sa'ae bövioho jöe nugö'öjamu guomo guomo'e ae aho'obëhe ujuoho rueruomadeje. ³⁶ Ujuoho rueromo ëninamiromo uanövareje: Guomo guomo'e aribövioho uëvego ja niögu vituohuremu rëhego ëhuro guomo guomoho barë'amajo. Ëhi ua'ego ae rahu rëhë'oho marë'amonövadeje.

15

Pharisee ariböviehu God-are jö bogo avoho uehorovo'i jabesi a mami jö böröme hö uehorovare jöhoje.

¹ Ëhi'amu Pharisee ariböviohu'o Jew rajo jögoru öri röjëhjarue ariböviohu'o ëho jaburo Jerusalem jioromo rovareje. Rueromo Iesu uavareje: ² Jasi ijorajo ömo'ömoho nosi a mamiehu bojëmibe rovare jögoroho ahoruomaje höjo. Nosi a mamiehu ë'arëhioho jasi aribövioho jovoho övoho bogo ëhioho otehodivorovë'e ioho ma-ue'aharue höjo. Rabëni ëhioho ë'arue höjo. ³ Ëhi uavamu hegorovo Iesuro uëvadeje: Röhu jemë rabëni jemesi a mami jabesi muohuremu uehorovoromo ëhuro God-are jögoroho aharuje

höjo. ⁴ Ëhesi bëhoho God-ro uëvade höjo: Jasi vëmu vavu'ooho mae uehorovëvonëjo. O jöe gö'o uëvade höjo: Ae rahu jö sisë jövoromo vëmu o vavu hesi iho ijumahë'ooho anego guomo'irajo.

⁵ Röhu jemëro ë jöho ahoromo ae röjëhiromo uëvaruje höjo: Jaehu jasi vëmu vavu'o God-are nunire uëvë'ooho: Nasi maho sisëho ujuehoromo jemë ajëmi'ibejodoho röhu aveho na God-are ihero bamë'e jevajë uëvë'ooho ⁶ nadi röhu maho huotorovoromo vavuocho ajaminëjo. Ajamijë'ooho sisë höjo. Vavu ajamijë'ooho sisë hö uëvarujohuro ëhuro vëmu vavu'o mae uehorovëvo'irarijego God-hu bojëmade jöho jemëro aharuje höjo jemesi a mami jöho e'irovo. ⁷ Sareri sareri'e aribövie jëvajëjo. Jö God-aro baeromo majëhijade ae Isaiah-ro jemëhu ë'irarije jöho jajivoromo ëhi uvë'e höjo:

⁸ Ave ariböviohuro ma-jö'ëremu God na rajehi'i dë vövöbajo'ooho bogo nasi gemuoroho jio'i rori'o jioruomajëjo.

⁹ Jabumë a jabesi jögoroho ae röjëhiromo uëruomaje höjo: Ëho God-are jöe jiaje ejahuorëjo.

Ma-a jabesi jögoroho ëhi röjëhiromo ëhuro ma-döhemu God na rajehiruomaje höjo.

Ëjemesi jö Isaiah-hu jajivadoho iae mae höjo.

Bogo i jjaruohuro a'i uehoro sisë baejaruohuro ëhuro God-are nunire sisërëjavuaje jöhoje.

¹⁰ Iesuro ëhi uënugoromo ae aho'obëhe uëvadeje: Ro gemuoro gagovohëromomo ro gagovamu uëvadeje: Ave uhu jö uë'ië'ajoho avoho heromo bëhoho baerëjo. ¹¹ Rabe jö'ore

va'è'oho bogo èhuro aho sisèrè'amo'i a'i rabe jö'ore jioromo suorovè'ohuro èhuro aho sisèrè'amaje höjo.

¹² Iesuro èhi jövamu hejè'ëro hesi ijorajoho jaburo rueromo uavareje: Jaehu ë jö majèhijamu Pharisee ariböviehu heromo huë sisè baerumadoho na ja uehorovanuëjo. ¹³ Na ja uehorovanuëjumu Iesuro uëvadeje: Nasi Vavue ö'idöre hijaje a hesi aribövioho mure i maehu rijajoho va'ëne jioruomajëjo. Èmure hesi ëma ri'amaje resu resuoho nasi Vavuohuro jaho'amoromo ruruhö'ö'ajëjo. ¹⁴ Èhuni ë resu resu va'ëne Pharisee aribövioho èhi vuonugorëjo. Jaburo nuni sisè'e ariböviohuro öroho röjèhijanovarue höjo. Nuni sisè'e a göehu nuni sisè'e a gö öri röjahijè'oho jabumë niö'i guare bejëvo va'a'ajëjo. ¹⁵ Bejëvo va'a'ajëjumu Peter-ro Iesu uavadeje: Röhu jö'ore va'aje o jö'ore jioromo suorovaje uhu jö hesi bëhoho huruoho majahuijego no hejarëjo. ¹⁶ Hejarëjumu Iesuro uëvadeje: Na jaruvoho èhi jemë'o uehoroho bogojëvajëjo. ¹⁷ Jemë rabëni bogo garomo uvarujëjo: Rabe jö'ore va'è'oho dëre abueromo dëre jioromo suorovoromo bogo aho ijumëvè'e ma-gua gagore va'aje höjo. ¹⁸ A'i jö'ore jioromo suorovaje jöhuro dë vövöbajo'ere jioromo rojomoromo jö'ore suorovaje höjo. Suorovoromo èhuro aho God-are nuniroho sisèrè'amaje höjo. ¹⁹ Èhesi bëhoho uehoro sisèhuro dë vövöbajo'ere jioromo rojomego èhuro ae muo'amoruomaje höjo. Goho'amoruomaje höjo. Öëro jijihanovoruomaje höjo. Vajiohëro

ujuohoruomaje höjo. Ae sarerëmiruomaje höjo. Ae gö jabesi ihoho ijumoruomaje höjo. ²⁰ Èhi jiè'e mu sisë vaejë'ohuro èhuro aho God-are nunire sisërè'amaje höjo. A'i övo bogo eguë'e i ijë'oho bogo èhuro aho God-are nuniroho sisërè'amaje höjo.

Israel rajo bogo a'i sa'a gö rajo magonahehu Iesu mae uehorovade jöhoje.

²¹ Èhi'oromo Iesuro ë sa'aho nugo va'adeje. Va'adoho va'lo Tyre amo Sidon amo jiajinö sa'are ë rovadeje. ²² Rovamu iae Canaan sa'a rajo magonahëro ë sa'are hijë'ëro rueromo Iesu uavadeje: Bada ja a böröme David-are ujoho javaje nani vavaenimoromo ajeminëjo. Satan-are a sisëro nasi aboji hesi dë gagore abuejë'e höjo. Abuejë'ëro magonahoho sisë'i hijajëjo. ²³ Sisë'i hijajëjamu Iesuro bogo jöho uavadeje. Bogo jöho uavamu hesi ijorajo ömo'ömhuro rueromo uavareje: Magonahoho uavego va'ajo. Hu ma-darugo'lo uvobe nosi ijore ijore rovajëjo. ²⁴ Rovajëjamu Iesuro uëvadeje: God-ro sa'are remö'öjade höjo naro rueromo bogo sa'a gö rajoho ajëmi'i a'i Israel raje sheep va'ëne subirö'ö'amë'ohemu ajëmi'irodego. ²⁵ Èhi uëvamu ë sa'a gö rajo magonahohuro ro Iesure bëhire ague aho hiromo uavadeje: Bada ajemijëjo. ²⁶ Ajemijëjamu Iesuro uehorovoromo uvadeje: Vëmu vavu'ehu jabesi aboji harihu'lo urimo ajëmijaruëhi naro nasi sa'a rajohemu èhi urimo ajëmi'i rovode höjo. Èhi uvoromo ë

sa'a gö rajo magonahoho uhu'e uavadeje: O-ajo. Noehu aboji harihu'o jabesi i ujuohoromo ö harihu mio'amë'ocho ëho bogo maehu höjo. ²⁷ Bogo maehu höjamu hegorovo magonahohuro uehorovoromo uvadeje: Iae na bisemu ioniro sa'a gö raje jevo'ego ëhuni bogo ajemi'i jöho jövajëjo. Röhu noehu bogo rarovego öehu i ugobajo'o ue'aharuëhi nani Iesuro na'o ëhi ejehoromo nasi abojoho ajami'ajëjo. Ëhi uvoromo mana uhu'e uavadeje: Bada iae mae-ëjo röhu jabesi öhuro vavu jabesi maratuore jioromo rireromë'e i ugobajo'ocho ue'aharue höjo. ²⁸ Ue'aharue höjamu Iesuro uavadeje: Asë'e naro ajamijöro uehoro ma-mabëhe barovane höjo. Ëhuni jaehu nimanuëhi ëhi ë'ejöjo. Ëhi ë'ejöjamu gavë'i abojoho marëjahadeje.

Iesuhu ae aho'obëhe jabesi sino avohëhade jöhoje.

²⁹ Ëhi'amu Iesuro va'adeje. Va'adoho va'o Galilee jovo riröre va'oromo dahorure ajiomoromo sa'aro hijadeje. ³⁰ Hijamu ae aho'obëhe maho jaburo höru sisë'e aho nuni sisë'e aho övo höru tövëhë'e aho bitaro tövëhë'e aho guomo guomo'e a ioro'ioroho aho'obëhe ëhi ujuoho rueruomadeje. Ujuoho rueromo Iesuhu hijajire sa'are bahiruomadeje. Bahijamu huro avohëvamu mae jëvadeje. ³¹ Mae jëvamu ae aho'obëhe garuomadeje bitaro tövëhë'e aribövioho mae jioromo jöe atamu övo höru'e tövëhë'ocho mae jëvamu höru sisë'e aribövioho mae jioromo jijihamu nuni sisë'e aribövioho mae

jioromo uherihamu. Ĕhi'amu gęgorovo jabumę
 ae aho'obęhe tiőjęvadeje. Tiőromo God Israel rajo
 muebejęvaje a hesi ihoho dőro bamoruomadeje.

Iesuhu ae aho'obęhe 4,000 i da'uojęhade jőhoje.

³² Ĕhi'amu Iesuro hesi ijorajo őmo'őmoho
 uęvadeje: Ruehę uęromo rovamu uęvadeje:
 Ave aribőviahuni vavaenegajęjo. Jabumę
 na'o raromobe rovaroho majae niő'i gemu
 baręję'ęro ęhu'ęro i ue'aho'irőhoho bogohőjo.
 Ma-dę gagęremu rēmő'őję'oho na bijőnegajęjo
 va'ego őrire nune őrijęvojőeni. ³³ Ĕhi uęvamu
 rue ijorajoho jaburo uavareje: Iae ęhi hőjo
 rőhu aveho ma-sa'aemu jię'e őri ari'ero
 ae aho'obęhe rovę'e hőjo. Ĕhi jię'oho no
 dinő'e ioho birohoromo da'uojęhi'ęjaręjo.
³⁴ Da'uojęhi'ęjaręjamu uęvadeje: Ioho dimino'e
 jęvajęjo. Dimino'e jęvajęjamu uavareje: Ioho ővo
 gő mine ővo gőre niő'i visu ininoho ma-gemu
 gemu javuajęjo. ³⁵ Ĕhi uavamu hegorovo Iesuro
 ae aho'obęhe uęvadeje: Sa'aro raromohęjo.
³⁶ Raromohęromo ie ővo gő mine ővo gőre
 niő'i ujuoho rovarohu'o visuohu'o ujuohoromo
 God huę mae uanugoromo ato'atovoromo hesi
 ijorajo őmo'őmoho i'imęmamu ae aho'obęhe
 suvuoręmijareje. ³⁷ Suvuoręmijamu ae aho'obęhe
 ue'ahamu da'uęgadeje. Da'uęgamu gagorovo
 ijorajoho jaburo vitu vituoho gagovoromo
 esőe ővo gő mine ővo gőre niő'i aegamu
 irijiomo'amadeje. ³⁸ Ama'e aho'obęhe 4,000
 jaburo ę ioho visuoho ue'ahoruomadeje. Rőhu
 magonahe asiső'e jabu'o ue'ahareje.

39 Ëhi'amu Iesuro ë aribövioho rëmö'önugoromo boat-re ajio hiromo Magadan sa'are va'adeje.

16

Pharisee ariböviohu'o Sadducee ariböviohu'o jabuhu Iesu bogo ma uehorovoromo huhu darugo'e mu vaejoro dinamare jöhoje.

1 Iae Pharisee ariböviohu'o Sadducee ariböviohu'o ëho jaburo rovereje. Rueromo Iesu guaro beva'ojoro nimoromo uavareje: God-are darugoho baeromo bogo gavarue muoho röjahuijego no gavarëjo huro ja ajamego muoho vaejanue javego o bogo.

2 Ëhi uavamu huro uëvadeje: Jeniromoromo ö'idöho kavuego uvaruje höjo: Ö'idö kavuajoho vamae jio'iro ë'ajëjo. 3 O sue'oho uvaruje höjo: Ö'idö kavuoromo ramoramovajoho jaruvoho ëni buru'e rue hesi höjo. Jemëro ö'idöho uherihoromo kavuego garomo uvaruje höjo: Ëhesi bëhoho iae ëhi jio'ië'ajëjo. Röhu ave jaruvore rovaje muoho garomo ë hesi bëhoho bogo avoho garomo uvarujëjo: Iae God-are mu börömoho rovajëjo. 4 Sareri'e aribövi sisë jëvajëjo. Magonahehu hesi baru vuonugo'i majuvajëhi jemëro ëhi God vuonugo'i mue gö gö uehorovaruje höjo. Jemë rabëni darugo'e muoho ga'i nimarujëjo. Na ëhi jië'e muoho bogo vae'i a'i Jonah-hu God-are mu börömo röjëhijade ëhi jië'e muohuremu röjëhi'ejöjo. Mue gö gö bogajo. Ëhi uënugoromo rëmo va'adeje.

Pharisee aribövi o Sadducee aribövi jabesi i dë huaje oso hesi uhu jöhoje.

⁵ Ëhi'amu Iesumëro e'u döre va'oromo ioni gönö rovereje. Rueromo ijorajoho jaburo gavareje rumonëgamu iruno'oho bogo ujuohë'e jëvamu. ⁶ Ëhi'amu Iesuro uhu'e uëvadeje: Jemë gavë'iajo. Pharisee aribövi o Sadducee aribövi jabesi i dë huo'amaje osohuro jemesirire rumorovo'ajëjo. ⁷ Rumorovo'ajëjamu rueho jaburo ë jöho mevoromo uarovareje: Noro ie bogo ujuoho rovë'ëro ëhuni jövajëjo. ⁸ Ëhi uarovamu Iesuro gëromu uvadeje: Jabumë ëhi jië'e jöho ataruëromu uëvadeje: Mae uehorovevo avoho'ibejarijëjo. Jemë rabëni i bogojavuaje jöho atarujëjo. ⁹ Jemë rabëni avevej'ohu'o bogo gavarujëjo. Naehu ie övo gö mine ujuohoromo ae aho'obëhe 5,000 i'imëmodoho ë i vitu vitu aegamu esöe dimino'e irijiomu'amadoho jemë ëhu'o rabëni bogo uehorovarujëjo. ¹⁰ O naehu ie aho'obëhe övo gö mine övo göre niö'i ujuohoromo ae aho'obëhe 4,000 i'imëmodoho ë i vitu vitu aegamu esöe dimino'e irijiomu'amadoho jemë rabëni bogo ëhu'o uehorovarujëjo. ¹¹ Jemë rabëni uvarujëjo: Ie bogojavuo'ego nöröro i jöe uehorovoromo majahuijajëjo. Bogo ë jöho uëromu ë'ode höjo. Röhu gavë'iajo. Pharisee aribövi o Sadducee aribövi jabesi i dë huo'amaje osohuro jemesirire rumorovo'ajëjo. ¹² Rumorovo'ajëjamu hegorovo ijorajoho jaburo uhu jö hesi bëhoho avoho uehorovoromo uvareje: O Iesu bogo i dë huo'amaje oso jöho majahuiromu uövuade höjo: Gavë'iajo. A'i Pharisee aribövi

o Sadducee aribövi jabesi jö sisëhuro nosiro rumorovojöeni ë jöho uhu'e majahuiromo uövuade höjo: Gavë'iajo.

Iesu hu ëhi jië'e ae jiaje jö Peter-hu jövade jöhoje.

¹³ Iae Iesuro ajiomadoho Caesarea Philippi amo bëhinö sa'are rovadeje. Rueromo huro hesi ijorajo ömo'ömoho uëvadeje: God-are A Maho na rahuo jevaje jöho ae aho'obëhe diehi atoruomaje höjo. ¹⁴ Diehi atoruomaje höjamu uavareje: A ioro'iorohuro uvoruomaje höjo: Ja John bapataeto vaejavuonövane ahuro rovë'e javajëjo. A ioro'iorohuro uvoruomaje höjo: Ja Elijah-ro rovë'e javajëjo. A ioro'iorohuro uvoruomaje höjo: Ja Jeremiah-ro o jö God-aro baeromo ae majëhinövane ae göëro rovë'e javajëjo. ¹⁵ Ëhi uavamu hegorovo Iesuro uëvadeje: Röhu jemë nasi jöho diehi ataruje höjo. ¹⁶ Diehi ataruje höjamu Simon Peter-ro ri'öromo uavadeje: Ja böröme namiromo ajamuijanue aho javajëjo. God hiemu hijaje a hesi Harihe javajëjo. ¹⁷ Hesi Harihe javajëjamu Iesuro Peter uavadeje: John-are harihoho Simon ja huë mabëhe baejë'e javajëjo. Bogo ma-aehu ë jöho röjahijamu jövo'irögoro nasi Vavue ö'idöre hijajohuro röjahijë'ëro jövanuëjo. ¹⁸ Röhu na ave jöho ua'ië'ajëjo: Ja Peter javajëjo. Peter hesi bëhoho munë javajëjo. Röhu ave munëho bamo'ejöjo nasi ekaresiae aho'obëhe ë hesi döre gagovëvego bibivoromo riravo'irarijego. Nasi ekaresiae aho'obëhe ëhi riravo'iramu vuovo hesi vöröho bogo ruahö'öjëvoromo ijumëvo'ajëjo. ¹⁹ Röhu

naro Peter jasi örire darugoho bojami'ejöjo jero ojoho jiovëhego aëro God-are öri ari'ere è va'oruomoröhego. Ja sa'are hiromo öri tugohë'ooho jero ma-mae tugoho'iramu God'o ö'idöre hiromo avoho tugoho'ajëjo. O sa'are hiromo öri jiovë'ooho jero ma-mae jiovo'iramu God'o ö'idöre hiromo avoho jiovo'ajëjo. ²⁰ Ëhi uaromo hesi ijorajoho aho'obëhe darugo'o uëvadeje: Nadi aho huruoho majëhiromo uërëjo: Nörö böröme namiromo a ajëmijaje aho höjo.

Iesuhu huë vavaeni baeromo guomoröhe jö jövadohoje.

²¹ Ëhi'onugoromo evare majare Iesuro aevoromo hesi ijorajo ömo'ömoho röjëhiromo uëvadeje: God-ro ëhi bamë'ëro ëhu'ëro na Jerusalem ajiomoe'ejöjo. Ajiomoe'iramu a duvaho ariböviohuro priest masijohuro Jew rajo jögoru öri röjëhijarue ariböviohuro ëho jaburo vi'ehe huë vavaene bövie bise'e bojemi'aruëjo. Ëhi ë'oromo ae gö jabesi övore bojëmi'iramu anego'iramu guomoromo majae niö'i gemu hesi uhure ri'ö'ejöjo. ²² Ëhi uëvamu hegorovo Peter-ro Iesu rori'o hu'irae bava'oromo uavadeje: Bada bogajo. Ëhi jië'e huë vavaenoho bogo mae bogo bae'a'anuëjo. ²³ Ëhi uavamu hegorovo Iesuro huotorovoromo Peter uavadeje: Satan rori'o va'ëjo. Jero nasi muoho ahanuëjo. God-hu uehorovajëhioho ja bogo ëhioho uehorovo'i ma-aehu uehorovaruëhi jero ëhi uehorovoromo ëhuni ë jöho jövanuëjo.

24 Ëhi uanugoromo hesi ijorajo ömo'ömoho uëvadeje: Ae rahuario nasi ijore ijore juvo'i nimë'o'ho jasi sinehu nimajoho nadi uehorovo'i uvonëjo: Iesuarë jöëni vi'ehe huë vavaene javoje rabe baeromo guomevë'o'ho iae hesi hö uvoromo korosi hesi i'uoho banigojiomanovoromo nasi ijoro ijoro juvonövonëjo. 25 Ja jasi sinohuni uehorovoromo biririvoromo ave sa'are hi'i ëhemu uehorovë'o'ho ijonöho guomo öriro va'a'anuëjo. O ja nasi jöëni guomë'o'ho ijonöho maro hi'a'anuëjo. 26 Jaehu are jove sa'ae mae sisë aho'obëhe bae baerë'i röhu jasi arijo'arije ijumorovë'o'ho na ja ëhuro mae javo'ajëjo. Bogajo. Arijo'arije ijumorovë'o'ho diehi röhu maho avohorovo'iramu mae javo'ajëjo. Öre bogohöjo. 27 Röhu God-are A Maho naro nasi Vavu hesi ajohu'o nasi anera ömo'ömohu'o gemu mae vuonorö'ö rue'ejöjo. Rueromo evare ae gemu gemu diehi jië'e mu vaejarije manaho ëhi bojëmibe va'ejöjo. 28 Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Jemë a ioro'iore ave riravarujoho bogo vuovë'e raromoromo ge'a'arujëjo God-are A Maho naro böröme namiromo muebejëvo'i rue'iramu.

17

Iesuarë nu ano'ehu ajivoromo gorosovade jöhoje.

1 Ëhi uënu'goromo majae aho'obëhe övo gö mine övo göre gemu barëjamu Iesuro Peter

James o James-are öe John ëhi söromo da-horu ëgobövire ajiomoromo jabesi sivue raro-mareje. ² Raromoromo ë ijorajoho jaburo gavareje Iesure sino haho'e gorosovoromo hesi nu ano'oho majaehu bamajëhi ëhi jio'i hesi niögoho ajivo avohamu. ³ Ëhi ga'i gavareje Moses'o Elijah'o ëma jëvoromo jabu'o Iesu'o jöe atoruomamu. ⁴ Jöe atamu gëgorovo Peter-ro Iesu uavadeje: Bada no ave raromaruoho iae mae höjo. Ja nagë'oho naro javue niö'i gemu vae'amo'ejöjo jani gemu Moses-ni gemu Elijah-ni gemu. ⁵ Ëhi jövamu gavë'i ajivë'e suehuro rueromo aegëhadeje. Aegëhamu hejareje sue uhure uvavamu: Ave aho nasi Harihu mabëhe höjo. Na hu garomo nimorohevajëjo. Huhu jövaje jöho avoho herëjo. ⁶ Ëhi uvavamu hejë'i ë ijorajoho jaburo sisë maro juhuonivoromo sa'are rireromoromo nu ano'oho sa'are amoromo momorö'öjareje. ⁷ Sa'are momorö'öjamu Iesuro rueromo jabumë rëhëvoromo uëvadeje: Nadi juhuonivo'i ri'öhëjo. ⁸ Ri'öhëjamu hegorovo ri'ö uheriho'i gavareje ae gö bogojio'i Iesu gemu namijamu.

⁹ Ëhi'onugoromo dahorure ruvebijë'i Iesuro uëvadeje: Jemëhu gavarijoho nadi aho majëhirëjo. U'emu God-are A Maho naro guomoromo ri'öjego evaro majëhirëjo. ¹⁰ Ëhi uëvamu rueho jaburo uavareje: Jew rajo nosi jögoru öri röjahuijarue ariböviohuro uövuarue höjo: God-are a börömoho bogo ëma rue'i a'i urimo Elijah God-aro va'adoho iae vuonorö'ö rue'a'ajëjo. Rue'iramu God-are a börömoho

ijore rue'a'ajëjo. Jögoru öri röjahuijarue aribövioho rabëni ë jöho majahuijarue höjo. ¹¹ Rabëni majahuijarue höjamu Iesuro uëvadeje: Io'ajo. Elijah-hu urimo rueromo bövi bise'o avoho'amo'iröhe jöho iae mae-ëjo. ¹² Röhu ave jöho naro jemë uhu'e uë'ië'ajëjo. Hehëjo. Elijah iae mami'e rovade höjo. Rovamu aëro hu bogo ma ga'irögoro jabuhu diehi nimarëhi ëhi hesi örire sisë vaeruomade höjo. Jabuhu hu sisë vaejarëhi God-are A Maho na'o ëhi sisë vaejevorumo'ajëjo. ¹³ Ëhi majëhijamu hegorovo evare Elijah uëvaje hesi bëhoho uehorovoromo uvareje: John bapataeto vaejavuonövade a hesi jöho majahuiromu ë'ajëjo.

Iesuhu Satan-are a sisë aharihu hesi dëre jiamu rarovö'öjade jöhoje.

¹⁴ Dahorure ruvebinugoromo ae aho'obëhe raromaruire ë rovareje. Rovamu gavë'i ae gemuëro rueromo ague aho hiromu ¹⁵ Iesu uavadeje: Bada nasi harihohuni vavaenimoromo ajamijëjo. Hesi simanoho sisërëromo sisë'i sisë'i hi juvaje höjo. Sisë'i sisë'i hiromu vënire jovore ëma ravorovaje höjo. ¹⁶ Ehuni jasi ijorajo jabesi örire barovode höjo. Barovamu ajami'iröhoho bogo eni jëvade höjo. ¹⁷ Bogo eni jëvade höjamu Iesuro uëvadeje: Asë'e ave jaruvore raromaruje aribövioho jemë bogo ma uehorovo'i jöe gö gö ëma uehorovaruje aribövie jëvajëjo. Na majae dimino'e jemë'o'ho hibe va'ejöjo. Majae dimino'e jemesi mu sisëho garomo ma-nunëro ga taemobe va'ejöjo. Jemesi mu sisëhuro na

u'uvevajëjo. Ëaharihoho avehuro barovego na gavöjo. ¹⁸ Barovamu gagorovo Iesuro Satan-are a sisëho birevamu aharihu hesi dëre jioromo hörö va'adeje. Hörö va'amu gavë'i aharihoho mae jiadeje.

¹⁹ Ëhi'amu Iesuare ijorajoho jaburemu rueromo Iesu uavareje: Diehi'oromo noehu aru'aho sisë rarovö'öjaroho bogo eni javuade höjo. ²⁰ Bogo eni javuade höjamu Iesuro uëvadeje: Jemëro bogo ma uehorovë'ëro ëhu'ëro bogo eni jëvadeje höjo. Röhu ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Mustard bajoho inino mae jio'amajëjo. Mustard baje gemu ma-bise'o jiajëhi ëhi uehoro mae ma-bisemu baeromo God mae uehorovë'o'oho ave dahorehu böviehu bise'ehu jemesi mu ahanovajoho uavë'o'oho: Rori'o va'ë uavë'o'oho iae rori'o va'a'ajëjo. Ëhi jië'e mu bövi bise'o vaejë'o'oho eni jëvo'ajëjo. ²¹ [Amo ë aharihu hesi dëre jiade ëhi jië'e a sisë ae gö hesi dëre jiajoho rarovö'ö'ië'iroho i ue'aharujoho vuonugo'i God-are örire uehore aho'o bojamiromo ëninamijë'ohuro ëhuro rarovö'ö'amo'arujëjo. Öri göho bogo'e höjo.]

Iesuhu guomoröhe jö röhu maho majëhijade jöhoje.

²² Ëhi'oromo Iesuare ijorajoho jaburo Galilee sa'are ë ro gemuoro gagovareje. Gagovamu gavë'i Iesuro uëvadeje: God-ro ëhi bamë'ëro hesi A Maho na a jabesi övore va'oromo ²³ anego'iramu guomo'ejöjo. Guomoromo majae

niö'li gemu hesi uhure ri'ö'ejöjo. Ëhi majëhijamu heromo huë vavaene böröme baeruomadeje.

Iesumëhu God-are amo börömo hesi tax bojami'iröhe jöhoje.

²⁴ Ëhi ë'l'ëro Iesu'o hesi ijorajo ömo'ömo'hu'o ëho jaburo Capernaum amore rovaraje. Rovamu God-are amo börömo hesi mu nigemo'iröhe tax moni baejarue ariböviohuro rueromo Peter uavareje: Na jasi a börömoho God-are amo börömo hesi tax-oho bojamijaje höjo. ²⁵ Bojamijaje höjamu Peter-ro uëvadeje: Io'ajo. Io'a uënu'goromo osare va'amu gavë'i Iesuro urimo jöho jövoromo Peter uavadeje: Simon ja diehi uvanuëjo. Sa'ae dinö'e dinö'e raromoromo masijo vaejaruoho tax ihe gö gö ujuoho'ie'iroho rahumesi örire uëvego i'imëmarue höjo. Na jabesi ae gemuoho jabesi örire o ae gö jabesi örire uëvarue höjo. ²⁶ Uëvarue höjamu Peter-ro uavadeje: Ae gö jabesi örire uëvarue höjo tax monie bojëmijöro. Ëhi uavamu Iesuro Peter uavadeje: Ëhu'ëro jië'ëro jabesi agane gemuoho tax-oho bogo vaejarue höjo. ²⁷ No God-are agane javuajëjo röhu no hesi osa hesi tax-oho bogo bojëmi'ibejarëjo tax baejarue aribövioho huë sisë bae'ibejarëjo. Ëhuni iae bojëmi'iejarëjo. Röhu jovo e'uoro va'oromo anuge ba'amoromo aevo'i jiomol'irane visuoho baeromo jö'oho tarivahonëjo. Tarivahoromo ga'a'anuëjo tax hesi ijo bajoho jö'ore jio'iramu. Ëho bava'oromo tax-oho jasirohu'o nasirohu'o bojëminëjo. jöhoje.

18

Di aehu a ioro'ioro iosirëmiromo böröme jiaje

¹ Èhi'amu evare Iesuare ijorajoho jaburo rueromo uavareje: God-hu böröme namiromo muebejavuajoho di ahuro a ioro'ioroho iosiramuiromo börömoho javuajëjo. ² Börömoho javuajëjamu hegoroovo Iesuro aharihoho uvamu rovadeje. Rovamu jabesi nunire hu'irae barueromo ³ uëvadeje: Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Jemë jemesi iho böröme jiojoro uehorovarujoho vuonugoromo huotorovoromo asisö'onö'e ma-taemo raromorëjo. Jemë bogo èhi è'ë'oho God-hu muebejaje öri ari'eroho bogo va'o hesi jëvajëjo. ⁴ Ae rahu döre bamorovaruoho vuonugo'li ave aharihoho va'ëne ma-taemo raromë'oho è ariböviohuro God-hu böröme namiromo muebejëvaje a ioro'ioroho iosirëmiromo jabumë masijo mae jioruomajëjo. ⁵ Ae rahu aviëhi jië'e asisö'oho gemu nasi ihore rajahiromo baejë'oho èhuro na'o rajahiromo baejevorumaje höjo.

God uehorovarue mu ijumëharue aribövi jabesi jöhoje.

⁶ Ae göëro asisö'onö'e jörume hiromo nasi örire mae uehorovevo'ajëjo. Èhi'o'iramu ae göëro è aho mu sisë röjahiromo èhuro na uehorovevaje muoho ijumaho'ajëjo. Ijumahoromo èhuro hu i'u sisëho bae'a'ajëjo. Mu sisë bogo röjahijajevare evare è mu sisë röjahijaje a hesi sönö'ahore aëro i'u'e munë hitahiohuro tövoromo sö jovore ba'amego e'u ègobövire beva'oromo jove iromo guomo'ibejajo èho ma-jianovo'ibejajo.

A'i ë mu sisë røjahi'iröhe ë hesi i'uoho börömo bëhe bae'a'ajëjo. ⁷ Sa'are aribövioho aho'o vaevë'e jioruomajëjo göehu gö bijioho gavego sisë vaeröhe muoho jië'ego. Ëhi jië'e muoho iae rue'a'ajëjo. Röhu ae rahu ë mu barovë'o ho vaevë'o ho sisërë'ajëjo.

⁸ Jasi övehu o hörehu mu sisë vaeromo God uehorovanue mu vuonugo'ië'iroho övoho o höroho tarioromo bu'önëjo. Ja öve o höre gemu javamu ijonö va'oromo mare hijë'o ho ëhuro mae javo'ajëjo. A'i öve niö'i o höre niö'i javamu ijonö God-hu ramö'öjamu ravemu ravaje vënire va'ë'o ho ëhuro sisë bëhe javo'ajëjo. ⁹ O jasi nunehu mu sisë vaeromo God uehorovanue mu vuonugo'ië'iroho nunoho jahoromo bu'önëjo. Ja nune gemu javamu ijonö va'oromo mare hijë'o ho ëhuro mae javo'ajëjo. A'i nune niö'i javamu God-hu ramö'öjamu vëni sisëre va'ë'o ho ëhuro sisë bëhe javo'ajëjo.

Sheep subirö'öjamu nahoromo birohade uhu jöhoje.

¹⁰ Röhu gavë'i raromorëjo. Asisö'o va'ëne ma-taemo raromarue aribövioho bogave nue huodëgo'irarijëjo. Rabëni hesi bëhoho jabumë muebejëvarue aneraho jaburo ö'idöre raromoromo nasi Vavue ö'idöre hijaje a hesi nuniro raromemu raromarue höjo. ¹¹ [God-are A Ma naehu rovode hesi bëhoho subirö'ö'amë'e aribövioho sö rueromo maro nugo'amo'irodëni rovode höjo.]

¹² Röhu ave uhu jö majëhi'ië'ajoho jemë diehi uehorovarujëjo. Ae gemu sheep aho'obëhe 100

ji'o'i gemu sidövoromo ëma juvë'oho arijo'ohuro sheep ioro'ioroho 99 dahorure nugo'amoli va'oromo subirö'øjade sheep-oho nahobe juvo'a'ajëjo. Na mae-ëjo. ¹³ Nahobe juvoromo birohë'oho evare sheep ioro'iore 99 mae raromare jabesi jöënioho ma-bisemu nimoroho'i a'i ë subirö'øjade sheep gemu'ohunioho nimoroho avoho'ajëjo. Iae na mae uëvajëjo. ¹⁴ Èuhu jö hesi bëhoho asisö'o va'ëne jörume raromarue aribövioho röhu gemu sisëre va'ë'oho jemesi Vavue ö'idöre hijajohuro ëhi jië'oho bijönimaje höjo.

Ekaresia ae göehu mu sisë vaejavuego noehu diehi ë'iröhe jöhoje.

¹⁵ Ja'o hu'o God uehorovaruje öehu ri'öromo jasi örire sisë vaejavë'oho jasi sivue va'oromo jemë niö'iro ariromo hesi sisëho avoho majahijego hu he'irajo. Heromo huhu ejahë'ohuro ehuro jasi öho jasiro barue'anuëjo. ¹⁶ O bogo ejahë'oho va'oromo ae gö'o gemu o niö'i hu'iraejëvoromo ö hesi öroro vuonorö'ö va'onëjo. Èhesi bëhoho God-are surire jöho ëhi uvë'e höjo: Ae rahu ae gö hesi sisë a masijo jabesi nunire majëhijë'iroho ae niö'i o niö'i gemu gavare o hejare jö sisë gemuohuremu majëhijë'oho aëro heromo uvo'a'aruëjo: Iae mae-ëjo. Èhi jië'e mu sisëho vaejade höjo. Èhuni ae gö'o gemu o niö'i hu'iraejëvoromo ö hesi öroro va'oromo hesi jö sisëho mevego jabu'o heromo ja ajami'irarëjo. ¹⁷ O jabesi jöhu'o bogo ejëhë'oho va'oromo ekaresiaho ë a hesi sisëho huruoho majëhinëjo. O huhu ekaresia jabesi jö ëhu'o bogo

ejëhamu gavë'iroho uvonëjo: Hu a gö va'ëne o vajiohu'e tax gagovaje aho va'ëne hõromo nadi gavanovonëjo.

¹⁸ Ave jõho na jõ mae uë'ië'ajëjo. Jemë sa'are raromoromo öri tugohë'o ho jemëro ma-mae tugoho'iramu God'o ö'idöre hiromo avoho tugoho'ajëjo. O sa'are raromoromo öri avoho jiovä'o ho jemëro ma-mae jiovo'iramu God'o ö'idöre hiromo avoho jiovo'ajëjo.

¹⁹ Röhu ave jõhu'o uë'ië'ajëjo. Jemë ae niö'i sa'are ariromo jõe gemuoro uehorovoromo ëninamijë'o ho nasi Vavue ö'idöre hijajohuro ejëhoromo jemëhu ëninamijarijëhi iae ëhi vaejëho'ajëjo ²⁰ rabëni ae niö'i o niö'i gemu nasi ihore gemuore gagovë'o ho naro ë dirö'ore jemë'o jevajëro jii'ëro.

Ae göehu ae gö hesi sisë bogo uehorovoromo vuonugade ë hesi uhu jõhoje.

²¹ Ehi'amu Peter-ro rueromo Iesu uavadeje: Bada nasi öehu nasi örire mu sisë vae'i hijë'iroho na majae dimino'e uehorovoromo vuonugo'i hi'ejöjo. Na na vae 7 uehorovoromo vuonugo'i hi'ejöjo. ²² Ehi uavamu hegoroovo Iesuro uavadeje: Na uavajëjo: Bogo vae 7 ehemu a'i vae majae uehorovoromo vuonugo'i hi'a'anuejo.

²³ Ehesi uhu jõho na ua'ië'ajëjo. Sa'a a bõrõmo hesi mu vaejaharue aribövi jabuhu moni bojami'irõhe suri suri ë sa'a a bõrõmehu adahoromo ë'adëhi God-ro bõrõme namiromo hesi öri ari'o ho ëhi muebejaje hõjo. ²⁴ Iae sa'a a bõrõme gemuëro hijade hõjo. Hiromo hesi mu muebejहारue jabesi suri surioho aevoromo adaho'amade hõjo.

Adaho'amamu ae gemuehu a börömo hesi örire 7 million kina bojami'iröhoho hu'irae barovare höjo. ²⁵ Barovamu a börömohuro gavade ë aho moni bojami'iröhoho bogo eni jiamu gagorovo hesi aribövioho uëvade höjo: Ëhuni ave aho hesi vaborohu'o aboji harihu'ohu'o maho sisëho aho'obëhe ëhu'o jemëro ae gö imëvoromo monioho mana baeromo nasi öroro bojemirëjo. Ëhi jië'oho ë mu vaejaje aehu na mana bojemego bae'ibejodëhi ë monioho naro bae'ejöjo. ²⁶ Ëhi majëhijamu hegorovo ë ahuro ague aho hiromo ëninamiromo uavade höjo: Ma-biririvoromo hiromo muebejevonëjo. Iae na aho'o bojami barë'ejöjo. ²⁷ Ëhi jövamu hegorovo rue a börömohuro huni vavaenimoromo uavade höjo: Iae mae-ëjo. Nadi ijoho bojeminëjo. Iae barëjajëjo. Va'onëjo.

²⁸ Ëhi uavamu iae va'ade höjo. Va'ihö gavade ae gemu hu'o mue vaeromo a börömo hesi mu muebejahajoho jiamu gagorovo guduamade höjo 12 kina hesi örire bojami'iröhëro jië'ëro. Gud-uamoromo huë husuovahoromo uavade höjo: Nasi monioho bojemijëjo. ²⁹ Bojemijëjamu ague aho hiromo ëninamiromo uavade höjo: Ma-biririvoromo hiromo muebejevonëjo. Iae na bojami'ejöjo. ³⁰ Bojami'ejöjamu bogo ejahade höjo. Bogo ejaho'i guduamo bava'oromo savoji gagore ba'amade höjo hu ë hibe va'ojuvo ë monioho hesi örire bojami'iröhego. ³¹ Ëhi'amu gagorovo a börömo hesi mu muebejहारue a ioro'iorohuro garomo dë vörönëgoromo sisë maro vavaenëgade höjo. Vavaenëgamu va'oromo a börömoho hu-

ruoho majahiromo uavare hōjo: Ēhi ēhi ē'ē'e hōjo. ³² Ēhi ēhi ē'ē'e hōjamu rue a bōrōmohuro jōe nugō'ōjamu ē mu muebejahaje ahuro rovade hōjo. Rovamu a bōrōmohuro uavade hōjo: Nasi mu vaejanue aho sareri a sisē bēhe javajējo. Jero uevē'ēro ēhuni jaehu moni bojemi'iranoho na uehorovoromo vuonugo barējode hōjo. ³³ Naehu jani vavaenimodēhi ja rabēni jasi a gōhunioho bogo ēhioho vavaenimane hōjo. ³⁴ Ēhi uanugoromo ē arijo'ohuro dē vōrōnimamu ae uēvamu hegoro mu vaejaje aho guduamo bava'oromo savoji gagore ba'amare hōjo ē hibe va'ojuvo monie aho'obēhe bojami barē'irōhego.

³⁵ Jōho ēhi jiē'ēro jemē ae gemu gemu jemesi a ioro'ioro jabesi sisē bogo uhohu'o uehorovoromo vuonugē'oho nasi Vavue ō'idōre hijajohuro ē bōrōmehu ē'adēhi jemesi ōrire ēhi ē'a'ajējo.

19

Vaboro'o baru'o gemuoho jēvaje jōhoje.

¹ Iesuro ē jōho majēhinugoromo Galilee sa'are jioromo va'adeje. Va'oromo Jordan beromo ioni gōre Judea sa'are rovadeje. ² Rovamu ae aho'obēhe mae rihimoruomamu huro guomo guomo'e aribōvioho avohēvamu mae jēvadeje.

³ Ēhi'amu gagorovo Pharisee aribōviohuro rueromo Iesu guaro beva'ojōro uavareje: Vaboro nugō'ō'amo'irōhe jōgoru hesi jōho no he'i naguajējo. Baruehu rabēni rabēni bijōnimoromo vaboro nugō'ōjē'oho na mae o sisē hōjo. ⁴ Mae o sisē hōjamu Iesuro uēvadeje: Rōhu jemē ave jō adaharijoho rabēni bogo avoho uehorovarujējo.

God-are surire ëhi uvë'e höjo: Bövi bise'o bamade ahuro aevoromo ahu'o magonahohu'o bamëvade höjo. ⁵ Bamëvoromo uëvade höjo: Ëhu'ëro jië'ëro aëro vëmu vavu'o ho rëmö'ö'i vaborohu'o gemu mae hi'a'ajëjo. Vaborohu'o hi'iramu jabumë niö'i jëvadoho röhu gemu jio'a'ajëjo. Ëhi uvë'e höjo. ⁶ Ëhu'ëro jië'ëro ë ahu'o magonahohu'o bogo hahagu hahagu jio'i ma-gemu jëvo'ajëjo. God-hu mami'e gemuore havoromo muohadoho jemë ma-ae jëvaje nadi tarivorëjo. ⁷ Nadi tarivorëjamu uavareje: Vaboro nugö'ö'iröhoho sisë hö uövuanuoho röhu ëhi jië'o ho Moses-ro rabëni ave jögoroho bojamuade höjo: Vaboro nugö'ö'i nagë'o ho nugö'ö'irane jöho suroro jajivoromo vaboroho bojamiromo evaro nugö'önëjo. ⁸ Nugö'önëjamu Iesuro uëvadeje: Jemë hia'i biriri'e aribövie jëvobe rovë'ego ëhuni baruehu vaboro nugö'ö'amo'irarije ë hesi öroho Moses bogo tugohade höjo. Röhu ni'i'ivadiroho ëhi jië'e muoho bogojiade höjo. ⁹ Röhu ave jöho na uë'ië'ajëjo. Vaboroho bogo ma-juvë'e baruehu ëma nugö'ö'oromo magonahe gö masuvë'o ho ëho bogo maho masu'i goho'amarue muoho vae'a'ajëjo.

¹⁰ Ëhi majëhijamu hegorofo hesi ijarajoho jaburo Iesu uavareje: Ja uövuanuoho: Baruehu vaboro masuvë'o ho nadi ëma nugö'ö'amorë uövuanuëjo röhu ëhi jië'o ho aehu magonaho masuvë'o ho bogo maho jianovajëjo. ¹¹ Ëhi uavamu Iesuro uëvadeje: Magonaho bogo masu'i ma-raromë'o ho ae aho'obëhe ëhi ë'ë'o ho bogo eni jioruomo'ajëjo. God-hu darugo bojëmamu

baeruomë'loho ë ariböviohuremu ëhi ël'ë'loho eni jioruomol'i a ioro'ioroho bogo eni jioruomol'ajëjo. ¹² Ëhesi bëhoho ae göëro göëro bëhe gö gö uehorovoromo magonahoho bogo masu'i ëma raromarue hõjo. A ioro'ioroho rahare majare sinoho ëhi jëv'ëro magonahoho bogo masu'i ëma raromarue hõjo. A ioro'ioroho sinoho tarivëhë'l'ëro magonahoho bogo masu'i ëma raromarue hõjo. A ioro'iorohuro God-hu bëröme namiromo muebejëvaje hesi muoho uehorovoromo magonahoho bogo masu'i ëma raromarue hõjo. Ae rahu ëhi jië'e mu vae'irarije darugo baejë'l'oho ëhi vaerëjo.

Iesuhu hesi övo asisö'lo inino jabesi sinore bamëhade jõhoje.

¹³ Ëhi'amu gagorovo aëro asisö'loho sö ujuoho rueruomadeje Iesuro öve jabesi sinore bamëhoromo God uavego ajëmil'irõhego. Ujuoho rovamu gëgorovo Iesure ijorajo ömo'ömohuro birëgareje. ¹⁴ Birëgamu hegorovo Iesuro hesi ijorajoho uëvadeje: Nadi ahëvo'i uëhego rueruomajo. Ëhi jië'e asisö'lo va'ëne jörume raromë'e aribövioho God-ro bëröme namiromo muebejëvego hesi aharire raromoruomaje hõjo. ¹⁵ Ëhi uëv'ëro övoho jabesi simanore bamëhonugoromo va'adeje.

Bövi bise'lo marohë'e a hesi jõhoje.

¹⁶ Ëhi'amu iae a i'e gemuëro rueromo Iesu uavadeje: Tisa na diehi jië'e mu maho vaeromo ëhuro ioro'ioremuoho maroho hi'ejõjo. ¹⁷ Maroho hi'ejõjamu uavadeje: Mu ma vae'irane

jöho ja rabëni nasi öriroho ue gevanuëjo. God gemu a maho höjo. Röhu mare hi'i nagë'oho hesi jögoroho ejahonövonëjo. ¹⁸ Ejahonövonëjamu uavadeje: Diehi jië'e jögoroho uevanuëjo. Uevanuëjamu Iesuro uavadeje: Nadi aho anonëjo. Nadi goho'amonëjo. Nadi vajiohoho baenëjo. Nadi sareri'e jöho aho majëhinëjo. ¹⁹ Jasi vëmoho vavuoho mae uehorovëvonëjo. Jasi arijo'arije rajahirovanuëhi jasi ae gemuoho ëhi rajahinëjo. ²⁰ Rajahinëjamu uavadeje: Ëjöhö iae na e barëjë'e jevajëjo. Ëhi ë'ë'e jevajëjo röhu mu göho rabe vae'ejöjo ëhuro maro hi'irodoho eni jevo'iröhe. ²¹ Ëhi uavamu Iesuro uavadeje: Maro hi'iranëro ma-mae javojöro nagë'oho va'oromo jasi bövioho bise'oho imo'amoromo monioho baeromo inömo bogo eni jië'e aribövioho suvuorëminëjo. Ëhi ë'ë'oho bövie bise'e maho maho janioho ö'idöre jiaho'ajëjo. Ëhi'oromo rueromo nasi ijoro ijoro juponövonëjo. ²² Ëhi uavamu hegorovo ruehuro hesi uehorovoromo uvadeje: Na bövie bise'e börömo mae jevë'ëro suvuorëmi'irodoho na bogo eni jevajëromo vavaenimoromo va'adeje.

²³ Va'amu gagorovo Iesuro ijorajo ömo'ömo uëvadeje: Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Bövi bise'o marohë'e aehu God-hu muebejaje öri ari'ere va'ë'oho ëhi jië'oho anoji'e mae jio'a'ajëjo. ²⁴ Röhu avehu'o uëvajëjo. Mi börömo anugo gagore nugö'öjë'oho ja bogo eni javo'ajëjo. Röhu ëhi ë'ë'oho samae jianovo'i bövi bise'o marohë'e ariböviehu God-hu muebejaje öri ari'ere va'iröhoho ëho anoji'e mae höjo. ²⁵ Anoji'e

mae hōjamu heromo tiōtiōvoromo uavareje: Ēhi jiē'oho no diehi'oromo maroho va'ejarējo. No ae aho'obēhe bogo eni javuajējo. ²⁶ Bogo eni javuajējamu Iesuro ěrimēhoromo uēvadeje: Io'ajo. Jemē aēro jēvē'ēro bogo eni jēvājējo. A'i God-hu mue aho'obēhe vaejē'oho hu eni hōjo.

²⁷ Ēhi uēvamu hegorovo Peter-ro ri'ōromo Iesu uavadeje: Aveho gavējo. Noro bōvie bise'e nosiroho vuonugo'i jasi ijore ijore jijihē'e javuajējo. Ēhuni no manaho rabe bae'ejarējo. ²⁸ Rabe bae'ejarējamu Iesuro uēvadeje: Ave jōho na jō mae uē'iē'ajējo. Maja i'oho ruel'iramu God-are A Maho naro nasi ihoho dō maro jio'iramu nasi rōho mare hiromo nasi aribōvioho muebejēvo'ejōjo. Muebejēvo'iramu evare nasi ijoraje 12-ho jemēro na'o gemu mae arēto gōro gōro raromoromo Israel rajo nosi agane gō gō 12 jabesi muoho mevo ga'a'arujējo. ²⁹ O ae rahu javue ōe ma'ine vavue vēme aboji harihu'e o sa'ae nasi iho hesi jōēni vuonugo'amo'i va'ē'oho ēhi jiē'e aribōviohuro bōvi mae baeromo ijonō ma-ioro'ioremu maro raromo'arujējo. ³⁰ Ēhi hōjo rōhu a ioro'iore aho'o nuninō jiaruoho dejonō jioruomo'i a ioro'iore dejonō jiaruoho nuninō jioruomo'ajējo.

20

Aribōviehu grape ō'i bajo mure va'oromo mu vaejamu mu arijo'ehu mana diehi bojēmade uhu jō Iesuhu majēhijadohoje.

¹ Sa'a arijo'e aehu hesi mu hesi ōri muebejadēhi ō'idōre hijaje A Bōrōmohuro hesi ōri ari'oho ēhi

muebejaje höjo. Sa'a arijo'e ae gemuëro sue'lo va'ade höjo ae baejego jaburo hesi grape ö'li bajo mure va'oromo mue vaejahoromo manaho baeruomoröhego. ² Va'lo ae birohëvoromo uëvade höjo: Muoho vaejehorego noehu a bojëmijaruëhi ëhi jië'e ajivë'e ijo baje gemu majae gemu hesi muohuni bojëmi'iröjo. Bojëmi'iröjamu uavare höjo: Iae mae höjo. Iae mae höjamu rue mu arijo'ohuro hesi mure rëmöl'öjade höjo. ³ Ëhi ë'l'ë'ëro majae 9 o'clock jiamu gavë'li vuonorö'ö va'oromo gavade höjo a ioro'ioroho mu rumo'e market-re ëma riravamu gëgorovo ⁴ uëvade höjo: Jemë'lo nasi muoro va'lo mue vaerëjo. Suvuoro mae dimino'e jiajëhi na ëhi bojëmi'ejöjo. ⁵ Bojëmi'ejöjamu muro va'are höjo. Ëhi'amu maja ririrohu'lo maja huotorovadevarohu'lo huro market-re vuonorö'ö va'oromo ae gö gö jöe gemuoho uë'li hijade höjo. ⁶ Ëhi ë'l'ë'ëro majae beva'ia'amu gavë'li market-re va'oromo gavade a ioro'ioroho riravamu gëgorovo uëvade höjo: Majae bövioho jemë rabëni muoho bogo ë'l'ë'e ëma riravemu riravarujëjo. ⁷ Uavare höjo: Aho moni muoho bogo bojamuij'ë'ëro ëhuni ma-riravaruëjo. Uëvade höjo: Jemë'lo nasi muoro va'oromo mue vaejehorëjo.

⁸ Ëhi ë'l'ë'ëro majae barëjamu gagorovo mu arijo'ohuro hesi mu muebejahaje aho uavade höjo: Mu aribövioho uëvego rue'irarëjo. Rovego suvuoroho bojëmibe va'onëjo. Ijonö ro aevoromo mu vaejare aribövioho urimo manaho bojëmiromo evaro va'lo urimo majae göre göre mu vaebe rovere aribövioho bojëmibe

va'oromo ijo tugoho'ioho urimo ro mu aevoromo vaejare aribövioho bojëminëjo. ⁹ Èhi'amu majae beva'ia'amu ro mu vaejare ariböviohuro ajivë'e ijo baje gemu gemu baeruomade höjo. ¹⁰ Èhi baeruomamu gavë'i urimo ro mu vaejare ariböviohuro uvare höjo: No gö'o döre bae'ejare uvare höjo röhu jabu'o ajivë'e ijo bajoho èhi gemuoho baeruomade höjo. ¹¹ Èhi gemuoho baeruomoromo mu arijo'oho birevoromo ¹² uaruomade höjo: Ijo tugoho'i ro mu vaejare ariböviohuro majae ma-bisemu mue vae'i noro sisonuvamu muoho aevoromo majae nijo'e huë vavaeni'e muoho vaebe va'ojuvo hujeji jeniromamu vuonugare höjo. Röhu jero jabumë bojëmijanëhi no'o èhi gemuoho bojamuijanuëjo. ¹³ Bojamuijanuëjamu rue mu arijo'ohuro ae gemu uavade höjo: Isiajo. Na bogo sisë'ioho vaejavode höjo. Ja'o uehorovëjo. Na mami'e uavode höjo: Ajivë'e ijo baje gemu bojami'ejöjamu hegoro jero uevane höjo: Iae mae höjo. ¹⁴ Èhuni jasi suvuoroho baeromo va'ëjo. Nasi nimoromo naehu ja bojamijodëhi ave ijo tugoho'i ro mu vaejehade aho suvuore èhi gemuoho bojamijajëjo. ¹⁵ Nasi moniëro jië'lëro naehu baeromo rabe rabe negajoho ë'ë'oho èho na mae höjo o sisë höjo. Na suvuoro'e huë baejë'e ae jevajëjo röhu jero rabëni èho uehorovoromo aho nue huodëganuëjo. Èhi uavade höjo. ¹⁶ Röhu uhu jö bëhoho èhi höjo. Dejonö jiaruoho nuninö jioruomo'i nuninö jiaruoho dejonö jioruomo'ajëjo.

Iesuhu guomoröhe jö urimo vae niö'i majëhijadoho ijönö röhu maho majëhijade jöhoje.

¹⁷ Iae Iesuro Jerusalem amo börömore ajiomoli va'adeje. Örire va'oromo huro hesi ijoraje 12-ho rori'o sö va'oromo örire uëbe va'adeje: ¹⁸ Aveho hehëjo. No Jerusalem amore va'aruëjo. Va'o ë raromoromo God-ro hesi ëhi bamë'ëro hesi A Maho naro priest masijo jabesi övore Jew rajo jögoru öri röjëhijarue a jabesi övore va'iramu baejevo'aruëjo. Baejevoromo nasi jöho mevo garomo uvoruomoi'ajëjo: Nörö sisë'e aego guomoi'a'ajëjo. ¹⁹ Guomoi'a'ajëromomo na baejevoromo sa'a göre jioromo rovere aribövi jabesi övore bojëmi'iramu baejevoromo sivegoromo hisuebijevoromo korosire anegoi'iramu guomevo'ajëjo. Guomoromo majae niö'i gemu hesi uhure ri'ö'ejëjo.

James'o John'o jabuhu masije rirarovo'iröhego jabesi vëmehu Iesu ua gavade jöhoje.

²⁰ Ehi'amu iae Zebedee-are harihe niö'i James'o John'o jabesi vëmohuro jabumë hu'iraejëvoromo rovadeje. Rueromo ague aho hiromomo Iesu uavadeje: Na ja ajamuinëjo o bogajo. ²¹ O bogajamu hegorovo Iesuro uavadeje: Ja diehi nagajëjo. Diehi nagajëjamu uavadeje: Na negajëjo jaehu böröme namiromomo muebejavuë'iroho jero uëvego ave nasi harihu niö'iohuro ö'o jasi bëhire masije rirarovoromo göhuro jasi övo manö göhuro jasi övo adonö ëhi ari'iröhego. ²² Ehi uavamu hegorovo Iesuro ö'o ö'o uëvadeje: Iae ëhi höjo röhu jemëhu ue gevaruje jö hesi bëhoho jemë bogo gavë'e ëma uevarujëjo. Na gavajëjo ajuo'e

jovo sisëro ajuemanovo hesi jio'lego. Ëhi jië'le huë vavaeni bae'irarijoho na jemë'o eni jëvajëjo. Eni jëvajëjamu uavareje: Iae no eni javuajëjo. ²³ Ëhi uavamu Iesuro uëvadeje: Iae mae höjo. Na ajuemi'iröhe jovo sisëhuro jemë'o ajuëmi'ajëjo. Röhu nasi bëhire övo manö o övo adonö ari'irarije jö uë'irodoho ëho bogo nasirehu höjo. Nasi Vavuehu a rahumëni uvoromo nugade röho ho ë aho jaburemu nasi bëhiroho ari'a'aruëjo.

²⁴ Ëhi'amu Iesure ijorajo ioro'iore 10-ho jaburo hejare uvavamu: Ö'o ö'o Iesure bëhire böröme rirarovo'i uvare höjamu hegorovo jabesi örire dë vörönimoruomadeje. ²⁵ Dë vörönimoruomamu gëgorovo Iesuro hesi ijorajoho aho'obëhe uëvadeje: Ruehëromo rovamu uëvadeje: Iae jemë'o gavarujëjo. Sa'a ioro'ioro rajo jabesi a masijoho jaburo jabesi aribövioho ruahö'öjëvoromo jabumëremu masije riravarue höjo. O jabesi bëhire riravaruohuro ëhi taemëvoromo jöe bojëmijarue höjo. ²⁶ Sa'a ioro'ioro rajohuro ëhi ë'arue höjo. Röhu jemë nadi ëhioho döroho bamorovorëjo. A'i jemesi ae gemu rahu böröme nami'i nimë'oho ë aho a ioro'ioro jemë ajëminövo'iröhe ae jio'a'ajëjo. ²⁷ O jemesi ae gemu rahu nunire jio'i nimë'oho hu a ioro'ioro jemesi mu vaejëhonövo'iröhe ae jio'a'ajëjo. ²⁸ God-are A Ma naehu a ajëmi'i rovodëhi ëhi ë'orëjo. Naehu rovode hesi bëho ho bogo aëro na ajëmi'irarijeho rue'i a'i naro ae ajëmiromo nasi arijo'arije bojamirovoromo guomorovoromo ëhuro ae aho'obëhe sisëhu tövëvajoho jiovo rëmö'ö'irodëni ëhuni rovode

höjo.

Iesuhu Jericho amo vuonugoromo va'i nuni sisë'e ae niö'i ajëmade jöhoje.

²⁹ Ëhi'oromo Iesumëro Jericho amoho nugoli va'amu ae aho'obëhe rihromoruomadeje.

³⁰ Röhu nuni sisë'e ae niö'i öri ionire arijë'e jiareje. Ariromo hejare uvavamu: Iesuro rova'ajë uvamu hegorovo ma-darugo'o uvareje: [Bada] David-are ujoho böröme javaje noni vavaenimëjo.

³¹ Vavaenimëjamu hegorovo ae aho'obëhe jaburo birëgoromo uëvareje: Jöe vuonugohëjo. Jöe vuonugohëjamu hejë'i röhu maho darugo ma'o uvareje: Bada David-are ujoho böröme javaje noni vavaenimëjo.

³² Vavaenimëjamu Iesuro va'adoho vuonugoli ë namiromo uvëvadeje: Avehuro ruehëromo rovamu uëvadeje: Naro diehi ajëmijöro nëgajëjo.

³³ Nëgajëjamu uavareje: Bada ajamuego no nune dadovoromo uheriharëjo. ³⁴ Uheriharëjamu Iesuro jabumëni vavaenimoromo nunoho rëhëhadeje. Rëhëhamu ma-burëro uherihoromo hesi ijore va'areje.

21

Iesuhu Jerusalem mabëhe rovade jöhoje.

¹ Iae Iesumëro va'o Jerusalem bëhire va'oromo Olives Dahorure Bethphage amo'ere ajio suorovareje. Suorovoromo Iesuro ijorajoho niö'i rëmö'öromo ² uëvadeje: Arue jemesi nunörire amohuro va'ohëjo. Va'o hörö'i ga'a'arujëjo donkey-oho harihohu'o benugë'e jio'iramu. Benugë'e jiego jiovoromo hu'iraejëvo ruerëjo.

³ O aehu jö uëvë'iroho uarëjo: Badaro ave mioho nimo'ego ëhuni hu'iraejëvo va'aruëre. Ëhi ua'iramu iae ma-burëro uë'a'ajëjo: Ëhi ë'ohëjo.

⁴ Röhu ëhi ë'iröhe mu hesi bëhoho God-are surire jö jajivarëhi ëhi jioröhego. Jö God-aro baeromo majëhinövade ahuro uëvadeje:

⁵ Jemëro Zion amo rajoho ëhi uërëjo:

Gahëjo. Jemesi börömohuro jemesi örire rovajëjo. Hu sanu'e aëro jië'ëro donkey döre hiromo rovajëjo.

Donkey hesi harihure hiromo rovajëjo.

⁶ Amo Iesuro hesi ijorajoho rëmö'öjamu va'oromo Iesuhu uëvadëhi ëhi ë'areje.

⁷ Ëhi'oromo ë donkey niö'ioho vëmohu'o harihohu'o hu'iraejëvo rueromo niögoho jabesi dejore ruaho'amo bahijamu gagorovo Iesuro ë ajio hijadeje.

⁸ Hijamu ae aho'obëhe a ioro'iorohuro niögoho örire ahahobe va'i a ioro'iorohuro ijo rude tarivo'amoromo ahahobe va'areje.

⁹ Iesuare nuninö va'oruomadohu'o dejonö rueruomadohu'o ma-darugo'o uvoruomadeje:

Ave aho David-are ujoho böröme vaeromo rova-joho mabëhëjo.

Ave aho Badare ihore rovajoho mabëhëjo.

God mabëhëjo.

¹⁰ Ëhi'amu Iesuro Jerusalem amore höröjamu gavë'i amo raje ae magonahe aho'obëhe tiötiövoromo uëvareje: Ëho rahuo höjo. ¹¹ Rahuo höjamu Iesu'o rueruomade ariböviohuro uëvareje: Ëaho Galilee sa'are Nazareth amore

hiromo jö God-aro baeromo majahuijaje aho höjo.

Iesuhu God-are amo börömore va'oromo ë'ade jöhoje.

¹² Ëhi'amu Iesuro God-are amo börömore va'adeje. Vali gavade aëro bövie bise'e imo'amamu rarovö'öjévadeje. Rarovö'öjëvoromo gavade aëro sa'a göre göre jioromo rovare aribövi jabesi ijo bajoho ujuoho'i amo börömo hesi ijo bajoho i'imémamu gëgorovo jabesi mu maratuoho huotovö'öjëhoromo ugo imo'amarue aribövi jabesi arëtohu'o huotovö'öjëhadeje.

¹³ Huotovö'öromomo uëvadeje: God-are surire jajivoromo uvë'e höjo: God nasi osaho aëro uvoruomo'ajëjo: Ëho God-are örire jö ato'iröhe osaho höjo. Ëhi uvë'e höjo röhu jemëro mu sisë ë'lë'ëro ëhuro ave osaho vajiohu'e ariböviehu gurihirovarue juju gagoho va'ëne höjo.

¹⁴ Ëhi uëvamu nuni sisë'e höru sisë'e aribövioho God-are amo börömore rueruomamu Iesuro avohëvadeje. ¹⁵ Avohëvamu gagorovo priest masijohu'o jögoru öri röjëhijarue ariböviohu'o ëho jaburo gavare Iesuro ëhi jië'e mu masijoho vae'amamu hejare asisö'ëro uvo'i arijavamu: Ave aho David-are ujoho böröme vaeromo rovajoho mabëhë uvoruomamu hegorovo dë vörönimoruomadeje. ¹⁶ Dë vörönimoruomomomo Iesu uavareje: Arue asisö'ehu jö sisë uvoruomajoho na ja hejanuëjo o bogajo. O bogajamu hegorovo Iesuro uëvadeje: Io'ajo. Iae na hejajëjo. God-are jöho surire jajivoromo uvë'e höjo: God jero asisö'ohu'o asisö'o inino mahu'o

avohëvë'ego jasi ihoho mabëhe uvoruomaje höjo. Ësurire jöho rabëni bogo avoho gavarije höjo. ¹⁷ Ëhi uënuqoromo Iesuro ë rëmoromo Jerusalem amore jioromo va'oromo Bethany amore höröromomo vahie gemu ë hijadeje.

Mesehu bajo bogo raejoro Iesuhu uavade jöhoje.

¹⁸ Hijë'ëro sisonuvamu gagorovo Iesuro Jerusalem amo börömore vuonorö'ö va'i va'adeje. Örire va'amu hömadeje. ¹⁹ Hömamu va'ihö gavade mesoho öri ionire namijamu gagorovo bëhire va'oromo gavadeje bajoho bogojio'i ma-hano rudu'emu jiamu. Ma-hano rudu'emu jiamu gagorovo mesoho uavadeje: Ijoho nadi bajoho raenëjo. Ëhi uavamu gagorovo mesoho ma-burëro sahorijadeje. ²⁰ Sahorijamu gagorovo Iesure ijorajoho jaburo tiöromomo uavareje: Diehi'ego mesoho ma-burëro sahorijajëjo. ²¹ Sahorijajëjamu Iesuro uëvadeje: Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Jemë bogo uehore niö'i bae'irögoro God gemu mae uehorovë'ocho naehu meso avohode ëhi jië'e mu vaejë'ocho eni jëvo'ajëjo. Röhu bogo ëhemuoho vae'i ave dahoru uavë'ocho: Ri'öromomo va'o jovo börömoromo bu'örovonë uavë'ocho iae ëhi jio'a'ajëjo. ²² O rabe rabe God ua gavë'ocho mae uehorovoromo uvë'ocho: God-ro ajemi'ajë uvë'ohuro ëhuro iae bae'a'arujëjo.

Jew rajo a masijehu Iesu bogo ma uehorovoromo darugoho dinö'e baejane hö uavare jöhoje.

23 Ëhi uënu goromo Iesuro God-are amo bõrõmore ajiomadeje. Ajiomoromo God-are jõ bõhoho ae rõjõhijadeje. Rõjõhijamu priest masijohu'o a duvaho õmo'õmohu'o èho jaburo rueromo uavareje: Jaehu God-are amo bõrõmore hiromomo mue gõ gõ vaejanuoho diehi jië'e daruge javoromo o raro darugoho bojami jë'ëro èhi jië'e muoho vaejanue hõjo. 24 Vaejanue hõjama Iesuro uëvadeje: Nasi darugo hesi jõ ue gevarujoho na'o jemë jõe gemu uë gë'ië'ajëjo. Jemëhu mana uev'õho naro jemë uë'ejõjo: Na èhi jië'e darugohuro muoho vaejaje hõjo. 25 John-hu bapataeto vaejavuonõvadoho è darugoho dinõ'e baejade hõjo. Na God-ro o ma-aëro darugoho bojami jë'ëro èhioho è'onõvade hõjo. È'onõvade hõjama rue a masijohuro Iesu diehi mana ua'irõhe jõho jakesi mevoromo uarovareje: Noehu uav'õho God-ro John darugoho bojami jade hõ uav'õho Iesuro uõ'a'ajëjo: Èhi jië'õho jemë rabëni John bogo ma uehorovarije hõjo. 26 O noehu Iesu ua'irõhoho: Ma-aëro John uavamu è'ade hõ ua'irõhoho rõhu ae aho'obëhe juhuonëmiromomo bogo èhioho ua'ejarejo è hesi bõhoho jaburo uvoruomë'ëro: John hu jõ God-aro baeromo majahuinõvade ae hõ uvoruomë'ëro. 27 Ëhi uarovoromo Iesu uavareje: Jaehu uõ gövuanue jõ hesi bõhoho no dadivavuajëjo. Dadivavuajëjama hegorovo Iesuro uëvadeje: Èhi jië'õho jemëhu uevariije jõho na'o bogo uë'ejõjo: Na èhi jië'e darugohuro muoho vaejaje hõjo.

Harihu niõ'ihu diehi è'are uhu jõ Iesuhu

jövadohoje.

²⁸ Röhu ave uhu jö heromo diehi uehorovaru-joho majehirego na he'iröjo. Iae ae gemu hu harihe niö'i jëvade höjo. Harihe niö'i jëvë'ëro vavuohuro va'oromo murioho uavade höjo: Jue'i jaruvo grape ö'i bajo muoro va'oromo mue vaejehonëjo. ²⁹ Vaejehonëjamu muriohuro ri'öromo uavade höjo: Na bijönegajëjo. Bijönegajë uanugoromo röhu ijonö avoho uehorovoromo mue vaejaho'i va'ade höjo. ³⁰ Ehi'amu vavuohuro va'oromo ijorajoho jöe gemuoho majahiromo uavade höjo: Muoro va'oromo mue vaejehonëjo. Vaejehonëjamu ijorajohuro uavade höjo: Apo iae na va'ejö uaromo röhu bogo va'ade höjo. ³¹ Ehi jië'oho di ahuro vavuehu nimadëhioho vaejade höjo. Vaejade höjamu uëvareje: Muri-ohurajo. Muriohurajamu Iesuro uëvadeje: Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Vajiohu'e tax baejarue ariböviohu'o önö'e jijiharue magonahohu'o ëho jaburo jemë iosirëmiromo urimo God-are aharire va'oromo raromego huro jabumë muebejëvaje höjo. ³² Rabëni hesi bëhoho John-ro jemesirire rovide höjo öri maho röjëhijego ga'irarijego. Rovamu jemëro hu bogo ma uehorovo'irögoro vajiohu'e tax baejarue ariböviohu'o önö'e jijiharue magonahohu'o ëho jaburo hu mae uehorovoruo-made höjo. Mae uehorovamu jemëro ëho garomo röhu bogo avoho uehorovoromo huotorovoromo John ma uehorovarije höjo.

Mu ariböviehu a börömo hesi ö'i bajo mu mueberomo sisë ë'are uhu jö Iesuhu jövadohoje.

³³ Röhu uhu jöe gö'o majëhi'ië'ajoho hehëjo. Iae sa'a arijo'e ae gemuëro mure grape ö'oho bivo'amade höjo. Bivoromo ë muoho buore iromo rova'o rojomoromo ö'i bajo sa'ijovoröhe guaho umoromo mu javue döro vaejade höjo hesi mu ahuro ajio ë hiromo muoho atovoröhego. Ëhi avohoromo gavade eni jiamu gagorovo ae uëvade höjo: Na va'ejöjo. Jemëro nasi muoho muebejehorëjo. Mueberomo ö'i bajoho raeromo mavego nasiroho bahi'i ioro'ioroho jemesi ujuohorëjo. Ëhi uënugoromo ri'öromo va'o sa'a göro ë hijade höjo. ³⁴ Sa'a göro va'oromo hijuvo gavade ö'i bajo urarue majaho dunovamu gagorovo hesi mu vaejहारue aribövioho uëvade höjo: Va'irarijoho mu muebejarue aribövioho uëregö nasi ö'i bajoho i'imëmegö ujuoheho ruerëjo. ³⁵ Ujuoheho ruerëjamu hegorovo va'are höjo. Va'oromo suorovamu gëgorovo mu muebejarue ariböviohuro gudumëvare höjo. Gudumëvoromo göho hisuebi'i göho ano bamo'i göho munëro vajamijamu guomade höjo. ³⁶ Ëhi'amugo mu arijo'ohuro mu vaejहारue ae gö'o rëmö'öjade höjo mure va'oröhego. Urimo mu vaejहारue ae gemu gemu rëmö'öjë'ëro röhu evaroho ae aho'obëhe rëmö'öjade höjo. Rëmö'öjamu va'oromo mure suorovamu gëgorovo mu muebejarue ariböviohuro urimo rueruomamu ë'arëhi ëhi sisë vaejëvare höjo. ³⁷ Sisë vaejëvamu ijo tugoho'i mu arijo'ohuro uvade höjo: Arue mu muebejarue ariböviohuro nasi harihoho garomo uvo'a'aruëjo: Nöruare harihe hö uvoromo ëhuni mae uehorovo'aruëjo.

Ĕhi uvoromo nugö'öjamu mure va'ade höjo.
³⁸ Va'o höröjamu garomo uarovare höjo: Arue
 rovaje ahuro hesi vavu hesi sionoho bae hesi
 höjo. Ĕhuni ë'ego ano bamoromo hesi sa'aho
 nosi baejarëjo. ³⁹ Ĕhi uarovoromo ë aho mure
 jiamu guduamoromo rori'o bijimo bu'öromo
 anamu guomade höjo. Ĕhi'are höjo.

⁴⁰ Ĕhi jië'o'oho mu arijo'ohuro mure rovë'iroho
 mu muebejarue aribövi jabesi öriroho
 diehi'ëvo'ajëjo. ⁴¹ Diehi'ëvo'ajëjamu uavareje:
 Sisë jioruomo'ego ijumëvo barëromo muoho
 a maho bojëmi'ajëjo jaburo mueberöhego.
 Mueberomo majae eni jiego ö'i bajoho uroromo
 hesiroho i'imamiröhego. ⁴² Ĕhi uëvamu hegoro
 Iesuro uëvadeje: Ave uhu jöho God-are surire
 jajivoromo uvë'e höjo:

Munë javue vae'irögoro munë gemu
 bijönimoromo vuonugare höjo.

Vuonugaroho jaruvoho ë munëhuro javuoho
 nigemo'ego bibivoromo mae namijajëjo.

Hesi Bada God-ro ëhi ë'ade höjo.

Ĕho noro garomo uvarue höjo: God-ro mu
 mabëhe ë'ë'e höjo.

Ĕjö God-are surire jajivamu adaharijoho jemë
 diehi'oromo ë hesi bëhoho bogo avoho baejarije
 höjo.

⁴³ Ĕhu'ëro jië'ëro naro jemë uëvajëjo: Jemëhu
 God-are aharire raromoromo hesi mu muebebe
 rovarije muoho God-ro baeniëhiromo ae gö
 bojëmi'iramu jaburo hesi aharire raromoromo ë
 muoho mueberomo rae avoho'aruëjo. ⁴⁴ [Röhu
 aehu ë munë döre bejë'o'oho ahoro ahoro

bae'a'ajëjo. O ë munëhu a döre berovë'oho aho sa'ijovo barë'ajëjo.]

⁴⁵ Iesuro uhu jõe gö gö ëhi jövamu hegorovo priest masijohu'o Pharisee ariböviohu'o ëho jaburo garomo uvareje: Nosi jõe jövajëromo ⁴⁶ guduamo bava'ië'oromo uvareje: Ae aho'obëhe uvoruomaje höjo: Iesu hu jö God-aro baeromo majahuijaje ae hö uvoruomaje hö uvoromo jabumë juhuonëmiromo vuonugareje.

22

Sörö bamamu aehu juahamare uhu jöhoje.

¹ Iae Iesuro röhu maho uhu jõe gö gö ae majëhijadeje. ² Majëhiromo uëvadeje: God-hu böröme namiromo muebejëvaje öroho aviëhi höjo. Sa'a a böröme gemuëro söröe baejade höjo hesi harihohuro masuromo iröhego. ³ Ëhi ë'ë'ëro hesi mu vaejहारue aribövioho uëvade höjo: Va'irarijoho rueröhego naehu mami'e uëvode aribövioho uëregö rue'irarëjo. Rue'irarëjamu uëvamu bijönimoruomade höjo. ⁴ Bijönimamu hegorovo sa'a a börömohuro mu vaejहारue a ioro'ioroho uëvade höjo: Söröre rueröhego uëvodoho ëhi uërëjo: Jõe hehëjo. Nasi söröho eni jië'e höjo. Nasi mi masije ma-mabëhe naehu ma-je mio'amaje sanuovë'e mioho bi-juëmoromo buvomoromo bahijë'e jevajëjo. Bövie bise'e eni avohë'e jevajëjo. Ëhuni rovego no ë söröho i'irarëjo. Ëhi uërëjo. ⁵ Ëhi uëvamu jöho bava'oromo majëhijamu ë ariböviohuro bogo ejëhë'e öre gö öre gö va'are höjo. Göëro hesi mure va'ade höjo. Göëro hesi moni muro

va'ade höjo. ⁶ Ioro'iorohuro ë anu rovere aribövioho guduamëvoromo mu sisë vaejëvoromo muo'amare höjo. ⁷ Èhi'amu ë sa'a a börömhuro dë vörönimade höjo. Dë vörönimamu muorovo aribövioho rëmö'öjamu jaburo ë anëgare aho muo'amoromo jakesi amoho bue'öjëhare höjo. ⁸ Bue'öjamu gagorovo a börömhuro hesi mu vaejharue aho uëvade höjo: Söröho eni jïë'e höjo. Röhu rueromo sörö ihë uëvamu juahemijare ariböviehu rueromo sörö ijë'o ho sisë höjo. ⁹ Èhuni öri masijoro va'irarijoho va'oromo ae rahu rahu birohëvë'o ho uëvego söröro rue'irarëjo. ¹⁰ Rue'irarëjamu hegorovo rue mu ariböviohuro örire va'oromo a sisëhu'o a mahu'o birohëvoromo aho'o sö ujuho rovere höjo. Rueruomamu sörö osaho rarovade höjo.

¹¹ Rarovamu a börömhuro ë aribövioho gë'i osare rovade höjo. Rue'i gavade höjo ae gemu masuvarue sörö i'i io'amarue niögohö bogo ba'amë'e ma-hijamu. ¹² Ma-hijamu gagorovo uavade höjo: Isiajo. Masuvarue niögohö bogo ba'amë'e ja diehi'oromo ave osarohö rovene höjo. Osarohö rovene höjamu ruehuro jöromoraejade höjo. ¹³ Jöromoraejamu rue a börömhuro ri'öromö mu aribövioho uëvade höjo: Övo höru'o ho tövo'amoromo babu'öhego amonö ramoramore va'o hijajo. Èdirö'ore ae aho'obëhe nierusuburu'e bamoromo ane ja'ihö vuogigimoruomo'ajëjo. ¹⁴ Èhesi bëhohö God-ro ae aho'obëhe ruejöro uëvaje höjo. Röhu ae ma-gemu gemu hesinö jëvojöro baejëvaje höjo.

*Iesuhu guaro berovojöro aehu taxjö ua gavaro-
hoje.*

¹⁵ Ëhi'amu iae Pharisee aribövijohuro va'oromo jöe atoromo uarovareje: Ë'ego no Iesu sareramego hu guaro berovo'irajo. ¹⁶ Ëhi atonugoromo jabesi ijore ijore jijiharue a ioro'iorohu'o Herod-are aribövi ioro'iorohu'o rëmö'öjamu va'oromo Iesu sarerisareriamiromo uavareje: Tisajo. Iae no gavaruë höjo ja a mae javël'ëro God-are mu örohëmu röjahuijego. O aho bogo juhuonëmijego. Ëhesi bëhoho jero no göromo ae böröme o bise'e javuajëromo jöe gö gö bogo röjahuijanue höjo. ¹⁷ Ëhuni ave jöho ja diehi uehorovanuoho majahuijego no hejarëjo. Rome a börömhuro nosi sa'aho muebejego noro hu tax bojämijaruë höjo. Noehu ëhi ë'aruoho na ëhuro nosi jögoroho aharue höjo o bogajo. ¹⁸ Bogajamu Iesuro göromo uvadeje: Jabumë sisë vaejevo'i ue gevaruëromo uëvadeje: Sareri aribövie jëvajëjo. Jemë rabëni na bijioho gevarujëjo. ¹⁹ Tax a bojëmijaruje ijo bajoho röjehihego na gavöjo. Gavöjamu ijo bajoho barovareje. ²⁰ Barovamu garomo uëvadeje: Aveho rahuare nu ano'ohu'o ihohu'o jajivë'e höjo. ²¹ Jajivë'e höjamu uavareje: Rome a börömo hesi höjo. Rome a börömo hesi höjamu uëvadeje: Ëhuni Rome a börömo hesiroho ëho hesi öroro bojami'i God-aroho ëho God-are öroro bojaminövorëjo. ²² Ëhi uëvamu hegorovo tiöjëvamu Iesu ë nugo'i va'oruomadeje.

*Iesuhu guaro berovojöro vuovë'e ariböviehu
ri'öruomoröhe jö Sadducee ariböviehu hu ua*

gavarohoje.

²³ Va'amu gagorovo majae gemuore Jew rajo a masijo ioro'iorohuro rovaraje. Jabumë Sadducee jö uehorovarue aribövie jioruomadeje. Sadducee ariböviohuro uehorovoromo uvoruomajeje: A vuovë'oho ijonöho bogo ri'ö'amo'i ma-ioro'iore gemu vuovo'ajëjo. Ëhi uvoruomaje ariböviohuro rueromo Iesu guaro berovojöro sarerisareri-amiromo uavareje: ²⁴ Tisa Moses-ro jögore jajivoromo uövuë'e höjo: Aboji harihu'o rumo'e vuovego diehi ë'iröhe öroho aviëhi höjo. Aehu vaboro masuromo vaboroho aboji harihu'oho bogo vaejë'e baruehu guomo'i vaboro nugë'oho hesi öhuro vuojiroho masuromo ëhuro guomade ö hesi ihoru ujoho vaejaho'ajëjo. Moses-are jögoroho ëhi höjo. ²⁵ Ëhi jië'ëro iae ae aho'obëhe 7 ma-ö ömo'ömëremu nosirire raromare höjo. Raromoromo muriohuro magonahoho masuvade höjo. Masuromo vaboroho aboji harihu'oho bogo vaejë'e baruoho guomade höjo. Guomamu hesi vaboroho dorue hijamu gagorovo ö göhuro vuojiroho masuvade höjo. ²⁶ Masuromo guomade höjo. Ö ömo'ömo ioro'ioroho ëhi gemuoho ë'obe rovaraje höjo. Ö ömo'öme 7 jabuhu ë magonahe gemuoho masube rovaroho ë magonahoho aboji harihu'oho bogo vaejë'e aho mavuovëvobe rovade höjo. ²⁷ Vuovobe ruejuvo barëjamu ijo tugoho'ioho ë magonahoho hu'o guomade höjo. Ëhi'are höjo. ²⁸ Ëhi ë'arohuni ëhuni ave jöho no ua ga'ië'aruëjo. Jero uvanue höjo: Vuovoromo ri'ö'ëjarëjo. Ëhuni vuovë'e ariböviehu ri'öruomoröhe majaroho ae 7 höjo

röhu ë magonahoho di ahu'o hi'a'ajëjo. Barue aho'obëhe masuvë'ego ëhuni uavaruëjo.

²⁹ Ëhi uavamu hegorovo Iesuro uëvadeje: Bogajo. God-are surire jöhu'o huhu mu vaeröhe darugohu'o jemë bogo avoho gavarujëro sisë'i uehorovoromo ue gevarujëjo. ³⁰ Ëhesi bëhoho vuovë'lëro ri'öruomo'iröhe maja rovë'iroho vaboroho baruoho bogo masurovo'i aneraehu ö'idöre ma-raromaruëhi ëhi raromo'aruëjo. Ëhuni ë magonahehu di ahu'o hi'iröhe jö ue gevarujoho bëhi rumo'e höjo. ³¹ Ëjöhö jemëro uvaruje höjo: Vuovë'e ariböviehu ri'ö'iröhe jöhö sareri jöe höjo. Ëhö bogo sareri jöehu jio'i jö mae höjo. Ëhesi bëhoho vuovoromo ri'ö'iröhe jöhö God-ro jemëni jövamu hesi surire jajivoromo uvë'e höjo: ³² Na Abraham Isaac Jacob ëhi muebejëvaje ae jevajëjo. Jemë rabëni ë jö hesi bëhoho bogo avoho baejarije höjo. God-hu Abraham Isaac Jacob muebejëvaje jö hesi bëhoho jabumë vuovoromo bogo ioro'ioremuoho barë'i va'o raromego muebejëvaje höjo. God bogo vuovoromo ioro'ioremu barëjë'e aribövioho muebejëvo'ibejajo. A'i hu vuovoromo va'o raromarue aribövioho iae muebejëvaje höjo. ³³ Iesuro Sadducee aribövioho ëhi uëvamu ae aho'obëhe heromo jöe barëjëvadeje.

God-hu bojamuade jöhö diho börömoho jiajoho aehu Iesu ua gavadohoje.

³⁴ Ëhi'amu Pharisee ariböviohuro hejare uvavamu: Iesuro jö mae jövamu ëhuro Sadducee aribövioho jö mana majahi'iröhoho

bogohö uvavamu hegoro gagovorovareje.
³⁵ Gagovorovonugoromo Jew rajo jögoru öri röjehijaje ae gemuëro Iesuare dëho bijioho ga'irögoro ri'öromo uavadeje: ³⁶ Tisajo. God-hu bojamuijade jögore aho'o jio'amajoho di jöho börömoho höjo. ³⁷ Börömoho höjamu uavadeje: Jasi dë vövöbajo'e aru'ahe uehore aho'obëhe Bada jasi God ma-hu gemu bojaminëjo. ³⁸ Èho jö börömo börömoho jië'ego èho nuniroho höjo. ³⁹ O è jö hesi bëhirohu'o iae gemuoho höjo. Jaehu jasi arijo'arije rajahirovanuëhi jasi ae gemuoho èhi rajahinëjo. ⁴⁰ Dë vövöbajo'e aho'o God bojami'irane jöhu'o jasi ae gemuoho rajahi'irane jöhu'o bëhoho jëvajëjo. God-are surire jö Moses'o jö God-aro baeromo majëhinövare a ioro'iorohu'o jajivo'amaroho èho ado sirino'o ho jio'amajëjo.

Böröme namiromo ajamuaje a hesi jö Iesuhu röjëhi'i uë gëvadohoje.

⁴¹ Iae Pharisee ariböviohuro gagovoruo-mamu gavë'i Iesuro uëvadeje: ⁴² Böröme namiromo ajëmi'iröhe a hesi jöho jemë diehi uehorovarujëjo. Hu rahuare ujoho höjo. Uavareje: Hu David-are ujoho höjo. ⁴³ David-are ujoho höjamu uëvadeje: Èhi jië'oho God-are Aru'ahoho rabëni uavamu David-ro böröme namiromo ajëmi'iröhe aho Bada uavade höjo. ⁴⁴ Èhesi jöho David-ro God-are surire jajivoromo uvë'e höjo: God Badaro nasi Bada uavade höjo: Nasi övo manö rojo hijego ja'o muorovarue aribövioho naro ruahö'öjëvego hörëro vijuvo taemo'amo'irane höjo.

⁴⁵ Ëhesi bëhoho böröme namiromo ajëmi'iröhe a hesi jöho David-ro jajivoromo uv'e höjo: Bada höjo. Bada hö uv'e jiaje ëhuni nadi uvorëjo: Böröme namiromo ajamu'iröhe aho ma-David-are uje höjo. ⁴⁶ Ëhi uëvamu aehu Iesu mana ua'iröhoho bogo eni jëvadeje. Bogo eni jëvamu ijönö jöe gö gö ua ga'ië'aroho juhuonivoromo vuonugareje.

23

Pharisee ariböviohu'o Jew rajo jögoru öri röjëhijarue ariböviohu'o ëho jabuhu sareri'e mu vaejaruëhi aehu bogo ëhi ë'iröhego Iesuhu jövadohoje.

¹ Ëhi'amu Iesuro hesi ijorajo ömo'ömoihu'o a ioro'iorohu'o aho'obëhe uëvadeje: ² Jew rajo jögoru öri röjëhijarue ariböviohu'o Pharisee ariböviohu'o ëho jaburo Moses-are sionoho baejë'e höjo. ³ Moses-are sionoho baejë'e jëvaje ëhuni mu jö rabe rabe uëvë'oho ejëhoromo ëhi vaenövorëjo. A'i jabuhu ömaruëhioho nadi ëhioho ömorëjo. Rabëni hesi bëhoho jö majëhijaruëhioho muoho bogo ëhioho vaejarue höjo. ⁴ Aehu i'u'e inömo ujuoho va'oruomojöro buahore bahijëhoromo tövëhoromo va'ego bogo ajëmiromo övo namehu vitu banigojjiomëharuëhi ë Pharisee ariböviohu'o jögoru öri röjëhijarue ariböviohu'o jaburo ëhi ë'arue höjo. I'u'e muoho aho'o ae bojëmiromo bogo mae bogo ajëmi'i manunëremu gëvarue höjo. ⁵ Jabu mu rabe rabe vaejë'oho aëro gëjöro ma-döhemu vaeruomaje höjo. Ëhesi bëhoho jabumëro nimoruomaje höjo

aëro gëromo uvoruomoröhego: Jabumëremu God mabëhe uehorovoruomaje höjo. Aëro ëhi uvoruomoröhego nëgego God-are jö'e suri surioho maua gagore bahiromo övo ahore varijore muoho taemoruomaje höjo va'orahoro jio'amego aëro garuomajöro. O God-are örire jö ato'i io'amarue niögure öli ëgobövie be io'amoruomaje höjo va'orahoro jio'amego aëro garuomajöro. ⁶ O sörö il'i va'ë'oho o God rajahjarue osare va'ë'oho a masijehu raromaruire ë va'o raromoli nimarue höjo. ⁷ O imo'amaruire va'ë'oho nimarue höjo ae aho'obëhe uvoruomoröhego: Jabumë a masijëro jijihajëromo rajëhiromo jejëmiruomoröhego. O nimarue höjo aëro jejëmiromo uëröhego: Tisajo. ⁸ Röhu ae göehu jemë döre bamëvoromo uëv'öho: Tisa uëv'öho ëhi jië'oho sisë höjo rabëni hesi bëhoho jemë ö ömo'ömëremu jëvo'i jemesi Tisaho na gemu jev'ë'ego. ⁹ O ave sa'are raromaruire aribövioho nadi döroho bamëvoromo uërëjo: Apajo. Ehesi bëhoho ae gemu ö'idöre hijajoho ëho iae jemesi Vavu Börömoho höjo. Ehuni ëhi jië'e jöho nadi uërëjo. ¹⁰ O ae göehu jemë döre bamëvoromo uëv'öho: Simano vaejanue aho javajë uëv'öho ëhi jië'oho sisë höjo. Ehesi bëhoho jemesi Simano Vaejaje Aho ma-gemu jevajëjo böröme namiromo ajëmijaje ahuro jev'ë'ëro. ¹¹ A'i a masije jemesirire jioruomajoho ëhi jië'e aribövioho mu ajëmi'iröhe aribövie jioruomajëjo. ¹² Ae rahu sivu uehorovoromo döre bamorov'öho hesi ihoho abue'a'ajëjo. O ae rahu ba'obuerov'öho hesi ihoho döro

ajiomo'ajëjo.

Pharisee ariböviohu'o Jew rajo jögoru öri röjêhijaruë ariböviohu'o sisëre va'iröhe jö Iesuhu jövadohoje.

¹³ Vaevë'e jögoru öri röjêhijaruje ariböviohu'o Pharisee ariböviohu'o jemë ma-döëremu muoho ömarujëro sisërëjëvo'ajëjo. Èhesi bëhoho God-hu böröme namiromo muebejëvego hesi aharire raromoruomo'iröhe öroho tugohëharuje höjo aëro ë va'o raromojöëni. Jemë God-are ahariroho bogo va'o raromo'i nimaruje höjo. O ae göehu God-are aharire va'o raromo'ia'amu gëvë'o ho ahëvaruje höjo.

¹⁴ [Vaevë'e jögoru öri röjêhijaruje ariböviohu'o Pharisee ariböviohu'o jemë ma-döëremu muoho ömarujëro sisërëjëvo'ajëjo. Èhesi bëhoho magonaho doru jabesi bövioho bise'o ho ëma ujuohëharuje höjo. Èma ujuohëhoromo sarerivoromo pari ëgobövie jaguvaruje höjo aëro gëromo uvojöro: Mu mae vaejaruëjo. Èhi jië'e sareri'e muoho vaejarujego ëhuni God-ro i'u börömo mae bojëmi'ajëjo.]

¹⁵ Vaevë'e jögoru öri röjêhijaruje ariböviohu'o Pharisee ariböviohu'o jemë ma-döëremu muoho ömarujëro sisërëjëvo'ajëjo. Èhesi bëhoho jemëro jovo göre göre sa'a göre göre ae dinëmibe va'aruje höjo ma-ae gemuëro hesi muoho vuonugo'i Jew rajo muoho baeröhego. Ae dinëmibe va'oromo gavaruje aho jemesi jöho ejëhoromo Jew rajo mu baejamu gavë'o ho jemëro ë aho mu sisë röjahijego mae hörömo vaeromo jemëhu sisë

ë'oromo vëni'e örire va'arujoho ë ahuro jemë iosirëmiromo sisë börömo bëhe ë'oromo vëni'e örire va'o hesi höjo.

¹⁶ Vaevë'e nuni ramoramovë'e aribövi jemëhu ae gö öri röjëhi'ië'arujoho sisërëjëvo'ajëjo. Ëhesi bëhoho jemëro ae ëma majëhiromo uëvaruje höjo: Ae rahu darugo'e jö uvo'ië'o'oho God-are osa börömo hesi iho uvoromo ae uëvë'o'oho: Na mue ëhi ëhi ë'ejö uëromo röhu mu bogo vaejë'o'oho iae hesi höjo. A'i God-are osa börömore jio'amaje gold hesi iho uvoromo ae uëvë'o'oho: Na mue ëhi ëhi ë'ejö uëvë'o'oho iae ë muoho vae'a'anuëjo. Bogo sarerivo'anuëjo. ¹⁷ Nune ramoramovoromo simane sisë'i uehorovë'e aribövie jëvajëjo. Ëhi majëhijaruje hesi bëhoho nani jemëro uvaruje höjo: God-are osa börömo hesi ihoho bise'e jio'i God-are osa börömore jio'amaje gold-ho iho böröme höjo. Röhu ë gold-ho bogo God-are osa börömoroho jio'amo'ibejajo bogo God-are gold maho jio'amo'ibejajo. A'i ë gold-ho God-are osa börömore jio'amë'ëro ëhu'ëro ëho gold maho höjo. Gold-huro bogo God-are osa börömo'ho iosiramiromo iho börömo'ho jio'i God-are osa börömo hesi ihohuro gold ihoho iosiramiromo bövioho jiaje höjo. ¹⁸ O jemëro jöe gö ëma majëhiromo uëvaruje höjo: Ae rahu darugo'e jö uvo'ië'o'oho God-are maratu hesi iho uvoromo ae uëvë'o'oho: Na mue ëhi ëhi ë'ejö uëromo röhu mu bogo vaejë'o'oho iae hesi höjo. A'i God-are maratu döre bahijahare suvuro hesi iho uvoromo ae uëvë'o'oho: Na mue ëhi ëhi ë'ejö uëvë'o'oho iae ë muoho vae'a'anuëjo. Bogo sarerivo'anuëjo. ¹⁹ Nuni ramoramo'e

aribövie jëvájëjo. Nani jemëro uvaruje höjo: God-are maratu hesi ihoho bise'e jio'i God-are maratuore jio'amaje suvuoroho iho böröme höjo. Röhu ë suvuoroho bogo God-are maratuoroho jio'amo'ibejajo bogo God-hu ujuoho'iröhe suvuoro maho jio'amo'ibejajo. A'i ë suvuoroho God-are maratuore jio'amë'ëro ëhu'ëro ëho suvuoro maho höjo. Suvuorohuro bogo God-are maratuoho iosiramiro mo iho bövioho jio'i God-are maratu hesi ihohuro suvuoro ihoho iosiramiro mo bövioho jiaje höjo. ²⁰ Aehu darugo'e jö ato'ië'iroho God-are maratu hesi iho darugo'o majëhijë'o ho ë hesi bëhoho bogo maratu hesi ihohemu uvo'i maratuore jio'amaje suvuoro hesi ihohu'o uvoromo ë'arue höjo. ²¹ O ae rahu God-are osa börömo hesi iho darugo'o majëhijë'o ho ë hesi bëhoho bogo osa hesi ihohemu uvo'i osare hijaje A hesi ihohu'o uvoromo ë'arue höjo. ²² O ae rahu ö'idö hesi iho darugo'o majëhijë'o ho ë hesi bëhoho ö'idöre jiaje God-are röho hesi ihohu'o ë hijaje a hesi ihohu'o uvoromo ë'arue höjo. Ëhuro darugo'o majëhijarue höjo.

²³ Vaevë'e jögoru öri röjëhijaruje ariböviohu'o Pharisee ariböviohu'o ma-döëremu muoho ömarujëro sisërejëvo'ajëjo. Jemëro jemesi i jögoru e avohoromo i'o buarohoromo ijarue rihu'e oso harihu harihue gö gö garue gö gö mevoromo 10 10 bahibe va'oromo gemu gemu God suvuore bojamijaruje höjo. Ëhi jië'e jögoru ininoho ejaho avoharuje höjo. Ëhi jië'o ho iae mae höjo. Nadi vuonugorëjo. Röhu ëho majianovo'i jö ioro'ioroho masijo jiajoho ëho bogo

uehorovaruje hōjo. A ma-mae vaejēvo'irarije muoho a huē baejēvo'irarije muoho ahore vaejēvo'irarije muoho ēho rumonimaruje hōjo. Nadi rumonimo'ibejarijējo. ²⁴ Majo majo biseharihehu jemesi jovore beva'ē'oho io bu'ōromo jovoho i'i majo bōrōmo bōrōmoho bogo avoho gav'e ma-nimu'ōjaruje hōjo. Jō masijoho bogo uehorovo'i ma-jō ininohemu uehorovaruje hōjo. Ēhuro nunoho ramoramovēvego ōroho sisē'i rōjēhijaruje aribōvie jēvajējo.

²⁵ Vaevē'e jōgoru ōri rōjēhijaruje aribōviohu'o Pharisee aribōviohu'o ma-dōēremu muoho ōmarujēro sisērējēvo'ajējo. Jemē hevōe enatue dōnōhemu u'o'amaruje hōjo. Gagonōho ae gō jabesi ie jove vajiohēro ujuohoromo aegē'ēro irijiomō'amē'e hōjo. Ēhu'ēro dōnōho aje jio'i gagonōho va'inumi'e jio'amajējo. Jemesi mu sisēho ēhi jianovajējo. ²⁶ Pharisee jemē ae gemu gemu nuni ramoramō'e ae jēvajējo. Urimo ae gō jabesi iohu'o jovohu'o vajiohehu ujuohoromo hevōre bahiromo enatuore oteharujoho vuonugorego hevō o enatu gagoroho va'inumoho bogojio'irajo. Ēhi ē'ē'oho jemesi hevōhu'o enatuohu'o dōhu'o uhohu'o ma-mae jio'amo'ajējo.

²⁷ Vaevē'e jōgoru ōri rōjēhijaruje aribōviohu'o Pharisee aribōviohu'o jemē ma-dōēremu muoho ōmarujēro sisērējēvo'ajējo. Jemesi jōho uhu'e uē'iē'ajējo. Vuovē'e sino bahi'amarue munēho aēro ajivē'e osēro buejaho'amarue hōjo nu ano'e mae jio'amorōhego. Buejaho'amego dōnōho ajivē'e mabēhe jio'amō'i gagonōho

vuovë'e a jabesi ijo'ahohu'o sagohohu'o ëhuremu jio'amajëjo. Jemë ëhi jië'e jëvanovajëjo. ²⁸ Döhemu mae jëvego aëro gëromo uvoruomaje höjo: Jemë a mae jëvajëjo. A'i jemesi uhoho sareri sareri'e mu sisëmu vaejaruje jëvajëjo.

²⁹ Vaevë'e jögoru öri röjëhijaruje ariböviohu'o Pharisee ariböviohu'o ma-döëremu muoho ömarujëro sisërëjëvo'ajëjo. Jö God-aro baeromo majëhinövare aribövi jabesi sino guavo'amare huoho avoho'amaruje höjo. Mu mae vaejare a mami jabesi huoho avohoromo muebejaruje höjo. ³⁰ Avohoromo mueberomo jemë uvaruje höjo: Nosi hijo miono'ehu raromare majaroho evaroho no'o javuo'ibejajo no jabumë bogo ajëmiromo God-are jö majëhijaruje aribövioho muo'amo'ibejarëjo. ³¹ Iae mae-ëjo. Ëhi atarujoho ëho jemëro huruoho majahuiromo uöromo ë'arujëjo: God-are jö majëhinövare a muo'amare aribövi jabesi ujo ömo'ömëro javuë'ëro jabesi öre gemuore jijiharue aribövie javuajëjo. ³² Jemë ëhi jië'e aribövie jëvë'e jiaje ëhuni jemesi hijo miono'ehu mu sisë aevoromo vaebe rovarëhi jemesi nimarujoho jemë'o ëhi jië'e muoho vaebe jijihorëjo. Na ë hesi jöho bogo uë'ejöjo. ³³ Sigobe jëvo'amajëjo. Sigobu aboji harihu'e jëvo'amajëjo. Ëhi jië'e mu vaejë'oho diehi'oromo vënoho garaedivorëjo. ³⁴ Ëhuni aveho hehëjo. Jö God-aro baeromo majëhinövo'iröhe aribövioho simano ma'e aribövioho jö röjëhinövo'iröhe aribövioho Iesu naro rëmö'ö'iramu ö'oruomo'ajëjo. Ö'iramu jemëro ioro'ioroho muo'amo'arujëjo. O korosire ano taemo'amo'arujëjo. Ioro'ioroho God

rajahijaruje osare osare hisuebi'amo'arujëjo. O amo göre jio'iramu amo göre siho ujuoho va'onövo'arujëjo. ³⁵ Ehi ë'iramu ehuni ma-maemu jië'e aribövi aehu muo'amobe rovere ë hesi i'uoho jemesi örire rue'a'ajëjo. Aevo'ioho aëro Abel a mae anoromo a ma ioro'ioroho muo'amobe ruejuvo ro ijo tugoho'ioho jemesi hijo miono'ohuro Barachiah-are harihe Zechariah anare höjo. God-are osa börömo numëhi jio'i God-are suvoro bahijaruje maratuoho ruhëhi jiamu Zechariah ë ririre anare höjo. ³⁶ Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. God-are aribövi ehi muo'amobe rovere ë hesi i'uoho aho'obëhe ave jaruvore raromaruje aribövioho jemëni rue'a'ajëjo.

Iesuhu Jerusalem amo rajëni vavaenimade jöhoje.

³⁷ Vaevë'e Jerusalem amo rajohumë jemëro jö God-aro baeromo majëhijaruje aribövioho muo'amaruje höjo. God-hu jemëni rëmö'öjaje aribövioho munëro vajëmijaruje höjo. Kököröko vëmehu harihu vivoju uhure nugo'amoromo diehehu aegëharuëhi naro jemë ehi gagovëvoromo gemuore rëmö'i nimo'i hijode höjo röhu jemëro bijönimarije höjo. ³⁸ Ehuni ave jöho hehëjo. God-ro jemesi amoho vuonugego jemesi sivue jëvo'ië'ajëjo. ³⁹ Naro jemë'o hiromo va'iramu jemë nasi nu ano'oho bogo ga'a'arujëjo hujeji na vuonorö'ö rue'iramu evare avoho geromo nasi jöho majëhiromo uvo'a'arujëjo: Badare ihore rovajoho mabëhëjo. Ehuremu uehorovorëjo.

24

Aehu God-are amo börömo dadovoruomo'iröhe jö Iesuhu jövadohoje.

¹ Ëhi uënu goromo Iesuro God-are amo börömore jioromo va'amu gavë'i hesi ijarahajo ömo'ö mohuro ro bihoromo God-are amo hesi javue gö gö röjahi'amareje. ² Röjahi'amamu Iesuro uëvadeje: Ave öri ari'oho aho'o jemë iae gavarujëjo. Röhu aveho na jö mae uë'ië'ajëjo. Ave munë javuoho aho'obëhe aëro dadovoruomo'iramu munëho ahoromo sa'aro ruvebi barë nahonahovo'ajëjo.

Huë vavaeni börömo rueröhe jö Iesuhu majëhijadohoje.

³ Ëhi ë'ë'ëro Iesuro Olives Dahorure ajio hijadeje. Hijamu hesi ijarahajo jaburo sivue ajio hu'o raromoromo uavareje: Ave jöho majahuego no hejarëjo. God-are javu masijehu rireromo'iröhego uövuanoho ëho divare jio'a'ajëjo. O no mu rabe garomo uvo'ejarejo: Jero ruelië'anuëjo. Rovego ave sa'aho bövioho bise'oho barë'ië'ajëjo.

⁴ Barë'ië'ajëjamu hegorovo Iesuro uëvadeje: Gavë'iajo. Aëro sarerëmi'iramu guaro rireromëvo va'a'ajëjo. ⁵ Ae aho'obëhe rueromo sarerëmiromo uë'a'aruëjo: Nöruare ihoro rovajëjo. God-hu uevë'ëro böröme namiromo ajëmi'irode aho na jevajëjo. Ëhi uëromo ae aho'obëhe sarerëmi'iramu uvo'a'aruëjo: Mae'ëromo guaro rireromo'ajëjo. ⁶ Röhu he'a'aruëjo muorovo jöe ruenövo muorovonövo'iramu he'a'aruëjo. Ëhi hejë'oho bogave gemu

juhuonivo'irarijējo. Öre gö bogojië'ëro
 ëhi jië'e mu sisëho iae jio'a'ajējo. Röhu
 sa'aho bövioho bise'oho evaroho bogo barë'i
 hesi majae göro jio'a'ajējo. ⁷ Sa'ae göëro
 göhu'o muorovonövo a masijo ioro'iorohuro
 ioro'iorohu'o muorovonövo'aruējo. Sa'ae gö
 gö iruno'e bogojio'ajējo. Sa'ae dinö'e dinö'e
 jiajoho hijiohijiovo'amo'ajējo. ⁸ Ëhi jië'e huë
 vavaenoho rue'iramu mu sisëho bogo burëroho
 barë'i magonahehu aevoromo raho'i hara'uajëhi
 ëhi aho aevoromo huë vavaene börömohe baebe
 va'oruomo'ajējo.

⁹ Ëhi'o'iramu evare aëro jemë guduamo
 ujuohëvo va'o a masijo jabesi övore bojëmi'aruējo
 jaburo huë vavaene bojëmi'iröhego. O
 muo'amëvo'aruējo. Sa'ae dinö'e dinö'e
 raromarue aribövioho aho'obëhe jaburo
 uvoruomo'ajējo: Jemëro na uehorovevaruje
 hö uvoromo nue huodëgoruomo'ajējo.
¹⁰ Ëhi'o'iramu evare ae aho'obëhe nasi örire
 mae uehorovevaruoho vuonugo'i mue gö
 gö uehorovoruomo'ajējo. Aemo'aemohuro
 aemo'aemoho sarerisareriëmiromo ae gö jabesi
 övore bojëmi'aruējo sisë vaejëvoröhego. Göëro
 göho nue huodivorovoruomo'ajējo. ¹¹ Ae göëro
 göëro ri'öromo ae sarerëmiromo uë'a'aruējo: Na
 jö God-aro baeromo majëhijaje ae jevajë uë'iramu
 ae aho'obëhe heromo mae höromo guaro
 rireromo'aruējo. ¹² Mu sisë aho'o rumorovobe
 va'iramu gagorovo ae aho'obëhe göehu gö huë
 baerovarue muoho vuonugo'iramu sisërë'ajējo.
¹³ Ëhi ë'oruomo'ajējo röhu ae rahu biririvoromo

mae uehorovevobe va'ojuvo maja barë'iröhe maja rovë'iroho God-ro baejëvoromo manö bamëvo'ajëjo. ¹⁴ Röhu God-hu böröme namiromo muebejëvaje jö maho aëro sa'ae dinö'e dinö'e majëhibe va'oruomo'ajëjo ae aho'obëhe sama'e heruomoröhego. Jöho sa'ae aho'obëhe majëhi barë'iramu evare sa'a bövi bise'o barë'iröhe majaho rue'a'ajëjo.

Mu sisë bëhe rueröhe jöhoje.

¹⁵ Röhu Daniel jö God-aro baeromo majëhinövade ahuro mami'e God-are surire jajivoromo uövuade höjo: God-are osa ijumaje sisëhuro God-are osa maremu nami'a'ajëjo. Daniel-hu jajivadëhi ëhi ga'a'arujëjo ë sisëho God-are osare nami'iramu. Iesuro ëhi majëhijadeje. Ejö Iesuhu majëhijadoho adahoromo avo'avoho gare. ¹⁶ Amo Iesuro jö vituoho majëhiromo uëvadeje: Sisëhuro God-are osare namijego gagorovo ave Judea sa'are raromaruje aribövioharo huruomoromo dahoru'ero iojiomorëne. ¹⁷ Ae rahu javu dönö haradare raromë'oho nadi abueromo osare inömoho va'o ujuoho'i ma-huruomoromo va'orëne. ¹⁸ O mure raromë'oho nadi vuonorö'ö va'o niögoho ujuoho'i ma-huruomoromo va'orëne. ¹⁹ Röhu ë huë vavaeni rue'iröhe majaroho dë'e magonahohu'o aboji harihu'o inino jio'amë'e magonahohu'o jabumë vaevë'oho diehi huruomoruomo'ajëjo. ²⁰ Röhu God ua garëjo huro ajëmego ehuro niohijo majaroho o nuho majaroho bogo huruomo'irarije höjo. ²¹ Rabëni hesi bëhoho evare majaroho huë vavaene

bogo bise'o vadu'oho rue'a'ajëjo. Ëhi jië'e huë vavaenoho urimo God-hu sa'a bövi bise'o bamadevaroho bogojiobe ruejuvo ro jaruvo majahu'o ëhi jië'e huë vavaenoho bogohöjo. O ijonöhu'o bogojio'i ë majaho gemu börömo jio'a'ajëjo. ²² Ëhuë vavaeni maja ëgobövi jiajoho God bogo tarioromo bunemuoho bamo'ibejajo aho bogo birivoromo raromo'ibejajo. A'i God-ro hesi baejövade aribövioho uehorovëvoromo ë majaho tarioromo bunemu bamo'ajëjo.

²³ Ëhi jiamu ae göehu uëvë'oho: Aveho ro gahëjo. O arueho va'o gahëjo. God-hu uavë'ëro böröme namiromo ajamul'iröhe aho aviae o aruae hö uëvë'oho nadi maho uehorovorëjo.

²⁴ Ëhesi bëhoho rabëniajo. Ae aho'obëhe rueromo sarerëmiromo uëbe va'a'aruëjo: God-hu uevë'ëro böröme namiromo ajëmi'irode aho jevajëjo o jö God-aro baeromo majëhijaje ae jevajëjo. Sarerëmiromo ëhi majëhi'aruëjo. Majëhiromo bogo gavarue mu masijo masijoho vaenövo'aruëjo eni jëvego God-hu söjövade ariböviohu'o sarerëmego rireromo'iröhego. ²⁵ Röhu hehëjo. Ijonö jioröhe jöho na urimo majëhijë'e jevajëjo.

²⁶ Ëhu'e jiaje aehu uëvë'oho: Ëhuro va'o garëjo. Aruae je'ore hijajë uëvë'oho nadi va'o garëjo. O uëvë'oho: Hu gurihiromo osaro hijajë uëvë'oho nadi maho uehorovorëjo. ²⁷ A'i baderehu aruhe baderivoromo ajivo va'o anume bu'öjego gavarujëhi God-are A Maho naro ëhi ma-va'orahoro rue'iramu ge'a'aruëjo. ²⁸ Sagohe dinö'e jiajire ë ugoho gagovoruomo'ajëjo.

God-are A Maehu rueröhe jöhoje.

29 Rõhu ë huë vavaeni majaho barë'iramu evare maja nunoho ramoramovoromo manaeroho duorohoromo jijoho sisërë'amoromo ö'idöre inömoaho aho'o arua anumiae va'o'amo'ajëjo. 30 Ëhi'o'iramu evare God-are A Ma nasi ajohuro ö'idöre ajivo'iramu ga'a'aruëjo. Ëho garomo sa'are aribövioho aho'obëhe nierusuburu'e bamoromo ga'a'aruëjo God-are A Maho naro darugo'o aji'o börömo mae baeromo ö'idöre suere ruvebi'iramu. 31 Ruvebiromo hëgöho madarugo'o huo'iramu nasi aneraho rëmö'ö'ejöjo. Rëmö'ö'iramu ro God-hu söjövade aribövioho gagovëvo'aruëjo. Arua anumiae sa'ae dinö'e dinö'e maja rojomajire beva'ajire jioruomajoho gagovëvo'aruëjo.

Mesehu gumutivego Jew rajo jabesi vama maja dunovaje uhu jöhoje.

32 Rõhu meso hesi uhu jöho heromo bëhoho avoho uehorovorëjo. Gavaruje mesoho gumutivoromo rahego garomo evare jemë uvaruje höjo: Jew rajo nosi vama majaho iae dunovajëjo. 33 Ëhesi bëhoho jemë ga'irarije naehu uëvodëhi mue gö gö rovamu gavë'iroho uvorëjo: Ëmajaho iae rovajëjo. 34 Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Ave jaruvore raromaruje aribövioho jemë bogo vuovo barëjë'iro evare naehu uëvaje muoho aho'obëhe rue'a'ajëjo. 35 Ö'idöe sa'ae bövie bise'e barë'i nasi jöho gemu bogo barë'ajëjo.

Iesuhu vuonorö'ö rueröhe maja no bogo gavarue jöhoje.

36 Rōhu ë majaho divare jio'irōhoho aho bogo gavaruëjo. Ö'idöre raromarue anerahu'o Harihoho na'o bogo ga'i hesi Vavuohuro gemuëro gavajëjo. 37 Rōhu God-are A Ma naehu a nunire rue'ie'iroho a mami ae Noah-hu hijade majare jiadëhi ëhi gemuoho jio'a'ajëjo. 38 Jovo börömo bëhe rojomoromo öri ari'e aho'o bae'iröhe majaho dunovamu evare aëro ie jove ue'ahobe masurovobe ëhi jië'e muohemu uehorovobe va'ojuvo evare Noah-mëro boat börömore rumo va'are höjo. 39 Rumo va'amu gavë'i a ioro'iorohuro uvoruomade höjo: No mae raromaruëjamu evare jovo börömhuro rojomoromo jabumë aho'o baeniagëgo barë nahonahovade höjo. God-are A Ma naehu rue'ie'iroho ëhi jië'e muoho jio'a'ajëjo. 40 Ëmajaho rue'iramu evare ae niö'iro mure ariromo muoho vae'iramu gavë'i aneraëro göho bae'i göho ë vuonugo'aruëjo. 41 Magonahe niö'iro gemuoro ariromo ioho sa'ijovoromo avoho'iramu aneraëro göho bae'i göho ë vuonugo'aruëjo. 42 Ëhi ë'iröhohuni ëhuni gavë'iajo. Jemesi Bada naehu rue'irode majaho jemë'o bogo gavarujëjo. 43 Ave uhu jöhu'o avo'avoho uehorovohëjo. Vajiohu'e aehu vahi'e divare rueröhe majaho osa arijo'oho bogo gavade höjo. Ga'ibejajo gavë'i hiromo vajiohu'e a hesi öroho tugohahego osaho bogo dadovoromo inömoho ujuoho'ibejajo. 44 Osa arijo'ohuro gavë'i hi'ibejajo mae jio'ibejajo. Jemë'o gavë'i raromorëjo. Jemë bogo uehorovë'e raromaruje majare evare God-are A Maho naro

rue'ejöjo.

A börömo hesi mu aehu avoho o sisë'i mueberöhe jöhoje.

⁴⁵ Aehu hesi a börömo hesi muohemu uehorovë'i simano mae uehorovoromo mu vaejaje ëhi jïë'e aho uehorovohëjo. Ëa hesi a börömohuro hu uavë'e höjo. Na va'ië'ajëjo. Jero nasi mu vaejarue a ioro'ioroho muebejëvonëjo. Muebejëvoromo majae eni jiego jabesi iruno'oho i'imëminövonëjo. I'imëminövonë uanugoromo va'ë'e höjo. ⁴⁶ Va'o hijuvo röhu ijönö vuonorö'ö rueromo garöhe ë ahuro hesi muoho avoho vaejaho'iramu gagorovo huë mabëhe bojami'ajëjo. ⁴⁷ Huë mabëhe bojamiromo ua'a'ajëjo: Ja mu mae vaejanohuni ëhuni na mu börömorö bamavo'ejöjo. Jero nasi sa'ae inömo inöme bövie bise'e aho'o muebejehonëjo. Mu avo'avoho muebejë'oho iae hu ëhi ua'a'ajëjo. ⁴⁸ A'i ë mu vaejahaje aho sisë jïë'ohuro ehuro uehorovoromo uvo'a'ajëjo: Nasi börömo örisanuovajëromo ⁴⁹ ri'öromo mu vaejarue aribövi ioro'ioroho muo'amoromo vörö'e jovo sisë ue'ahoruomaje ariböviohu'o gemuore hiromo ioho jovoho i'a'ajëjo. ⁵⁰ Ehi'oromo bogo gavë'e uehorovë'e hi'iramu evare hesi börömo ma-majioho rue'a'ajëjo. ⁵¹ Rueromo sino haho'oho sisë maro ijumahoromo nugö'ö'iramu sisëro va'oromo sareri sareri'e ariböviohu'o hi'a'ajëjo. Edirö'ore ae aho'obëhe nierusuburu'e bamoromo ane ja'iho vuogigimoruomo'ajëjo.

25

Aborido ioro'iorehu sisë'i uehorovo'i ioro'iorehu avo'avoho uehorovare uhu jö Iesuhu jövadohoje.

¹ Nasi majaho rovego God-hu böröme namiromo a diehi muebejëvo'iröhe jöho naro uhu'e majëhi'ië'ajëjo. Iae magonaho aboride aho'obëhe övo gö mine övo gö mine raromoruomade höjo. Raromoromo iroho gae ujuohoromo i'o masuvade aho birohö'i va'oruomade höjo. ² Röhu aboride övo gö mine simano sisë'i uehorovarue aborido ömo'öme jioruomö'i aboride övo gö mine ëho simano mae uehorovarue aboride jioruomade höjo. ³ Simano sisë'i uehorovarue aboridoho jaburo irore biguröhe jovoho bogo ujuohö'i irohëmu ujuohö va'irögorö ⁴ simano mae uehorovarue aboridoho jaburo irore biguröhe huonore jovohu'o irohu'o ëhi ujuohoromo va'oruomade höjo. ⁵ Ëaboridoho övo gö mine övo gö mine jaburo va'oromo muebejuvo gavare i'o masuvade aho bogo vejö'oho rovamu gagorovo nunëhëgamu hegorovo momorö'öruomade höjo.

⁶ Momorö'öjuvo vahi riri'e aëro ma-darugo'o uvare höjo: Nosi aho rovajëjo. Ruehego va'oromo birohärëjo. ⁷ Ruehego va'oromo birohärëjamu hegorovo aborido ömo'ömhuro ri'öruomoromo jakesi iroho avohö'amare höjo. ⁸ Avohoromo simano sisë'i uehorovarue aboridoho jaburo simano mae uehorovarue aboridoho uëvare höjo: Jemesi jovoho gö bojamuihëjo. Nosi iroho duorohahuo'amajëjo.

⁹ Duorohajëjumu uëvare höjo: Bogajo. Jemë'o no'o biguvego barëjööni bogo bojëmi'ejarejo. Ëhuni va'oromo jemesi gö imohëjo. ¹⁰ Imohëjumu ë aboridoho jaburo jove imo'i va'oruomade höjo. Va'oruomamu i'o masuvade ahuro rovade höjo. Rovamu iro ma avohare aboridoho jaburo ë ahu'o gemu mae osanö va'oruomade höjo masurovare söröho i'iröhëni. Osanö va'oruomamu ojoho tugohare höjo.

¹¹ Ojoho tugohamu magonaho ioro'iorohuro ijore rueruomade höjo. Rueruomoromo i'o masuvade ahuni uvare höjo: Asë'e asë'e oje jio-vahuego no ö'arëjo. ¹² Ö'arëjumu ruehuro uëvade höjo: Na jemë bogo gëvaje höjo. Iae na mae uëvajëjo. Ëhi'are höjo. ¹³ Ëhuni gavë'iajo na divare majare ruel'irodoho jemë bogo gavë'e jëvaje.

Ae niö'i gemu jabesi a börömo hesi moni ujuhoromo diehi ë'are ë hesi uhu jö Iesuhu jövadohoje.

¹⁴ Röhu God-hu böröme namiromo muebejëvo'iröhe öri hesi uhu jö göho aviëhi höjo. Ae gemuëro öre gö va'irögoro hesi mu vaejहारue aribövioho uëvamu rovare höjo. Rovamu uëvade höjo: Na va'ejöjo. Jemëro nasi sa'aho bövioho bise'oho avoho muebejehorëjo.

¹⁵ Avoho muebejehorëromo mu ariböviehu mu böröme o bise'e vae'iröhoho eni jëvamu garomo ëhi hesi monioho böröme o bise'e ëhi ae gemu gemu bojamibe va'ade höjo jaburo ëho baeromo hesi muoho vaejhoröhego. A göho 5,000 kina bojami'i a göho 2,000 kina bojami'i a göho 1,000 kina ëhi bojamijade höjo. Ëhi i'imëminugoromo va'ade höjo. ¹⁶ Va'amu gavë'i 5,000 kina baejade

ahuro ujuoho va'oromo mue vaeromo ehuro 5,000 kina gö'o döre baejade höjo. ¹⁷ 2,000 baejade aho hu'o mue vaeromo 2,000 kina gö'o döre baejade höjo. ¹⁸ Ehi'o'irögoro 1,000 kina baejade ahuro va'oromo guae umoromo hesi a börömo hesi ijo bajoho ë gurihi bahijade höjo.

¹⁹ Ehi'oromo raromobe va'ojuvo majae egobövie barëjamu jabesi a börömhuro vuonorö'ö rovade höjo. Rueromo uëvade höjo: Ruehego na gevöjo nasi ijo bajoho diehi muebejehë'e jëvego. ²⁰ Ehi uëvamu 5,000 kina baejade ahuro 5,000 kina gö'o döre baejadoho eh'u'o barueromo bojamiromo uavade höjo: Bada jero 5,000 kina bojemijane höjo. Aveho gavëjo. Naro mue vaeromo 5,000 kina gö'o döre baejahë'e jevajëjo. ²¹ Baejahë'e jevajëjamu hesi a börömhuro uavade höjo: Mabëhëjo. Ja mue vaejehanue a ma-mae javajëjo. Naehu ijo baje ma-bisemu bojamamu avoho muebejehanohuni ehuni naro bövi mae bojami'ejöjo muebejeho'iranego. Rovego gemuoro nimoroho'irarëjo. ²² Gemuoro nimoroho'irarëjamu 2,000 kina baejade ahuro rueromo uavade höjo: Bada jero 2,000 kina bojemijane höjo. Aveho gavëjo. Naro mue vaeromo 2,000 kina gö'o döre baejahë'e jevajëjo. ²³ Baejahë'e jevajëjamu hesi a börömhuro uavade höjo: Mabëhëjo. Ja mue vaejehanue a ma-mae javajëjo. Naehu ijo baje ma-bisemu bojamamu avoho muebejehanohuni ehuni naro bövi mae bojami'ejöjo muebejeho'iranego. Rovego gemuoro nimoroho'irarëjo.

24 Gemuoro nimoroho'irarëjãmu 1,000 kina baejade ahuro rovade höjo. Rueromo uavade höjo: Bada na mae garomo uvode höjo: Ja vörö'e aëro javë'ëro ae göehu ba'amaroho bivaroho ja ma-ijanue höjo. 25 Èhi javë'e aego èhuni naro ja juhuonamiromo jasi 1,000 kina bava'oromo sa'a gagore gurihi bamode höjo. Aveho gavëjo. Jasi ijo bajoho aviae höjo. 26 Aviae höjãmu rue a börömohuro ri'öromo uavade höjo: Sareri mu bijöni'e a sisë bëhe javajëjo. Jero uvane höjo: Ae göehu ba'amaroho bivaroho nöröro ma-ijaje höjo. Jero èhi uvane höjo. Na mae-ëjo. 27 Èhuni ja nasi ijo bajoho baeromo avoho bahijarue aribövi jabesi övore bamo'ibejanëjo. Èhi è'ibejanëjo na rueromo nasiroho baeromo gö'o döre bamaroho èhu'o bae'ibejõjo. 28 Èhuni jemëro 1,000 kina ë ia hesiroho baeniahiromo 10,000 kina baejë'e aho bojãmihëjo. 29 Èhesi bëhoho mu vae'irane suvuore javë'o ho God-ro gö'o bojãm'i'ramu baeromo bövi mae javo'ajëjo. O bogojavë'o ho bisemu baejanoho God-ro baeniahi'ajëjo. 30 Röhu ë mu bogo vaejaje aho gudu-amoromo babul'öhego amonö ramoramore va'o hijajo. Èdirö'ore ae aho'obëhe nierusuburu'e bamoromo ane ja'iho vuogigimoruomo'ajëjo. Èhi uëvade höjo.

Maja viture a ma a sisë mevavuo'iröhe jö Iesuhu jövadohoje.

31 Röhu jö göho God-are A Maho naro anerae aho'obëhe jabu'o gemu mae nasi aji'o rovë'iroho evare nasi aji'e röho mare ajio

hi'ejöjo. ³² Hi'iramu sa'ae dinö'e dinö'e raro-marue aribövioho jaburo rueromo nasi nunire gagovoruomo'ajëjo. Gagovoruomo'iramu sheep muebejaje aehu sheep o goat adovoromo hahagu hahagu nugo'amaruëhi naro ë aribövioho ëhi adovëvoromo hahagu hahagu rëmo'ejöjo. ³³ Hahagu hahagu rëmoromo sheep ma va'ënoho nasi övo manö rëmo'i goat sisë va'ënoho nasi övo adonö rëmo'ejöjo. ³⁴ Rëmonugoromo a bërömoho naro övo manö riravarue aribövioho uë'ejöjo: Nasi Vavuohuro jemesi örire huë mabëhe bojëmijë'e jiaje jemesi röhoho ro baehëjo. Eröhoho urimo sa'a bövi bise'o bamadevare huro avoho nugëhobe rovë'e höjo jemëro ë hesi aharire raromo'irarijego. ³⁵ Rabëni hesi bëhoho urimo na hömevamu jemëro ie i'imemijarije höjo. Na huë girihevamu jemëro jovoho bojëmijarije höjo. Naro ame göro jioromo ö'amu gegorovo uevarije höjo: Nosi osaro ro hijëjo. ³⁶ Niögu rumo'e jevamu niögoho i'imemamu io'amode höjo. Guomo guome baejevamu jemëro muebejevare höjo. Savoiji gagore hijamu jemëro rueromo gevarije höjo. ³⁷ Gevarije hö'iramu rue aribövi mahuro ueruomo'ajëjo: Bada iae ëhi höjo röhu no divare gavare höjo ja hömavamu ioho i'imamare höjo. Divare gavare höjo ja huë girihavamu jovoho bojamare höjo. ³⁸ Divare gavare höjo ja ame göro jioromo rovamu uavare höjo: Nosi osaro ro hijëjo. Divare gavare höjo niögu rumo'e javamu niögoho i'imamare höjo. ³⁹ Divare gavare höjo ja guomo guome baejavamu o savoiji gagore hijamu no ö'oromo gavare höjo.

⁴⁰ Ĕhi ue'iramu a bōrōmoho naro ue'ejōjo: Aveho na jō mae ue'vajējo. Nasi ōe iho ma-bise'o jiē'oho mae avoharijohuro ēhuro na'o mae avohevarije hōjo.

⁴¹ Ĕhi uēnugoromo huotorovoromo nasi ōvo adonō riravarue aribōvioho ue'ejōjo: I'ue bae'iē'e aribōvie jēvaje rori'o va'ohējo. Ravemu ravaje vēni'e ōri ari'oro va'ohējo. Ĕvēnoho God-ro Satan'o hesi anera ōmo'ōmohu'o ēho jabuni avohēhē'e hōjo. ⁴² Rabēni hesi bēhoho na hōmevadoho jemē ioho bogo i'imemijarije hōjo. Huē girihevadoho jemē jovoho bogo bojemijarije hōjo. ⁴³ Ame gōro jioromo ō'odoho jemē bogo uevarije hōjo: Nosi osaro ro hijējo. Niōgu rumo'e jevadoho jemē niōgoho bogo i'imemarije hōjo. Guomo guomo baejevadoho o savoji gagore hijodoho jemē bogo ro muebejevarije hōjo. ⁴⁴ Bogo ro muebejevarije hō'iramu rue aribōviohuro ueruomo'ajējo: Bada iae ēhi hōjo rōhu no divare gavare hōjo ja hōmavamu o huē girihavamu o ame gōro jioromo rovamu o niōgu rumo'e javamu o guomo guome baejavamu o savoji gagore hijamu garomo bogo ajami'i ma-nunēremu gavare hōjo. ⁴⁵ Ma-nunēremu gavare hō'iramu naro ue'ejōjo: Nasi ōe iho ma-bise'o jiē'oho bogo ma avoharijohuro ēhuro na'o bogo ma avohevarije hōjo. ⁴⁶ Ĕhi ue'iramu ē aribōvioho sisēro va'oromo ma-ioro'ioremu i'ue baeruomo'ajējo. A'i aribōvi mahuro maro va'oromo ma-ioro'ioremu raromoruomo'ajējo.

Iesu ano'i mevare jöhoje.

¹ Ĕjöho majëhi barënuçoromo Iesuro hesi içorajo ömo'ömoço uëvadeje: ² Iae jemë'o çavarujëjo ma-
 çae niö'i hesi uhure evare God-hu Vörö Tugohade Sörö maçaho rue'a'ajëjo. Rue'iramu aëro God-are A Maho na çuduamevoromo a maçijo çabesi övore boçemi'aruëjo korosire ano taemevoröhego.

³ Iesuro ëhi çövo'iröçoro röhu evare priest maçi-
 çohu'o Jew raço a duvaho ömo'ömoçu'o ëho çaburo priest böromö ihe Caiaphas-are oça böromore ë ro çagovareje. ⁴ Çagovoromo çöe mevoromo uarovareje: No diehi'oromo Iesu çaginiëri çuduamoromo ano'ejarëjo. ⁵ Sörö maçaroho bogo çuduamo'ejarëjo aëro çöromö no'o muorovoruo-
 moçöeni.

*Magonahehu ridi'e oso Iesuare simanore ote-
 hade jöhoje.*

⁶ Ĕhi'amu Iesuro Bethany amore rueromo sino çomo'e ae Simon-are osare ro hiromö ie içadeje. ⁷ Ie içamu çagorovo magonahe çemuëro munë huono maçëhe baeromo rovadeje. Ĕhuono çagore ridi'e osoho çiadeje. Huonore oso imaruë hesi manaho bövi maë çiadeje. Magonahohuro ë osoho barueromo Iesuare simanore oteçadeje. ⁸ Simanore oteçamu çagorovo Iesuare içorajoho çaburo dë vörönëçamu uarovareje: Osoho rabëni ëma oteçö'öçajëjo. ⁹ Ae çö çabesi örire imo'ibeçarëjo manaho bövi maë baë'ibeçarëjo. Ĕmanaho baeromo bövi biçe'o rumö'e aribövioho suvuorëmi'ibeçarëjo. Ĕhi çië'oço iae maë çio'ibeçajo. Röhu ëma oteçö'öçade höço. ¹⁰ Ĕhi

atamu hegoroovo Iesuro gëromo uvadeje: Ëhi jië'e jöho ataruëromo uëvadeje: Jemë rabëni magonahoho huë vavaenoho bojamijarujëjo. Mu mabëhe nasi örire vaejevë'e höjo. ¹¹ Bövi bise'lo rumo'e ariböviohuro jemë'lo raromobe jijih'o'aruëjo mae vaejëvojöro. A'i naro jemë'o'oho bogo hibe juvo'ejöjo ëhi avohevojöro. ¹² Ëmagonahehu oso nasi sinore bamehade hesi bëhoho nasi sinoho avohehade höjo ëhuro aëro hure mae bamevoröhego. ¹³ Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Sa'ae dinö'e dinö'e aehu nasi jö ma majëhibe jijihë'iroho ë magonahehu ë'ade jöhu'lo majëhibe jijih'o'aruëjo aëro hu mae uehorovoruomoröhego.

Judas-hu Iesuni Jew rajo a masijo hiruëmade jöhoje.

¹⁴ Ëhi'amu Iesuare ijoraje 12 röhu gemu hesi ihe Judas Iscariot-ro va'oromo priest masijoho uëvadeje: ¹⁵ Naehu Iesu jemesi övore bojëmijë'o'oho jemë ijo baje dimino'e bojemirëjo. Bojemirëjamu rueho jaburo ajivë'e ijo bajoho adahoromo 30 bojamijareje. ¹⁶ Bojamijamu evare Judas-ro aevoromo öre nahadeje Iesu jabesi övore bojëmi'iröhëro.

God-hu Vörö Tugohade Sörö Iesumëhu ijare jöhoje.

¹⁷ I Dë Huaje Oso Rumo'e I ibe va'iröhe majaho aevoromo rovamu gagorovo Iesuare ijorajoho jaburo rueromo Iesu uavareje: Ja nagajoho no dinö'e va'oromo God-hu Vörö Tugohade Söröho avohaho'ejarejo. ¹⁸ Ëhi uavamu uëvadeje:

Jerusalem amo börömohuro va'oromo ë a hesi osaro va'oromo uarëjo: No røjahuijaje ahuro uvajëjo: Nasi majaho dunovajëjo. Ëhuni naro jasi osare ö'oromo God-hu Vörö Tugohade Söröho nasi ijorajoho jabu'o gemu mae i'ejöjo. Ëhi uarëjo. ¹⁹ Ëhi uarëjamu rue ijorajoho jaburo Iesuhu uëvadëhi ëhi ë'oromo söröho avohareje.

²⁰ Ëhi'amu vahiromadeje. Vahiromamu gagorovo Iesuro hesi ijoraje 12-ho jabu'o gemuore hijadeje ë ioho i'irovo. ²¹ Hiromo ioho ijë'i uëvadeje: Ave jöho na jö mae uë'ië'ajëjo. Jemë ae gemuëro na bijönegarue aribövi jabesi övore bojëmi'anuëjo. ²² Bojëmi'anuëjamu hegorovo uehore gö gö böröme baeromo ae gemuëro gemuëro uavareje: Na bogo ëhioho ë'ejöjo. Na na mae uavajëjo. ²³ Mae uavajëjamu hegorovo uëvadeje: Naehu i hevöre ba'amo'ego hu'o gemuore ba'amaje ahuro ë mu sisëho vae'a'ajëjo. ²⁴ God-are surire jajivarëhi hesi A Maho na ëhi guomevo'ajëjo. Röhu na bijönegarue aribövi jabesi övore bojëmi'iröhe aho vaevë'o ho sisërë'ajëjo. Ëäho bogo raho'ibejajo ëhuro mae jio'ibejajo. ²⁵ Mae jio'ibejajamu Judas Iesu bijönimarue a jabesi övore bojëmi'iröhe ahuro uavadeje: Na bogo ëhioho ë'ejöjo. Na mae-ëjo. Na mae-ëjamu uavadeje: Jero jasi jövanuëjo.

Sino'o kö'o aevoromo ijare jöhoje.

²⁶ Ëhi'amu ioho ue'ahoromo Iesuro ioho baeromo God mae uanugoromo ato'atovoromo hesi aribövioho suvuorëmiromo uëvadeje: Baeromo ihëjo. Aveho nasi sine höjo.

27 Ëhi'onugoromo enatuore jovoho baeromo God mae uanugoromo bojëmiromo uëvadeje: Jemë ae aho'obëhe enatuore jovoho baeromo ihëjo. 28 Aveho nasi köe höjo. Ae aho'o jemesi jöëni köho rovevoromo guomevo'ajëjo ëhuro sisëho mu'uvëhoröhego. Guomevo'iramu ëhuro God-hu muebejëvo'iröhe jögoroho marë'ajëjo. 29 Röhu aveho hehëjo. Na ijoho ö'i bajo jovoho bogo i'ejöjo hujeji ëho majaho rovego evare jemë'o na'o nasi Vavuehu muebejaje öri ari'ere raromoromo ö'i bajo jovo i'oho ue'ahoröhëni. 30 Ëhi uënugoromo God rajahjarue jöho ionugoromo suorovo va'oromo Olives Dahorure iojio mareje.

Peter-hu Iesu gavaje jö a subivëhoröhe jö Iesuhu majahijadohoje.

31 Iojiomoromo Iesuro hesi aribövioho uëvadeje: Jaruvo vahire ae aho'obëhe nasi örire mae uehorovevarujoho vuonugo'i remo va'a'arujëjo. Ëhesi bëhoho God-are surire jöho jajivoromo uvë'e höjo: Sheep muebe'amaje aho God naro ano'ejöjo. Ano'iramu huhu muebe'amade sheep-oho jaburo arua anumiae va'o'amo'ajëjo. God-are jö jiajëhi ëhi remo va'a'arujëjo. 32 Remo va'iramu guomoromo ri'önugoromo naro urimo Galilee va'ejöjo. Jemë ijore ö'a'arujëjo. 33 Ëhi uëvamu Peter-ro ri'öromomo uavadeje: Nani a ioro'ioroho jasi örire uehorovaruoho vuonugo'i ramo va'a'aruëjo röhu na bogo ëhioho ë'ejöjo. 34 Bogo ëhioho ë'ejöjamu Iesuro Peter uavadeje: Ëhi uevanuëjo

röhu ave jöho na jö mae ua'ie'ajëjo. Jaruvo vahire kökörökoho bogo urimoho uv'e jero urimo vae niö'i gemu ae uë'a'anuëjo: Na Iesu bogo gavaje höjo. ³⁵ Ëhi uë'a'anuëjamu hegorovo Peter-ro uavadeje: O na bogo ëhioho ë'ejöjo. Aehu anegamu ja'o gemuore guomo'ie'iroho na bogo ëhioho majëhi'ejöjo. Bogo majëhi'ejöjamu ijorajo ioro'ioroho aho'o jabu'o ëhi gemuoho Iesu uaruomadeje.

Iesuhu Gethsemane sa'are hiromo God-are örire ëninamijade jöhoje.

³⁶ Ëhi'amu Iesuro öri ari'o ihe Gethsemane hesi ariböviohu'o rovadeje. Rueromo uëvadeje: Avehuro raromohego na aruëre va'oromo God-are örire jöe jövöjo. ³⁷ Ëhi uënugoromo Peter'lo Zebedee-are harihoho niö'i jabu'o sö ujuoho va'oromo huë vavaene böröme baeromo nurunurumadeje. ³⁸ Nurunurumoromo uëvadeje: Na sisë maro huë vavaene baejevajëjo. Ëhuro guomevo hesi höjo. Ëhuni nadi momorö'ö'i manune jioromo avoho mueberovë'e raromohëjo. ³⁹ Ëhi uënugoromo rori'lo va'oromo sa'are behumoromo nu ano'oho sa'are amoromo God ëninamiromo uavadeje: Apo jasi örire öre gö javë'oho i'ue huë vavaene nasi örire rovajoho ahego na bogo bae'iröjo. Röhu naehu nimajoho nadi ë'i jaehu nimanuëhi ëhi ë'onëjo.

⁴⁰ Ëhi ëninaminugoromo vuonorö'ö rueromo gavade hesi ae niö'i gemu momorö'öjamu gëgorovo Peter uavadeje: Majae ma-bunemu nune jioromo na'lo gemuoro mueberovë'e rarom'irarijoho jemë diehi'oromo bogo

eni jëvajëjo. ⁴¹ Nune jioromo mueberomo ëninamihego God-ro ajëmege Satan-ro bogo dinëmege ëhuro bogo bejëvo'irajo. Jemesi aru'ahoho mu mae vae'i nimo'i jemesi sino haho'oho u'uhë'e höjo.

⁴² Ëhi uënuqoromo röhu maho va'oromo ëninamiromo uavadeje: Apo öre gö bogojavo'i i'uehu huë vavaenehu nasirire ruejöro nimë'oho iae ëhi ë'onëjo. ⁴³ Ëhi uanugoromo vuonorö'ö rueromo gavade jabumë nunëhimo'amo'ego momorö'öjamu gëgorovo ⁴⁴ rëmo'i vuonorö'ö va'oromo urimë'i vae niö'i ëninamijade jöe gemuoho röhu maho ëninamijadeje. ⁴⁵ Ëninaminugoromo rueromo hesi aribövioho uëvadeje: Jemë diehi'oromo nuhoromo mamomorö'öemu momorö'öjarujëjo. Gahëjo. Majaho mami'e rovë'e höjo. Aëro God-are A Maho na bijönegarue aribövi jabesi övore bojëmi'ië'ajëjo. ⁴⁶ Ri'öromogö va'ohego va'arëjo. Gahëjo. Na bijönegarue a bojëmi'iröhe aho rovajëjo.

Iesu guduamare jöhoje.

⁴⁷ Ëhi uëvamu gavë'i Judas rovadeje. Iesuarë ijoraje aho'obëhe 12 röhu Judas hu'o jabesi ae gemuoho jiadeje. Judas rovamu ae aho'obëhe mae siravae kepatae ujuohoromo hu'o rueruomadeje priest masijohu'o Jew rajo a duvaho ömo'ömo'hu'o ëho jaburo rëmö'öjè'ëro jië'ëro. ⁴⁸ Röhu ë hesi urimo ë sareri'e aho Judas-ro ë aribövioho uëvadeje: Ga'irarije nardo di aho dudöhamu gavë'oho uvorëjo: Iae Iesu

hōromo guduamorējo. ⁴⁹ Judas-ro ēhi uēvē'ēro huro rueromo ma-burēro ro Iesu uavadeje: Bada vaevē'ēromo dudōhadeje. ⁵⁰ Dudōhamu uavadeje: Isi jasi nimanue muoho vaejējo. Ēhi uavamu aēro rueromo Iesu guduamareje. ⁵¹ Guduamamu gagorovo ae gemu Iesuare bēhire namijadohuro hesi kaejōho jijōromo priest bōrōmo hesi mu vaejaje aho anoromo hia'o'ho tariō'ōjahadeje. ⁵² Tariō'ōjahamu gagorovo Iesuro uavadeje: Jasi kaejōho sionoro vuonorō'ō ba'amējo. Ae rahu kaejōehu o bijehu bunehu muorovē'o'ho kaejōhuro bijohuro bunohuro muo'amēvo'iramu vuovēvo'ajējo. ⁵³ O jaehu a ananue hesi bēhoho nani jero uvanuējo: Nōrōhu hesi Vavu ua gavē'o'ho bogo ajamiromo anerae aho'obēhe mae gemuore jioruomajoho rēmō'o'iramu rueruomoromo na ajemi'aruēromo ēhuni aho ananuējo. ⁵⁴ Rōhu naro hu ua ga'ibejōjo God-are surire jajivarēhi muoho bogo ēhioho jio'ibejajo. Ēhuni ajemi'irōhe jōho Vavuoho bogo ua ga'ejōjo.

⁵⁵ Iesuro ēhi uanugoromo ē rueruomade aribōvioho uēvadeje: Aveho na bogo vajiohu'e anano'e aehu jevajējo. Jemē rabēni siravaho kepataho ujuohoromo guduamevo'li rovarujējo. Mami'e majae aho'o naehu God-are amo bōrōmore hiromo God-are jō hesi ōri a rōjēhinōvodoho jemē evaroho bogo guduamevarije hōjo. ⁵⁶ Rōhu avevejō'e vaejaruje mue aho'o hesi bēhoho urimo jō God-aro baeromo majēhinōvare aribōviohuro God-are surire jajivoromo uvare hōjo: Ēhi jiē'e muoho jio'a'ajējo. Jabuhu jajivarēhi ēhi jiorōhego ēhuni

ave muoho rovë'e höjo. Ëhi uëvamu hesi ijoraje aho'obëhe hu nugo'i huruomoromo va'areje.

Iesu Jew rajo a masijo jabesi nunire namijade jöhoje.

⁵⁷ Ëhi'amu gagorovo Iesu hu'irae rueromo priest böröme Caiaphas-are osare rovareje. Rueromo gavareje jögoru öri röjêhjarue ariböviohu'o a duvaho ömo'ömohu'o ë gemuoro gagovë'e jiamu. ⁵⁸ Iesu priest börömo hesi osare barovamu Peter-ro arue riribövire Iesu rihromoromo priest börömo hesi osare rovadeje. Rueromo osare rumo va'oromo abo osa ririre ruë numë javue vae'i riroho ma-va'oraho nugarire ë va'oromo priest hesi mu vaeruomaje ariböviohu'o gemuore hijadeje diehi'aruoho garöhëni. ⁵⁹ Ëhi'amu priest masijohu'o a masijo ioro'iorohu'o ae nahareje sarerivoromo ëma huruoho majëhiromo uëröhego: Iesuro ëhi jîë'e mu sisëho vaejamu gavare höjego heromo Iesu anego guomoröhego. ⁶⁰ Nahoromo bogo birohareje. Ae göëro göëro rueromo Iesure jö sarerivoromo majëhijaroho bogo eni jiohe va'ojuvo hujeji ae niö'iro rueromo ⁶¹ jöe gemuoho majëhiromo uëvareje: Ëiahuro uvavohijajo: God-are amo börömo dadovoromo majae niö'i gemu hesi uhure röhu maho vae barë'irodoho na eni jevajëjo. Ëjö sisëho uövuamu hejare höjo.

⁶² Ëhi majëhijamu hegorovo priest börömohuro ri'öromomo Iesu uavadeje: Na ja jö mana uö'iranoho bogojavajëjo. Aehu jasi jö sisë majahuijaruoho na ëho mae o sarere höjo. ⁶³ Mae o sarere höjamu

Iesuuro jörume namijadeje. Jörume namijamu priest börömohuro uavadeje: God biririvoromo hijaje a hesi nunoro ave jöho ma-maemu uevego na hejöjo. Böröme namiromo ajamuijanue aho na ja javajëjo. Na ja God-are Harihe javajëjo. ⁶⁴ Javajëjamu uavadeje: Jaehu uevanuëhi iae ëhi jevajëjo. Röhu naro jemë ae aho'obëhe ave jöho uëvajëjo. U'emu jemëro ge'a'arujëjo God-are A Maho darugo eni jië'e A hesi övo manö hi'iramu. Ö'idöre jio'amaje suehu'o gemu mae ruvebi'iramu. ⁶⁵ Ëhi uavamu hegorovo rue priest börömohuro hesi niögoho dadovoromo uëvadeje: Huro God-are ihoho ijumajëjo. A göho rabëni rueromo hesi jöho huruoho majahuijöräjo. Iae no eni hejë'e javuajëjo. God-are iho ijumajoho jemë iae hejarujëjo. ⁶⁶ Ëhuni jemë diehi uehorovarujëjo. Diehi uehorovarujëjamu uavareje: Jö sareri'e aego ano'iramu guomo'a'ajëjo.

⁶⁷ Ëhi uanugoromo Iesuare nu ano'ere sabëro ödivoromo övo mugö mugöëro anoruomadeje. O övo hitahiëro anoromo ⁶⁸ sivoromo uavareje: Jero uvanuëjo: Na böröme namiromo ajëmaje aho jevajëjo. Ëhi jië'e javaje jöho God-aro baeromo huruoho majahuiromo anagade a hesi ihoho uövuego no hejarëjo.

Peter-hu Iesu gavaje jö a subivëhade jöhoje

⁶⁹ Ëhi'amu Peter-ro amonö aehu raromaruire ë hijadeje. Hijamu gagorovo mu ajamijaje magonahe gemuëro rueromo uavadeje: Ja'o Galilee sa'a rajo ae Iesu'o gemu mae javade höjo. ⁷⁰ Javade höjamu Peter-ro ae aho'obëhe jabesi

nunire magonahoho sareramiro mo uavadeje: Jaehu jövanue jöho na dadivevo avohajëjo. ⁷¹ Ëhi uanugoromo aribövioho ë rëmo'i ojo bëhire va'adeje. Va'amu magonaho göëro Peter garomo hesi bëhire riravarue aribövioho uëvadeje: Ave iaho Nazareth amo rajo ae Iesu'o gemu mae jiade höjo. ⁷² Jiade höjamu hejë'i Peter-ro röhu maho sareramadeje. Sareramiro mo uavadeje: God-are nuniro na mae uavajëjo. Ëaho na bogo gavaje höjo. ⁷³ Ëhi uavadoho ririvanovamu bëhire riravarohuro ro Peter uavareje: Iae mae-ëjo Iesure aribövi jabesi ae gemuoho javajëjo. Jasi huëre heromo ëhuni uavaruëjo. ⁷⁴ Uavaruëjamu Peter-ro uëvadeje: Na jemë sarerëmijë'oho i'ue baejööni ëhuni na jö mae uëvajëjo. Ëaho na bogo gavaje höjo. ⁷⁵ Bogo gavaje höjamu gavë'i kökörökoho uvadeje. Uvavamu hegoroovo Peter-ro uehorovoromo uvadeje: O mami'e Iesuro uevade höjo: Kökörökoho bogo urimoho uvë'e jero urimo vae niö'i gemu ae uë'a'anuëjo: Na Iesu bogo gavaje höjo. Ëhi uehorovoromo amonö hörö va'oromo sisë maro nivadeje.

27

Pilate-are nunire namijöro Iesu bava'are jöhoje.

¹ Iae sisonuvo'ia'amu gagorovo priest masijohu'o Jew rajo a duvaho ömo'ömohu'o ë aribövioho aho'obëhe jaburo gagovoromo jöe mevoromo uarovareje: No ëhi ëhi ë'ejarëjo Iesu guomoröhego. ² Ëhi mevoromo eni jiamu

gagorovo Iesu tövoromo bava'oromo gavana Pilate-are övore bamareje.

Judas-hu hesi arijo'arije anorovade jöhoje.

³ Ëhi'amu Iesuni hiruëmiromo a jabesi övore bojëmade aho Judas-ro gavade Iesuare jöho court-roho bejë'e jïamu gagorovo uvadeje: Na mae ë'ajë'i sisë ë'ë'e jevajëjo. Sisë ë'ë'e jevajë uvonugoromo ajivë'e ijo baje aho'obëhe 30 ujuohadoho vuonorö'ö ujuoho va'oromo priest masijohu'o a duvahohu'o bojëmi'ië'adeje. ⁴ Bojëmi'ië'oromo uëvadeje: Naro mu sisë ë'ë'e jevajëjo. Naro a mahuni jemë hiruëmiromo hu jemesi övore bojëmijë'e jevajëjo anego guomoröhego. Ëhi uëvamu uavareje: Ëho bogo nosi muehu höjo. Jero jasi ganëjo. ⁵ Ëhi uavamu hejë'i ijo bajoho God-are osare bu'önugoromo jabumë rëmo va'oromo ö'ëro sönöre benugoromo vioruhivororomo guomadeje.

⁶ Ëhi'amu priest masijohuro ijo bajoho ujuohoromo uarovareje: Ave ijo bajoho guomoröhe a hesi manaho höjo. Ëhuni God-ni moni bahijaruire ë bahijë'oho sisë höjo. ⁷ Jöho mevonugoromo eni jïamu gagorovo ijo bajoho ujuohoromo sa'aho imareje sa'a ioro'iorore jioromo rovere aribövioho vuovëvego ë guavo'amoröhëni sa'a ihoho Rama Avoho'amaje A Hesi Sa'aho jïë'ëro. ⁸ A guomoröhe manaho baeromo ë sa'aho imë'ëro ëhuni ë sa'aho Kö Rovade Sa'aho jumuvaroho jaruvoho hesi ihoho ëhije.

⁹ Röhu jö God-aro baeromo majëhinövade ae Jeremiah-hu Iesuare mana ujuohoromo sa'a

imoruomoröhego urimo uëvadëhi ëhi ë'areje. Amo Jeremiah-ro uëvadeje: Jabumë ajivë'e ijo bajoho aho'obëhe 30 ujuohare höjo Israel rajohuro monie ëmino'e hu imoröhëni uvë'ëro. ¹⁰ Ijo bajoho ujuohoromo Badahu na uevadëhi ëhi rama avoho'amaje a hesi sa'ahuni bu'öruomade höjo. Jeremiah-ro ëhi uëvadeje.

Pilate-hu jöe gö gö Iesu ua hejade jöhoje.

¹¹ Amo Iesuro gavanare nunire namijamu gavanaro uavadeje: Na ja Jew rajo jabesi a börömoho javajëjo. Javajëjamu Iesuro uavadeje: Ejöho jero jasi jövanuëjo. ¹² Jövanuëjamu priest masijohu'o a duvahohu'o ëho jaburo Iesure jö sisëho gavana huruoho majahijareje. Majahijamu Iesu bogo mana uavadeje. ¹³ Bogo mana uavamu Pilate-ro Iesu uavadeje: Rueho jabuhu jasi jö sisë aho'obëhe majehijaruoho na ja hejanuëjo o bogajo. ¹⁴ Bogajamu Iesuro jöho bogo mana majahijadeje. Bogo majahijamu rue a börömohuro tiö avohadeje.

Iesu anego guomojoro Pilate-hu uëvade jöhoje.

¹⁵ Röhu God-hu Vörö Tugohade Sörö maja rovë'iroho savoji gagore raromarue aribövioho di aho jiovo nugö'öjoro aehu uvoruomë'oho Pilate-ro ë aho jiovo nugö'önövadeje. ¹⁶ Röhu ae gemu hesi jö sisë ae aho'obëhe hemu hejaruoho ë aho savoji gagore hijadeje. Hesi ihoho Iesu Barab-bas jiadeje. ¹⁷⁻¹⁸ Röhu Pilate-ro gëromo uvadeje: Iesure ihoho bövie jië'ego ë ariböviohuro dë

vörönëgamu nasi övore bojemijare höjo. Bojemijare hö uvoromo gavade ae aho'obëhe gagov-
 orovë'e jiamu gëgorovo uëvadeje: Jemë nëgajoho
 na di aho jiovoromo bojëmi'ejöjo. Na na Iesu
 Barabbas jiovo nugö'ö'ejöjo. O na na Iesu göho
 Keriso hö uvarujoho jiovo nugö'ö'ejöjo. ¹⁹ Ëhi
 uënugoromo röhu Pilate-ro court-re hiromu jöho
 hejamu evare hesi vaborohuro jöe nugö'öromu
 uavadeje: Ëaho sisë rumo'e ae jiaje ëhuni hesi
 öriroho nadi bövioho bise'oho ë'onëjo. Jaruvo
 vahi'e naro niavoromo Iesu nia'ovoro garomo
 huë vavaene börömo bëhe bæjode höjo.

²⁰ Jöho ëhi rovamu gavë'i Jew rajo priest
 masijohu'o a duvahohu'o ëho jaburo ae
 aho'obëhe birivoromo dinëmiromu uëvareje:
 Jemëro uvohëjo: Barabbas jiovo nugö'ö'i Iesu
 anohëjo. ²¹ Ëhi uëvamu Pilate-ro ae aho'obëhe
 uëvadeje: Ëae niö'ioho jemë nëgajoho na di aho
 jiovoromo bojëmi'ejöjo. Uavareje: Barabbas-
 ajo. ²² Barabbas-ajamu uëvadeje: Ëhi jië'oho
 Iesu Keriso na diehi'o'ejöjo. Ae aho'obëhe
 uvoruomadeje: Korosioro anego guomajo.
²³ Guomajamu uëvadeje: Rabëniajo. Diehi
 jië'e mu sisë vaejë'e höjo. Vaejë'e höjamu ae
 aho'obëhe ma-darugo ma'e uvo'i arijareje:
 Korosioro anego guomajo. ²⁴ Ëhi uvamu
 hegorovo Pilate-ro gavade hu jö jövajoho bogo
 eni jio'i aribövioho muorovo'ia'amu gëgorovo
 vuonugo'i jovoho bæjadeje. Jovoho baeromo ae
 aho'obëhe jabesi nunire övoho eguadeje. Övoho
 eguoromo uëvadeje: Na övo uno'e ae jevajëjo.

Ëia hesi kö rumo'e jevajëjo. Jemesi garëjo. ²⁵ Jew raje ae aho'obëhe uvoruomadeje: Iae mae-ëjo. Nosi övore nosi ujo jabesi övore ë ia hesi köho javuobe va'a'ajëjo. ²⁶ Köho javuobe va'a'ajëjamu Pilate-ro ejëhoromo Barabbas jiovo nugö'öjadeje. Barabbas jiovo nugö'ö'i Iesu hisuebijöro ae uënuogoromo uëvadeje: Ave aho bava'oromo korosiro anohego guomajo.

Muorovo ariböviehu Iesu sivare jöhoje.

²⁷ Guomajamu rue gavanare muorovo ariböviohuro hesi osa börömore Iesu bava'oromo muorovo a ioro'iorohu'o gagovoromo Iesu ruë numë numareje. ²⁸ Numonugoromo hesi niögoho jijövaho'i a masijehu kavuë'e niögu ëgo io'amoromo mu vaejarue ëhi jië'e niögoho ba'amahareje. ²⁹ Ba'amahoromo a masijehu bosö didi'arue ëhi jië'e bosöho Iesuare simanore didi'ahareje. Röhu bogo inömo maho baeromo bosöho avohaho'i bibë'e ijo hisuoho ujuohoromo huoromo simanore ba'amahareje. Ba'amahonugoromo a masijehu inömo mamabëhe ma'eno raromaruëhi jië'e inömoho övore bamahareje. Röhu bogo inömo maho bamaho'i ma-ijahemu övore bamahareje. Bamahoromo hesi nuninö ro ague aho raromoromo sivoromo uavareje: Jew rajo jabesi börömoho vaevë'e hijanuëjo. ³⁰ Hijanuëromomo sabëro ödivoromo ijahoho baeniahiromomo hesi simanore anareje. ³¹ Ëhi sivoruomoromo niögu ëgoho jijövaho'i hesi niögu maho io'amahoromo hu'irae bava'areje korosire ano taemo'i.

Iesu korosire ano taemare jöhoje.

³² Bava'oromo örire va'ihö gavare Cyrene amo raje ae gemu hesi ihe Simon rovamu gagorovo övëro bijimö'öromo uavareje: Ave a hesi korosioho baeromo va'ëjo. ³³ Baeromo va'ëjamu ejëhoromo baeromo jabumë aho'o va'aroho ajiomoromo sa'a ihe Golgotha nosi huëhu huotovë'o ho simano gijo va'ëne sa'are ë ajio suorovareje. ³⁴ Suorovonugoromo wine jovohu'o ajuo'e jovohu'o buaroharoho Iesu bojamijareje hesi vi'ehoho bisemu u'uhoröhego. Bojamijamu i garomo juahëmadeje.

³⁵ Juahëmamumu korosire ano taemareje. Ano taemoromo hesi niögoho adovoromo ajajovoromo ujuohareje. ³⁶⁻³⁷ Röhu Iesuare jö sisë jajivaroho hesi simano namore korosire ano taemareje. Jajivoromo ëhi uvë'e jiadeje: Ave aho Iesu Jew rajo jabesi a börömoho höjo. Ëhi'onugoromo sa'are raromoromo hu muebejareje. ³⁸ Ëhi'o'irögoro röhu aëro anano'e vajiohu'e ae niö'i jabu'o korosire ano taemëvoromo göho ruëhi Iesuare övo manö göho viëhi övo adonö ëhi amëvareje.

³⁹ Ëhi'amu aëro rova'ë'i uvene hijiohi-jiovoromo sivoromo ⁴⁰ uvoruomonövadeje: Asë'e sareri ae javajëjo. Jero uvane höjo: Naro God-are osa börömoho dadovoromo majae niö'i gemu hesi uhure röhu maho vae barë'ejöjo. Ëhi uvë'e javaje ëhuni ja God-are Harihe javë'o ho jasi arijo'arije ajamirovoromo korosire javajoho ruvebijego bogo guomavajo. ⁴¹ Jabuhu sivarëhi priest masijoho jögoru öri röjëhjarue aribövioho a duvaho ömo'ömoho ëho jabu'o ëhi sivoromo uarovareje: ⁴² Ëahuro uövuade höjo: Naro

a ioro'ioroho ajëmego marëjëvaje höjo. Èhi uövuade höjo röhu hesi sino ajamirovë'oho hu bogo eni höjo. Huro uövuade höjo: Israel rajo jemesi börömoho na jevajëjo. Èhuni nadi'ego hu korosire jioromo ruvebijego no garomo mae uehorovarëjo. ⁴³ Röhu ave jöhu'o huro uövuade höjo: God-ro na muebejevaje höjo. Hu uvaje höjo: Na God-are Harihe jevajëjo. Èhuni nadi'ego no ga'irarëjo God iaho nimoromo ajamijego o bogo ajamijego. ⁴⁴ Èhi uarovamu gavë'i hesi bëhire vajiohu'e ae niö'i korosi'o amëvare aho jabu'o èhi sivoromo jöe gemuoho uavareje.

Iesu guomade jöhoje.

⁴⁵ Èhi'amu majae ririre öri ari'e aho'o ramoramovadeje. Ramoramovobe va'ojuvo majae huotorovamu ajivadeje. ⁴⁶ Majae huotorovoromo ajivamu Iesuro Jew rajo jabesi jöëro ma-darugo'o uvadeje: Eliajo. Eliajo. Lema sabaktaniajo. Nosi jöehu huotovë'oho God nasi Böviohajo. God nasi Böviohajo. Ja rabëni remo va'ane höjo. ⁴⁷ Remo va'ane höjamu bëhire riravare a ioro'iorohuro Elia uvavamu hegorovo uarovareje: Elijah-ni uvajëjo. ⁴⁸ Èhi uarovoromo ae gemuëro ma-burëro tutuvo va'oromo u'uhë'e inömoho barueromo nioga'i'e wine jovore ba'amoromo rumorovamu ioromo ijaho viture bijiohoromo Iesu bojami'ië'adeje. ⁴⁹ Bojami'ia'amu a ioro'iorohuro uarovareje: Nadi'ego no ga'irarëjo Elijah-ro hu ajami'i rovego o bogo rovego. ⁵⁰ Èhi uarovamu Iesuro röhu maho jö'e dadovoromo guomadeje.

⁵¹ Guomamu God-are osa börömo ojo göho gagonö jiajoho niögehu tugoharoho arorovo ruvebijadeje. Sa'aho hijiohijiovamu munëho arorovo'amadeje. ⁵² Arorovo'amamu huoho tögömoromo jiororovo'amamu God-are aribövie vuovëvade ioro'ioroho aho'obëhe i'ovo'amadeje. ⁵³ I'ovoromo suorovoromo Iesu ri'öjamu evare va'oromo God-are osa börömo jiaje amore va'o ae aho'obëhe jabesi nunire rueruomamu garuomadeje.

⁵⁴ Röhu Iesu guomamu gagorovo muorovo simano vaejaje ahu'o ë hesi ariböviohu'o riravoromo Iesu muebejarohuro gavare sa'aho hijiohijiovoromo mue gö gö jiamu garomo sisë maro juhuonivoromo uvareje: Iae mae-ëjo. Ave aho iae God-are Harihe jiade höjo. ⁵⁵ Ëhi'amu magonahë aho'obëhe arue riribövire riravoromo Iesu diehi'aruoho garuomadeje. Urimoho ë magonahoho jaburo Galilee jioromo Iesu ajamibe hesi ijore ijore rovareje. ⁵⁶ Mary Magdalene o Mary göho James o Joseph jabesi vëmoho o Zebedee-are harihu jabesi vëmoho o magonaho ioro'ioroho ëhi jioruomadeje.

Iesuare sino munë gagore bamare jöhoje.

⁵⁷ Iae majae garobo'e bamamu bövie bise'le eni jië'le ae gemu hesi ihe Joseph-ro rovadeje. Hesi amoho Arimathea jio'i hu'o Iesuare ijoraje jiadeje. ⁵⁸ Ëhi jië'ëro huro va'oromo Pilate uavadeje: Uevego na Iesuare sinoho bae'iröjo. Bae'iröjamu Pilate-ro ae uëvadeje: Va'o sinoho ave aho babojamego bava'irajo. ⁵⁹ Babojamamu Joseph-ro baeromo niögu i'ohuro

numadeje. ⁶⁰ Numoromo Joseph guomego hesi sino bamo'iröhego uvadire Iesuare sinoho è bamadeje munë gage i'e ubuvë'ëro jië'ëro. Bamoromo munë börömoho höhö barueromo ojoho tugohonugoromo va'adeje. ⁶¹ Èhi'amu Mary Magdalene'o Mary göhu'o Iesu bamarire è nunoho bamoromo èhi arijareje.

Iesu bamarire atovare jöhoje.

⁶² Èmajaho Friday jiadeje. Friday jiamu momorö'öjè'ëro sisonuvamugo Jew rajo priest masijohu'o Pharisee ömo'ömohu'o rueromo Pilate'o gagovoromadeje. ⁶³ Gagovoromo Pilate uavareje: Gavanajo. Iesu hu sareri sareri'e ae jiade höjo. No uehorovoromo uvaruëjo: Mami'e hu bogo guomë'e hijadevare evare sareramuiromu uövuade höjo: Guomoromo majae niö'i gemu hesi uhure i'ovoromo ri'ö'ejöjo. ⁶⁴ Èhuni ae uëvego huoho tugohoromo majae niö'i gemu èhi atovo'irarëjo. Èhesi bëhoho no juhuoninaguajëjo Iesuare ijore ijore jijiharue ariböviohuro hure va'oromo hesi sinoho vajiohëro baeromo ae aho'o sarerëmiromu uëjöëni: Iaho guomoromo ri'öjè'e höjo. Èhi jië'e sareri'e jö atë'o ho èhuro urimo Iesuro mae uövuajëromu aribövioho ma-bisemu sisërëvaroho avevejö'oho ri'öjade jöho mae höromu börömo bëhe sisërërovo avoho'aruëjo. Èhuni huoho avoho tugohojöro naguajëjo. ⁶⁵ Tugohojöro naguajëjamu Pilate-ro uëvadeje: Muorovo aribövioho ujuoho va'ego atovo'irarëjo. Huoho diehi tugoho'i uehorovarujëhi èhi tugoho

garëjo. ⁶⁶ Ëhi uëvamu va'oromo tugohoromo sivaëro badihi taemareje. Taemoromo muorovo aho ë nugo'amareje huoho atovoröhego.

28

Iesu ri'öjade jöhoje.

¹ Iae Jew rajo nuho majaho barëjumu nëröho hura börömoho sisonuvo'ië'adeje. Sisonuvo'ia'amu Mary Magdalene'o Mary göhu'o jaburo niö'iro Iesu bamaroho ga'i va'areje. ² Va'amu sa'aho hijiohijiovadeje. Ëhesi bëhoho Badare anerae gemuëro ö'idöre jioromo ruvebiromo Iesu bamoromo ojo tugohare munëho höhö bava'adeje. Bava'oromo ë munë döre hijadeje. ³ Amo anera hesi nu ano'oho baderivoromo ajivajëhi ëhi jiadeje. Hesi niögoho ajivoromo sa buso va'ëne jiadeje. ⁴ Ëhi jiamu gagorovo muorovo aribövie munë muebejarohuro ëho garomo juhuonivoromo butubutumoromo sa'are rireromoromo vuovë'e ahuro momorö'öjanovadeje.

⁵ Ëhi'amu magonahoho jaburo rovamu gagorovo anerahuro uëvadeje: Nadi juhuonivohëjo. Na gavajoho jemë korosire anamu guomade a hesi sinoho naharujëjo. ⁶ Hu aveho bogohöjo. Guomoromo ri'öröhëni uëvadëhi ëhi ë'ë'e höjo. Ro hesi sinehu raromade sionoho gahëjo. ⁷ Garomo ma-burëro va'oromo hesi ijorajo ömo'ömoho uërëjo: Iesu guomoromo ri'öjë'e höre. Huro urimo Galilee sa'are va'iramu jemëro ijore ö'oromo ga'a'arujëre. Ave naehu uëvaje jöho uehorovorëjo. ⁸ Ëhi uëvamu hegorovo

juhuonivè'li sisë maro nimorohoromo hure jioromo tutuvoromo Iesure ijorajoho jöho majëhi'i va'areje.

⁹ Va'amu gavë'li Iesuro birohëvadeje. Birohëvoromo uëvadeje: Vaevë'e jëvajëjo. Vaevë'e jëvajëjamu rueromo hesi höroho guduamoromo rajahijareje. ¹⁰ Rajahijamu uëvadeje: Nadi juhuonivohëjo. Va'oromo nasi ö ömo'ömo uërëjo: Galilee sa'aro va'orëjo. Iae na ë ge'a'arujëjo. Èhi uërëjo.

Iesure sino atovare ariböviehu priest jö majëhijamu priest jabuhu nijio'irajëvade jöhoje.

¹¹ Èhi uëvamu va'areje. Magonahoho jaburo va'irögoro muorovo a ioro'ioro Iesure sino muebejarohuro amo börömore vuonorö'ö va'areje. Va'oromo priest masijoho uëvareje: No hu muebejaroho ëhi ëhi jiade höjo. ¹² Èhi majëhijamu hegorovo priest masijohuro uëvareje: Jew rajo a duvahohumë ro gagovohëjo. Gagovohëjamu gagovorovoromo jöho mevoromo avohonugoromo ijo bajo böröme muorovo aribövioho suvuorëmiromomo ¹³ uëvareje: Jemëro ae majëhiromomo uënövorëjo: Vahi'e noro momorö'ö'li bogo gavamu Iesure ijore ijore jijiharue ariböviohuro sinoho vajiohëro bava'ë'ëro ëhu'ëro Iesure huoho gagemu höjo. ¹⁴ O momorö'ö'jarije jö gavanahu hejë'oho noro hu sanuami'ëjarëjo. Sanuami'iramu hu huë vavaenoho jemesi öriroho bogo bojëmi'ajëjo. ¹⁵ Èhi uëvamu hegorovo rue muorovo ariböviohuro ijo bajoho ujuohoromo Jew rajo a masijehu ae majëhiröhego uëvarëhi

ëhi majëhibe jijihonövareje. Èhi majëhibe jijihonövë'ëro ëhu'ëro Jew raje ae aho'obëhe ë jöho atarueje.

Iesuhu hesi aribövi jabesi nunire rovade jöhoje.

¹⁶ Iae Iesuale ijoraje 11-ho jaburo Galilee sa'are va'oromo Iesuhu birohëvo'iröhëni uëvade dahorure ë iojomareje. ¹⁷ Iojomoromo hu garomo rajahijareje. Röhu ijorajo ioro'iorohuro uvareje: Na aveho Iesu höjo o ae gö höjo. ¹⁸ Èhi'amu Iesuro bëhire rueromo uëvadeje: God-ro nasi örire daruge bojëmijë'e höjo mue aho'obëhe ö'idöre o sa'are jio'amajoho naro muebe'amo'irodego. ¹⁹ Èhuni sa'ae dinö'e dinö'e va'oromo ae aho'obëhe ajëmibe jijihorego jabu'o nasi ijore ijore jijiho'irarëjo. Èhi ajëmiromo Vavu hesi ihoro Harihu nasi ihoro God-are Aru'aho hesi ihoro bapataeto vaejëvobe jijihorëjo. ²⁰ Bapataeto vaejëvoromo naehu mu rabe rabe bojëmodoho ëho röjëhibe jijihorego jaburo nasi jöho ejeho'irarëjo. Èhi ë'iramu naro jemë'o gemu mae juvemu juvobe va'iramu sa'ae bövie bise'e barë'ajëjo.

clix

God-are Jögoru I'oho
The New Testament in the Omie language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Omie long Niugini

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ömie (Omie)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

a68769b4-6180-5825-a17e-676d8f6a7efa